

PLÁN PRÁCE NA ŠKOLNÍ ROK 2024/2025 HODNOCENÍ ŠKOLY ZA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

OBSAH:

I. Vlastní hodnocení školy, dosažený stav

II. Zabezpečení hlavních úkolů a cílů

III. Materiální a personální zabezpečení provozu

IV. Přílohy:

1. Časový a obsahový plán
2. **Plán kontrolní a hospitační činnosti (zvláštní příloha)**
3. Organizace školního roku
4. Plán práce výchovného poradce
5. Plán práce metodického sdružení
6. Plán činnosti školy na úseku prevence sociálně patologických jevů
7. Program proti šikanování
8. Preventivní program
9. Směrnice k prevenci rizikového chování
10. Krizový plán školy
11. Kritéria pro přiznávání osobních příplatků a odměn
12. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy (DVPP)
13. Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
14. Výchova k volbě povolání
15. Ochrana člověka za mimořádných situací
16. Plán ICT
17. Způsob vyřizování stížností, podnětů a podávání informací
18. Směrnice pro poskytování informací
19. Školní preventivní strategie, plán preventivních aktivit ve školním roce 2024 - 2025

Projednáno a schváleno na PR dne 28. 8. 2024

MUDr. Ivana Faitová

Úvod:

Cílem práce školy zůstává v dlouhodobé perspektivě rozvíjet osobnost žáka tak, aby mohl samostatně myslet a svobodně se rozhodovat, učit jej odpovědnosti za vlastní chování a jednání v míře přiměřené jeho věku. Připravit žáka s přihlédnutím k jeho specifickým dispozicím pro život ve společnosti s tržním hospodářstvím, formovat jej k uplatňování a respektování principů demokratické společnosti a humanity. Konečným cílem výchovně vzdělávací práce je příprava žáka na zapojení do běžného občanského života a nalezení budoucího pracovního či životního uplatnění. V tomto smyslu byl a je uspořádán vnitřní život školy a směřuje sem naše výchovné působení.

Naše škola je útočištěm pro žáky, kteří selhávají na běžných základních školách. Pro žáky s těžším hendikepem, především žáky s více vadami, jsme často jedinou možností.

Velký důraz je kladen na samostatnost, podporu individuality a praktickou výuku. Vlastní výuka probíhá ve čtyřech třídách oboru základní škola a pěti třídách oboru základní škola speciální. Vzhledem k nárůstu počtu žáků s těžšími formami mentálního postižení i počtu žáků se specifickými zdravotními problémy a poruchami chování, je práce pedagogů stále náročnější a složitější. Z tohoto důvodu je nezbytná práce asistentů pedagoga, kteří podporují žáky při samostatnosti, pomáhají jim se sebeobsluhou a hygienou a pracují dle pokynů učitele individuálně s jednotlivými žáky.

Je prokázáno, že **vzájemné porozumění školy a rodiny významně zvyšuje školní úspěšnost a motivaci žáků k učení**. Škola není pouze vzdělávací institucí, ale spojuje rodiny žáků, místní organizace, neziskové instituce a firmy. Škola spolupracuje s jinými základními školami podobného zaměření, sdílí zkušenosti a přejímá nové nápady a poznatky. Škola buduje **dobrou pověst** v očích veřejnosti a pracuje na **pozitivní sebe prezentaci**. Vedení školy a pedagogové jsou otevření novým cestám, umí reagovat na vnější podněty a vyhodnotit, jaká opatření přijmout, tak aby naše škola byla stále se rozvíjející institucí. Všechny plánované a realizované změny jsou otevřeně diskutovány napříč pedagogickým sborem, se školskou radou, žáky i jejich zákonnými zástupci.

Komplexní péče o naše žáky, individuální přístup a odborné vedení, velmi dobré vztahy s rodiči, kvalitní personální obsazení, klidná atmosféra, příjemné, čisté prostředí a materiální vybavení dělá naši školu atraktivní pro rodiče žáků s mentálním hendikepem. Sladili jsme potřeby dítěte s potřebami rodiny, nasloucháme přáním rodičů a snažíme se jim dle možností vyjít vstříc a co nejvíce zapojit rodinu do spolupráce školou. Žáci i jejich zákonní zástupci jsou ve škole spokojeni a oceňují snahu, trpělivost a vstřícnost pedagogických i nepedagogických pracovníků.

I. Hodnocení školy, dosažený stav

Školní rok 2023/2024 se nesl především ve znamení příprav na začátek rekonstrukce naší školy.

V oblasti edukační nebylo nutné provádět jakékoliv úpravy, realizovaly se všechny pravidelné projektové dny (**Den tolerance a spolupráce, Vánoční setkání, Den Země, Vítání jara, Ekologický den, Dovedné ruce a domácí práce, Den dětí**), dále proběhly projektové dny Mimořádné události, Jablíčkování, Den pro naši zahradu, Pěstujeme bylinky, Učíme se vařit, Mikulášská besídka, Vánoční pečení, Pálení čarodějnic aj. Škola je nebo byla zapojena do projektů Šablony I., II., III., OP JAK, IROP, Ovoce do škol, Mléko do škol, E – Bezpečnost, EU Peníze školám, Recyklohraní, Využíváme ICT ve výuce, ORP MAP I., II., III., IV., Tranzitní program, Na každém záleží - SPOLU, NPO – digitalizace a doučování aj. Pravidelným se stala také účast mladších žáků na kurzech plavání. Poslední plavecký kurz byl realizován v průběhu května a června 2024 a zúčastnilo se jej 12 žáků.

Kvalitní přístup na internet v celém objektu školy je již samozřejmostí, v rámci výuky je velice často využívána učebna VT a učebna s interaktivní tabulí. V rámci projektů Šablony II a III a NPO jsme zakoupili 90 mobilních zařízení. **Každý žák má nyní ve výuce k dispozici tablet, který si může v případě potřeby zapůjčit domů (distanční výuka, nemoc, pobyt v lázních, příprava na výuku, procvičení učiva aj.).** Velmi kvalitní práci v tomto směru odvádí koordinátorka ICT. K perspektivnímu řešení dalších potřeb školy je zpracován a plněn plán ICT. Koordinátorka také dohlížela na implementaci dodatku ŠVP Nová informatika a na využití nově zakoupených pomůcek – 3 D tiskárna, 3 D pera, robotické pomůcky aj.

Ve školním roce 2023/2024 jsme nabízeli rodičům dva zájmové útvary – **Vaření a Polytechnický zájmový útvar** a v rámci projektu **Spolu** pro podporu sociálně znevýhodněných žáků jsme organizovali **Klub Bobíci**. Probíhaly aktivity v rámci realizace projektu **OP JAK** – inovativní vzdělávání, v každé třídě se realizovala jedna šablona. V rámci projektu **Spolu** se realizovaly zážitkové vzdělávací programy a akce, dokonce i třídení výlet na Šumavu.

Vzhledem k zastaralému vybavení cvičných místností - kuchyňky a dílen - jsme v rámci IROP provedli rekonstrukci školních cvičných dílen a cvičné kuchyňky, což má velký vliv na rozvoj potřebných kompetencí. V multifunkční dílně je nainstalována moderní interaktivní sestava s dotykovou tabulí. **Všechna modernizovaná cvičná pracoviště se významně uplatnila při realizaci Tranzitního programu pro vycházející žáky a pomáhají i při realizaci dalších projektů, především projektu Spolu pro sociálně znevýhodněné žáky.** Ke školní práci využíváme i vlastní tělocvičnu a školní zahradu. Žáci používají speciální učebnice a další didaktické pomůcky, včetně kompenzačních a rehabilitačních pomůcek a prostředků pro relaxaci a odpočinek. Naše škola je velmi dobře materiálně a technicky vybavena, čemuž vděčíme velkou měrou především našemu zřizovateli, Plzeňskému kraji, který nás velmi dobře finančně zabezpečuje. Díky tomu se daří každým rokem uskutečnit rekonstrukci části prostor ZŠ či zmodernizovat vybavení školy. Všechny prostory školy včetně přístupových cest a školní zahrady jsou bezbariérové a uzpůsobené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Po zpracování projektové dokumentace škola realizovala výběrové řízení na demolici severní poškozené přístavby školy. Vybrat dodavatele se podařilo a od 3. 7. 2024 proběhla demolice poškozeného pavilonu a základní úprava pozemku. Tato etapa rekonstrukce bude ukončena 6. 9. 2024.

Naše školní družina je součástí základní školy. Slouží jako doplnění základního stupně vzdělání, naplňuje zájmy a potřeby dětí ve volném čase. Školní družina má být mezistupeň mezi výukou a výchovou v rodině, zajišťuje aktivity potřebné pro rozvoj osobnosti dětí. Žáci

mají rádi pestrý program, proto je nabídka aktivit různorodá, některé činnosti však mají i oddechový charakter. Vedeme je k samostatnému myšlení a rozhodování, rozvíjíme u dětí pohybové schopnosti v oblasti hrubé i jemné motoriky, pracovní návyky a kladný vztah k práci. Získané vědomosti a dovednosti mohou děti uplatnit při řešení různých úkolů. Všechny řízené i spontánní činnosti se snažíme přizpůsobovat různému věku dětí a jejich dovednostem. Důraz také klademe na vzájemné vztahy mezi dětmi. Všechny činnosti a akce zájmového vzdělávání během školního roku se odvíjí od našeho vzdělávacího programu Jsme kamarádi.

Součástí školy je i odloučené pracoviště – jedna třída základní školy speciální na ZŠ Mlečice, kterou navštěvovalo 6 žáků. Na odloučeném pracovišti v Mlečicích využívá škola jednu učebnu a příslušné sociální zařízení. Učebna je velmi dobře vybavena vlastním nábytkem i pomůckami. Pracuje zde plně kvalifikovaný učitel a plně kvalifikovaná asistentka pedagoga. K dispozici ve třídě mají i počítač a multifunkční zařízení. Dle potřeby je inventář třídy obměňován či doplňován. Učebna je v budově ZŠ Mlečice. Využívání těchto prostor je zajištěno smlouvou o pronájmu nebytových prostor a poskytování souvisejících služeb.

Hlavní snahou naší školy je, aby k nám žáci chodili rádi, měli motivaci se vzdělávat a našli do budoucna uplatnění na trhu práce. Klima školy je také ovlivňováno **fyzickým prostředím tříd a prostor**. Žáci jsou vedeni k tomu, aby své školní prostory udržovali **v pěkném a čistém stavu**, v rámci svých možností pracovali na jejich zlepšení - např. školními projekty.

Naše školní vzdělávací programy jsou orientovány na **základní principy a souvislosti** fungování světa kolem nás. Kladou důraz na rozvoj praktických znalostí a sociálních dovedností žáků. Cíle jsou **formulovány jasně, jednoduše a prakticky**. Žáci jsou primárně vedeni k rozvoji **čtenářských, matematických a digitálních dovedností**. Se stejnou důležitostí škola dbá na **podporu sociálních dovedností žáků, rozvoj dobrých vztahů mezi nimi a odpovědného občanství**. Škola reaguje také na narůstající **důležitost práce s informacemi, kreativity** a také **podpory duševního zdraví** žáků. Při způsobu hodnocení a klasifikaci žáků pedagogičtí pracovníci zvýrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Řada žáků, především s více vadami, pracuje dle individuálních vzdělávacích plánů. **Hodnocení práce žáků je spravedlivé, srozumitelné**, skutečně popisuje aktuální stav žákovy práce a pomáhá mu dělat pokrok. Nedílnou součástí školní práce je také **sebehodnocení** a průběžná **zpětná vazba, a to i od zákonných zástupců**. Výuka ve třídách a skupinách se vhodně prolíná s projekty a mimoškolními akcemi (poznávací výlety, sportovní akce, exkurze, výstavy aj.)

Klima školy je **přátelské a bezpečné**. Žáci a pedagogové mají **dobré vztahy, respektují se a otevřeně spolu komunikují**. Jednání ve škole je **vstřícné**, konflikty jsou řešeny **věcně a spravedlivě**. Respekt a vzájemná úcta jsou důležitou hodnotou školy. Starší a mladší žáci se navzájem znají a umí spolu vhodně komunikovat. Starší **jsou vedeni k pomoci mladším**.

Pedagogové podporují ve třídě dobrou náladu, vyžadují od žáků **slušné chování** a učí je pěstovat přátelské vztahy, přijímat odlišnosti a respektovat hranice ostatních.

Dosažené výsledky

Prostorové a materiální podmínky

Horní část budovy je v současné době upravena a modernizována a využívána v celém rozsahu. **Naše škola je čistá, upravená, pěkně vyzdobená a udržovaná a hodnocení stavu nejen ze strany zákonných zástupců je veskrze pozitivní. Třídy jsou útulné, velmi dobře vybavené nábytkem i pomůckami, kvalitně osvětlené. Nechybí relaxační a odpočinkové koutky. Nově rekonstruované cvičné dílny a kuchyňka jsou velkou pomocí při rozvoji kompetencí našich žáků.**

Na odloučeném pracovišti v Mlečicích využívá škola jednu učebnu a příslušné sociální zařízení. Učebna je velmi dobře vybavena vlastním nábytkem i pomůckami, vzhledem k velmi dobrému rozpočtu na provozní náklady není problém zakoupit nové pomůcky či nábytek dle potřeby žáků. O výzdobu se vzorně stará asistentka pedagoga ve spolupráci s žákyněmi. Za využívání je placen nájem a náklady na provoz. Učebny jsou v budově ZŠ Mlečice. Využívání těchto prostor je zajištěno smlouvou o pronájmu nebytových prostor a poskytování souvisejících služeb.

Personální zajištění

Vcelku optimálně se podařilo zajistit výuku kvalifikovanými a zkušenými pedagogy. Dvě učitelky v letošním školním roce dokončí v rámci celoživotního vzdělávání obor speciální pedagogika pro doplnění kvalifikačních předpokladů. Jeden začínající kolega má vystudován obor speciální pedagogika v rámci ČŽV a nyní studuje obor Učitelství pro základní školy – Výchova k občanství, Výchova ke zdraví. Ostatní učitelé jsou pro svoji práci plně kvalifikováni. Na konci školního roku ve škole pracovalo 12 pedagogů, 11 asistentek pedagoga a 1 vychovatelka. Provozní oblast velmi dobře zajišťuje 6 zaměstnanců – dvě účetní, školnice, topič a dvě uklízečky.

Kontrolní činnost prokázala celkově dobrou úroveň práce jednotlivých pedagogických i provozních pracovníků. Práce PP je velmi psychicky a často i fyzicky náročná. **Vztahy zaměstnanců školy s žáky a zákonnými zástupci jsou na nadstandardní úrovni.** Všichni pedagogičtí pracovníci, včetně AP, se zúčastňují vzdělávacích programů a akcí. Na škole jsou pořádány i vlastní metodické akce k plánovaným či aktuálním tématům (viz. Plán práce MS). Funkci zástupkyně ředitele od 1. 9. 2023 zastává velmi kvalitně a svědomitě paní **Mgr. Iveta Mudrová**. Práce v oblasti vedení školy je na velmi dobré úrovni. Rovněž účetní školy a personalistka vykazují velmi dobré výsledky.

Výchovně vzdělávací výsledky

V letošním školním roce nebyly problémy se splněním výstupů školních vzdělávacích programů. Plánování a bezprostřední příprava výchovně – vzdělávací práce probíhá promyšleně a stanovené cíle vždy respektují věkové a vývojové zvláštnosti žáků i jejich osobní tempo. Hodnocení žáka probíhá průběžně, soustavným diagnostickým pozorováním, sledováním výkonů žáků a povzbuzováním v další činnosti. I sebemenší úspěch je vždy náležitě oceněn. Učitelé s žáky pracují skupinově i individuálně. Vhodné je navození a využívání přirozených učebních situací (propojení učební látky s příklady z praktického života). Umíme vytvořit klidné a pohodové prostředí.

Problémem nadále zůstává velký počet zameškaných hodin. Důvodem je celá řada přidružených nemocí našich žáků, ať už se jedná o tělesná postižení, autismus, psychiatrické choroby, poruchy imunity, diabetes, astma aj. To s sebou nese častý pobyt v nemocnici či v domácím prostředí, účast na rehabilitacích, v lázních či na jiných terapeutických aktivitách

aj. Žáci se pravidelně účastnili realizace inovativního vzdělávání v rámci OP JAK a zážitkových vzdělávacích programů projektu Spolu. Všichni žáci, kteří se přihlásili ke studiu na OU, byli přijati.

Projektová činnost

Součástí ŠVP jsou pravidelné projekty – **Ekologické dny, Den tolerance a spolupráce, Den Země, Vánoční setkání, Dovedné ruce, Domácí práce, Den dětí, Den plný her** aj. Většina osvědčených aktivit a činností má v životě naší školy již pevné místo a my se snažíme je stále dotvářet a pokud možno vylepšovat.

Některé z dalších projektů a projektových dnů se také konají již každoročně – **Jablíčkování, Martinské tvoření, Mikuláš, Tříkrálové tvoření, Ponožkový den, Velikonoční dílny, Dny pro zahradu, Virtuálně v elektrárně, Techmania, Záložka do knihy spojuje** aj.

V současné době probíhající projektová činnost:

Škola je od **1. 9. 2023** jsme zapojena do **Šablon OP JAK a do projektu Spolu v rámci NPO** – Na každém záleží – podpora žáků se sociálním znevýhodněním. Nadále trvá jedinečná a smysluplná spolupráce s **ORP MAP IV**. Obdrželi jsme finanční prostředky v rámci NPO na pokročilé digitální pomůcky a na překlenutí digitální propasti. Nadále mají naši žáci možnost v rámci projektu využívat odběr ovoce, zeleniny a mléčných výrobků zdarma, jsme zapojeni do Recyklohraní. **Z výzvy na rekonstrukci dalších prostor školy v rámci IROP jsme byli zřizovatelem vyřazeni vzhledem k tomu, že celkový objem financí získaných zřizovatelem v rámci této výzvy byl podstatně menší, než bylo avizováno. Nicméně, jsme připraveni se do jakékoliv další výzvy přihlásit, máme již připraveny podklady pro rekonstrukci a modernizaci ICT učebny a tělocvičny včetně sociálního zázemí.**

Řízení

Kontrolní a hospitační činnost:

Pozitiva:

- sledované hodiny byly připraveny kvalitně, v naprosté většině z nich byla výuka pestrá a činnosti se střídaly, převládaly hravější formy práce a to především v obou ZŠ speciální a na 1. stupni
- struktura hodin, skupinová práce
- implementace VOKS v některých třídách
- diferenciaci, individualizaci výuky
- projektová činnost ve třídách, celoškolní projektová činnost
- práce s pomůckami
- využívání ICT technologií ve výuce
- kvalitní výzdoba školy i tříd
- dodržování hygieny práce
- spolupráce PP ve třídách
- osnovy, TP plněny
- hospitační činnost nekvalifikovaného učitele – celkem 4 hodiny, probíhaly schůzky a konzultace dle plánu začínajícího učitele, řešeny problémy s vyplňováním třídní dokumentace, spolupráce v oblasti metodické podpory a vedení dokumentace probíhá i formou schůzek s ostatními třídními učiteli a v rámci metodického sdružení

Negativa:

- nedostatečná propagace školy, nezveřejnění příspěvků z aktivit na www stránkách
- nedostatečné vyvozování metod a forem práce z doporučení ŠPZ
- v některých třídách není podpora sebehodnocení žáků
- častější střídání činností a zařazování relaxačních chviliek
- reflexe výuky ve skupinách – žáků i pedagogů
- poskytování zpětné vazby
- chybí větší spolupráce PP v oblastech výukových metod a projektové činnosti
- nedostatečné množství známek v žákovských knížkách
- nedostatečné využívání institutu vzájemných hospitací a tandemové výuky
- stále trvá nedostatečné využívání metod alternativní komunikace a strukturovaného učení, nařízeno tyto metody využívat, proběhne školení na VOKS a dále byly učitelé vyzváni, aby dali návrhy na doplnění odborné literatury v této oblasti
- vyplňování třídních knih – úprava, členění

Hospitační a kontrolní činnost je zaměřena na využívání vyvážených vzdělávacích forem a metod, vhodného a přiměřeného přístupu k žákům a na respektování individuálních zvláštností žáků. Součástí kontrolního systému je správné nastavení hodnocení žáků v jednotlivých třídách a mapování úrovně zvládnutí látky dané ŠVP. V neposlední řadě se zaměřuje na kvalitu spolupráce PP ve třídách a vedení žákovské a pedagogické dokumentace.

Hospitační záznamy jsou strukturovány a umožňují dostatečně kvalitní analýzu pedagogické činnosti. Vedení školy vynakládá maximální úsilí pro další rozvoj školy – efektivní využívání finančních prostředků, zapojování se do projektů, vylepšování zázemí pro žáky i zaměstnance, zajištění servisu pro pedagogy i provozní zaměstnance. Škola je na veřejnosti velmi dobře prezentována (webové stránky školy, místní tisk, výstavy, soutěže, kulturní akce, projektové dny i soutěže). Kontrolní systém je rozpracován, postihuje celou organizační strukturu a jeho funkčnost zajišťuje účelné rozdělení pravomocí mezi zástupce ředitele, ředitele školy a další pověřené zaměstnance. S výsledky hodnocení jsou učitelé vždy seznámeni.

Negativní je pokračující tendence trvalého nárůstu administrativní práce pro vedení školy, v současné době se tento stav stává již neúnosným. Situaci neulehčuje ani téměř povinnost školy zapojit se do nejrůznějších, často pro školu nepotřebných, projektů. Jejich správný průběh, čerpání peněz, kontrolu realizace, vyplňování dokumentace opět kontroluje ředitel školy. Škola dostává peníze také na digitální technologie bez zjištění jejích potřeb, ačkoliv už je těmito technologiemi přehlcena. Nikdo se již nezamýšlí nad tím, že o takové množství IT zařízení se musí někdo starat, zajišťovat správný chod, nabíjet, evidovat a koordinátor ICT má snížený úvazek o pouhé dvě hodiny. Opět část administrace tak nutně končí na stole ředitele školy. V neposlední řadě pak zřizovatel rozhodl, že celková rekonstrukce budovy naší školy bude rozdělena na celkem 9 etap a veškerá výběrová řízení (projektová dokumentace VZ, zhotovitel VZ – celkem tedy cca 12 výběrových řízení) bude realizovat škola, potažmo opět vedení školy.

V závěru školního roku se nám podařilo realizovat VZ na demolici poškozené severní přístavby školy. Demolice včetně následné úpravy pozemku byla ukončena 16. 8. 2024.

Spolupráce s mimoškolními činiteli

Vycházíme ze zásady, že "činnost školy je služba veřejnosti". Úkolem školy je vytvoření co nejlepších podmínek pro vývoj žáka. A k tomu patří i navázání spolupráce s dalšími subjekty, organizacemi a školami. Spolupráce s většinou institucí a organizací lze hodnotit jako velmi dobrou a úspěšnou. Velmi dobře funguje spolupráce v rámci MAP ORP Rokycany. Konkrétní výčet všech spolupracujících subjektů je uveden ve výroční zprávě. Z pohledu školy je dobrá spolupráce i s jednotlivými odděleními a pracovníky odboru školství mládeže a tělovýchovy KÚ PK. V současné době je na velmi dobré úrovni i spolupráce s odborem investic v rámci řešení narušené statiky dolní budovy.

Analýza potřeb školy:

Silné stránky školy:

- stálý a kvalifikovaný pedagogický sbor
- kvalitní nepedagogický personál
- pozitivní klima školy, vynikající vztahy žáků a dospělých, dobré vztahy mezi zaměstnanci
- velmi dobrá spolupráce se zákonnými zástupci
- metody a formy práce ve výuce
- výborná individualizace výuky
- přítomnost zkušených a ochotných asistentů pedagoga
- kvalitní zajištění poradenských služeb prostřednictvím školního poradenského pracoviště, fungující prevence rizikového chování
- výborná spolupráce se ŠPZ
- velmi dobré finanční zajištění provozu školy
- vybavenost pomůckami a ICT technologiemi, kvalitní internetové připojení
- zapojování do projektové činnosti
- trvalá snaha o ekologizaci provozu školy
- školní pozemek
- bezbariérový přístup v celé škole
- plánovaná rekonstrukce školy

Slabé stránky školy:

- volnočasové aktivity pro žáky
- stav před rekonstrukcí školy
- poloha školy u frekventované silnice, absence parkovacích míst
- www stránky školy
- zastaralé vybavení učebny VT a tělocvičny

- nedostatečná spolupráce s firmami v regionu
- nedostatečné podchycení kreativního potenciálu zákonných zástupců
- energetická náročnost budovy z důvodu jejího stáří
- nedostatečné využití možností pozemku školy – pozemek patří jinému zřizovateli

Příležitosti školy:

- účast v ORP MAP a dalších projektech
- využití dobré praxe a spolupráce s okolními školami, vzájemné hospitace, tandemová výuka
- rozšíření spolupráce s firmami v rámci tranzitního programu
- větší zapojení zákonných zástupců do života školy
- modernizace zázemí v rámci celkové rekonstrukce
- úprava vjezdu školy – zlepšení možností parkování pro klienty školy
- modernizace učebny VT a tělocvičny
- směna pozemků - KÚPK a Město Rokycany

Hrozby školy:

- minimální výstupy nebudou součástí RVP ZV
- nedostatek učitelů se speciálně pedagogickou kvalifikací
- zvyšující se psychická a administrativní zátěž PP, včetně vedení školy
- „přeprojektování“
- nedostatečná kapacita oboru základní škola
- protahující se jednání ohledně rekonstrukce školy

Závěry – hlavní úkoly pro školní rok 2024/2025:

1. Kontrolní a hospitační činnost v rámci implementace metody VOKS v jednotlivých třídách.
2. Kontrolní a hospitační činnost v rámci projektové činnosti – OP JAK a Spolu.
3. Podpořit nově přijaté zaměstnance při začleňování do práce školy, rozvoji jeho kompetencí a realizaci výchovně vzdělávací práce (učitel druhý rok praxe, nový asistent pedagoga).
4. Postupně zařadit do života školy individuální formy podpory PP – supervize, mentoring, koučink.
5. Podpořit častější využívání metod založených na praxi – tandemová, párová výuka, vzájemné hospitace.
6. Získání dalších kvalifikačních předpokladů pro specializovanou činnost v oblasti EVVO a v oblasti prevence rizikových forem chování.
7. Podporovat PP i NP v dalším rozvoji, zajistit v rámci realizace OP JAK školení celého pedagogického sboru – alternativní metody komunikace, umělá inteligence, primární prevence.
8. Zvýšit gramotnost PP pro práci s moderními digitálními pomůckami.
9. Spolupracovat se zákonnými zástupci při realizaci projektových aktivit.
10. Realizovat výběrové řízení na Etapu 2 – přístavba školy – multimediální hala, ředitelna a zasedací místnost.
11. Podat žádost do nové výzvy v rámci IROP pro speciální školství – nová PC učebna, multifunkční tělocvična a hygienické zázemí.
12. Dokončit projekty OP JAK a Spolu, podat žádost do projektů navazujících.
13. Implementovat elektronický systém řídicí kontroly ve spolupráci se zřizovatelem.
14. Důsledně řešit veškeré případy hrubosti, záškoláctví, šikany, zanedbávání hygieny a školní docházky dětí. Účinnou prevencí a dobrou spoluprací s rodiči předcházet vzniku neomluvené absence.
15. Bezpečnost žáků – trvalý a důležitý úkol, důslednost dohledů nad žáky, kybernetická bezpečnost, oblast GDPR aj.
16. Zaměřit se na propagaci práce školy v tisku, v místních novinách a dalších médiích, mezi rodičovskou veřejností.
17. Rozvíjet spolupráci se školami, organizacemi v regionu a místní komunitou.
18. Plnit důsledně koncepci a plán práce školy.

V Rokycanech dne 30. 8. 2024

MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy

IV. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Časový a obsahový plán poradního orgánu

a. Pedagogické rady

1) 28. 8. 2024 – zahajovací, informační

- přivítání, rozdělení základních povinností
- úvazky, složení tříd, rozvrhy
- úkoly přípravného týdne, zahájení školního roku
- poučení o BOZP, PO, první pomoc
- nové předpisy a směrnice
- návrh plánu práce a rozpočtu
- příprava inventarizace
- projednání výroční zprávy školy

2) 20. 11. 2024 – čtvrtletní

- hodnocení prospěchu a chování
- rozbor práce za 1. čtvrtletí
- práce ŠD

3) 15. 1. 2025 - pololetní

- hodnocení prospěchu a chování
- plnění plánu práce za I. pololetí
- rozbor úrazovosti
- výsledky hospitační a kontrolní činnosti

4) 23. 4. 2025 - čtvrtletní

- hodnocení prospěchu a chování
- stav rozmisťovacího řízení
- hodnocení projektových dnů

5) 18. 6. 2025 - závěrečná

- výroční zpráva o činnosti školy
- hodnocení prospěchu a chování
- hodnocení výslednosti a zkušenosti s uplatňováním ŠVP
- metodické sdružení

PR začínají ve 13.30 hodin.

b. Porady vedení školy

- Účast: ředitel, zástupce ředitele, výchovný poradce, hlavní účetní, personalistka
- Termín: porady se konají každé úterý v 8, 00 hodin v ředitelně školy (cca 30 minut).

c. Informační porady – provozní porady

- Pedagogičtí pracovníci – porada se koná každý první čtvrtek v měsíci od 7. 30 hodin (délka cca 20 minut).
- Provozní zaměstnanci – porada se koná každý první čtvrtek v měsíci od 13, 30 hodin

Poznámka: termíny možno změnit na základě informací a úkolů zřizovatele a dle aktuálních potřeb

d. Exkurze a vycházky

- Koordinují vyučující učitelé s třídními učiteli.
- Počet a obsah je v souladu se školními vzdělávacími programy.
- Odchod na vycházku či exkurzi nutno předem zapsat do přehledu o opuštění areálu školy, počkat na schválení vedením školy, předem provést příslušné poučení žáků.

e. Školní výlety

- Třídní učitelé uskuteční školní výlet dle vnitřního předpisu.

f. Třídní schůzky

- Třídní schůzky uskuteční dne 18. 9. 2024 a 16. 4. 2025 vždy od 15,00 hodin či dle domluvy se zákonnými zástupci individuálně, dále dle potřeby TÚ a ZZ.
- Běžný styk s rodiči zajišťují vyučující prostřednictvím stanovených konzultačních hodin.

- g. Setkání Metodická sdružení: - **minimální frekvence setkání** - přípravný týden, listopad 2024, leden 2025, duben 2025, červen 2025 – vyhodnocení činnosti na PR

V Rokycanech dne 30. 8. 2024

MUDr. Ivana Faitová
ředitelka školy

Příloha č. 3

Z á k l a d n í š k o l a, R o k y c a n y, Č e c h o v a 4 0

337 01 Rokycany, tel.: 371 723 255, 777 484 951, e-mail: reditelka@skolaprakticka.cz

Organizace školního roku 2024/2025

Termíny: Pedagogičtí pracovníci nastupují do školy v pondělí 26. 8. 2024.

Období školního vyučování začne v pondělí 2. 9. 2024.

Podzimní prázdniny stanovuje MŠMT na úterý 29. 10. a středa 30. 10. 2024.

Vánoční prázdniny začínají od pondělí 23. 12. 2024 a končí v neděli 5. 1. 2025.

Vyučování v prvním pololetí bude ukončeno ve čtvrtek 30. 1. 2025.

Jednodenní pololetní prázdniny případnou na pátek 31. 1. 2025.

Jarní prázdniny potrvají v období od 3. 2. – 9. 2. 2025.

Velikonoční prázdniny případnou na čtvrtek 17. 4. 2025.

Vyučování ve druhém pololetí bude ukončeno v pátek 27. 6. 2025.

Hlavní prázdniny budou trvat od 28. 6. do 31. 8. 2025.

Zápis do 1. ročníku: **Středa 16. 4. 2025**

Rozmístovací řízení: **Konečný termín odeslání přihlášek je 20. 2. 2025.**

V Rokycanech dne 30. 8. 2024

Příloha č. 4

Plán práce výchovného poradce ve školním roce 2024/2025

Úkoly:

- Koordinovat systém profesionální informační činnosti. Vybavovat kabinet materiály o výchovném poradenství a k volbě povolání.
- Poskytovat individuální informace a rady žákům i rodičům (podmíněno souhlasem zákonného zástupce, viz Informovaný souhlas zákonného zástupce nezletilého žáka).
- Aktualizovat seznam žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, se zdravotními problémy, s problematickým chováním a s IVP, ve spolupráci s PPP a SPC kontrolovat platnosti termínů vyšetření. Evidovat žáky s uvolněním a omezením v některém z předmětů.
- Spolupráce: Úřad práce, OSPOD, PPP, SPC, Policie ČR, Probační a mediační služba, HZS Plzeňského kraje, Státní zdravotní ústav, příslušní dětské lékaři aj.
- Výchovný poradce kontroluje správné vyplňování přihlášek do učebních oborů a odpovídá za veškerou agendu výchovného poradenství, dodržení termínů (viz pracovní náplň).
- Pravidelně informovat ředitele školy a učitele o výsledcích práce VP (na PR).
- Pravidelná účast na akcích výchovných poradců, které pořádá PPP.
- Péče o vlastní odborný růst (sebevzdělávání).
- Kontrola závěrů a termínů vyšetření jednotlivých žáků.
- Spolupracovat s protidrogovým koordinátorem a sociálním kurátorem OSPOD při MěÚ - odbor zdravotní a sociální, PPP, PMS a ÚP v Rokycanech.
- Vytvářet podmínky pro realizaci Preventivního programu školy, Programu proti šikanování v oblasti sociálně patologických jevů u dětí a Krizového plánu školy.

Konzultační hodiny: čtvrtek 13:20 – 13:50 po předchozí domluvě.

Zpracovala: Mgr. Renata Hálová, výchovná poradkyně

V Rokycanech dne 31. 8. 2024

MUDr. Ivana F a i t o v á
ředitelka školy

Příloha č. 5

Plán práce metodického sdružení ZŠ a oboru ZŠ speciální ve školním roce 2024/2025

Hlavní úkoly pro školní rok 2024/2025:

- udržování výstupů projektu šablony I., II. a III.
- pokračování v realizaci operačního programu Jan Amos Komenský
- pokračování v realizaci projektu SPOLU
- začlenění metod alternativní a augmentativní komunikace do jednotlivých tříd
- výuka podle vzdělávací oblasti Informatika s novým obsahem
- uplatnění tranzitního programu ve výuce
- doučování potřebných žáků, adaptační a socializační aktivity

Mezi další průběžná témata při výchově a vzdělávání i nadále patří:

- podpora zdravého životního stylu
- podpora hygienických návyků a pravidel
- prevence zneužívání návykových látek
- posilování spolupráce a dobrých vztahů v třídních kolektivech
- šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
- volnočasové aktivity
- příprava a realizace projektových dnů a soutěží
- výtvarné soutěže

Akcí se zúčastňují podle možností i zaměstnanci odloučeného pracoviště při ZŠ Mlečice. V rámci tohoto pracoviště je zpracován samostatný plán metodického sdružení.

<u>Akce</u>	<u>Termín</u>	<u>Zodpovídá</u>
Seznámení s plánem metodického sdružení na celý školní rok Vyplňování žákovské a třídní dokumentace Tvorba IVP a UP dle ŠVP – spolupráce TU a VP Aktuální změny ve školní síti a evidenci žáků MAP- OP J. A. Komenský Projekt Spolu Přehled aktivit v oblasti primární prevence rizik Aktuality ve školských právních předpisech ve školním roce 2024/25 MAP – jednání ŘV Schůzka uvádějící učitel, asistent Setkání týmu - implementace metod AAK do jednotlivých tříd Setkání výchovných poradců	Září 2024	Vedení školy Všichni PP Všichni PP, VP Nekulová Pověření PP Pověření PP Hálová Faitová Faitová, Mudrová Hálová, Mlnaříková Hálová, Mudrová, Mlnaříková Hálová
MAP- výjezdní setkání Prezentace aktuálních výukových programů, matrika Informace o nových učebnicích Aktualizace pomůcek – průzkum MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu Dopravní tematika a bezpečnost – PČR Festival Posviť si na budoucnost – prezentace středních škol Žáci 1. ročníku a nově zařazení žáci - zhodnocení adaptačního režimu (aklimatizace, schopnost spolupráce, režim, koncentrace) Setkání metodiků prevence Krajská environmentální konference	Říjen 2024	Mudrová Nekulová Mudrová Mudrová Pověření PP Pověření PP Hálová Hálová TU, Mudrová, Hálová Hálová Zeidl

Řídící výbor MAP ORP Rokycany EVVO – novinky, náměty k činnosti Program Hasík: preventivní program v oblasti požární ochrany – HZS Rokycany Příprava Vánoční výstavy MAP- centrum stavitelství Plasy Začlenění a aklimatizace nových žáků MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu Schůzka uvádějící učitel, asistent Setkání týmu - implementace metod AAK do jednotlivých tříd ÚP Rokycany – volba povolání, trh práce	Listopad 2024	Faitová Zeidl Hálová Kindlová, všichni PP Mudrová Mudrová, Hálová Pověření PP Pověření PP Hálová, Mlnaříková Hálová, Mudrová, Mlnaříková Nekulová
Pracovní skupina MAP ORP Rokycany Činnost školní družiny MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu Hodnocení prospěchu a chování - konzultace Možnosti středoškolského vzdělání, Atlas školství – schůzka se zákonnými zástupci vycházejících žáků	Prosinec 2024	Mudrová Mlnaříková Pověření PP Pověření PP Faitová, TU, VP Hálová, Nekulová
Konzultace a stanovení kritérií pro pololetní klasifikaci žáků Schůzka uvádějící učitel, asistent Setkání týmu - implementace metod AAK do jednotlivých tříd Metodické vedení problémových žáků, stanovení způsobu nápravy, postupy Trestní odpovědnost mládeže – PMS PPP Rokycany – individuální konzultace EVVO- novinky a náměty k činnosti MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu	Leden 2025	TU Hálová, Mlnaříková Hálová, Mudrová, Mlnaříková Hálová Hálová PP Zeidl Pověření PP Pověření PP
Žáci s kombinací vad, nově přijati i stávající – aktuální podmínky v budově školy, (chodby, šatny, učebny, hygienické zázemí) dosavadní poznatky a zkušenosti, aktuální požadavky Aktualizace pomůcek, které jsou vhodné pro žáky s PAS a jejich využití při výuce	Únor 2025	TU, Mudrová, Hálová Hálová, všichni PP

MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu		Pověření PP Pověření PP
Plnění tematických plánů a IVP, případné korekce EVVO – novinky, náměty k činnosti HZS Rokycany – protipožární ochrana, exkurze Zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana – PČR Schůzka uvádějící učitel, asistent Setkání týmu - implementace metod AAK do jednotlivých tříd MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu	Březen 2025	Všichni PP Zeidl TU Hálová Hálová, Mlnaříková Hálová, Mudrová, Mlnaříková Pověření PP Pověření PP
Hodnocení prospěchu a chování žáků - konzultace Příprava zápisu do prvních tříd Prevence kouření – Státní zdravotní ústav SPC Rokycany, Nautis - žáci s PAS, konzultace MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu Plánované rodičovství, prevence, intimní hygiena	Duben 2025	Faitová, TU, VP Mudrová Hálová p. Majerová, PP Pověření PP Pověření PP MUDr. Nečaslová, Nekulová, Vilémová, Mudrová, Balounová
Konzultace a stanovení kritérií pro závěrečnou klasifikaci žáků EVVO- novinky a náměty k činnosti Pracovní skupina MAP ORP Rokycany PPP Rokycany – individuální konzultace Schůzka uvádějící učitel, asistent MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu PPP Rokycany – Vztahy ve třídě, adaptace na kolektiv PPP Rokycany – Zdravý životní styl PPP Rokycany – Nebezpečí šikany a kyberšikany Podpora a nabídka volnočasových aktivit – DDM Rokycany	Květen 2025	Všichni PP Zeidl Mudrová Všichni PP Hálová, Mlnaříková Pověření PP Pověření PP Hálová, TU Hálová, TU

Vyhodnocení práce s IVP, zkušenosti, korekce Vyhodnocení implementace metod AAK do jednotlivých tříd Řídící výbor MAP ORP Rokycany MAP Šablony OP JAK Projekt Spolu Vyhodnocení preventivního programu školy Vyhodnocení celoročního plánu metodického sdružení, výroční zpráva	Červen 2025	TU Hálová, Mudrová, Mlnaříková Faitová Pověření PP Pověření PP Hálová Všichni PP
---	-------------	---

V Rokycanech dne 31. 8. 2024
 Zpracovala: Mgr. Iveta Mudrová

Plán práce metodického sdružení oboru ZŠ speciální ve školním roce 2024/2025

Odloučené pracoviště Mlečice

Hlavní cíle a úkoly:

- udržování výstupů projektu šablony I., II. a III.
- pokračování v realizaci operačního programu Jan Amos Komenský
- výuka podle vzdělávací oblasti Informatika s novým obsahem
- uplatnění tranzitního programu ve výuce
- doučování potřebných žáků, adaptační a socializační aktivity

Další průběžná témata při výchově a vzdělávání:

- podpora zdravého životního stylu
- podpora hygienických návyků a pravidel
- prevence zneužívání návykových látek
- posilování spolupráce a dobrých vztahů v třídním kolektivu
- šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
- volnočasové aktivity, výtvarné soutěže
- příprava a realizace projektových dnů a soutěží

Akce	Termín	Zodpovídá
Seznámení s plánem práce metodického sdružení. Konzultace k vyplňování třídní a žákovské dokumentace. Tvorba IVP a UP podle ŠVP Zelená pro život a ŠVP Společně to zvládneme – spolupráce s VP. Legislativní novinky a výkaznictví ve školním roce 2024/2025. Přehled aktivit v oblasti primární prevence rizik a kyberšikana. Aktuální změny ve školní síti a evidenci žáků, školní matrika. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	srpen, září 2024	Všichni PP VP, Királ', Andělová Faitová, PP Hálová, TU Nekulová Királ'
Prezentace nových počítačových výukových programů. Informace o nových učebnicích. Aktualizace učebních pomůcek, stav, návrhy na doplnění. Vyhledávání vhodných námětů pro výtvarné činnosti a práci s přírodními materiály. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	říjen 2024	Nekulová Mudrová Mudrová, PP Királ', Andělová Királ'

EVVO – novinky a náměty k činnosti. Organizační příprava a náplň projektového Ekologického dne, výběr vhodných výukových aktivit. Příprava Vánoční výstavy. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	listopad 2024	Zeidl, PP Kiráľ, Andělová Kindlová, PP Kiráľ
Příprava a organizace Mikulášské a Vánoční besídky, výběr aktivit, materiály pro výzdobu třídy, zájmové činnosti pro žáky. Hodnocení prospěchu a chování – konzultace. Relaxační aktivity pro žáky s autismem, hudební a výtvarné činnosti, omalovánky, dechová cvičení, vyhledávání námětů. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	prosinec 2024	Kiráľ, Andělová Faitová, TU Kiráľ, Andělová Kiráľ
Konzultace a stanovení kritérií pro pololetní klasifikaci žáků, formalizované a širší slovní hodnocení. Aktualizace a doplnění individuálních vzdělávacích plánů pro 2. pololetí školního roku 2024/2025. Metodické vedení problémových žáků, možnosti nápravy. EVVO – novinky a náměty k činnosti. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	leden 2025	Kiráľ, Andělová Kiráľ, Andělová Hálová, PP Zeidl, PP Kiráľ
Aktualizace pomůcek, které jsou vhodné pro žáky s PAS. Žáci s kombinovanými vadami – aktuální podmínky, poznatky, zkušenosti, připomínky a požadavky. Alternativní metody komunikace u žáků s řečovými problémy. Navozování kontaktu, obrázky, znaky, symboly a piktogramy. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	únor 2025	Hálová, PP Všichni PP Kiráľ, Andělová Kiráľ
Plnění IVP, učebních a tematických plánů, případné korekce. Návštěva místní knihovny – dětské pohádkové knížky, výběr, zapůjčení do třídy. EVVO – novinky a náměty k činnosti. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	březen 2025	Všichni PP Kiráľ, Andělová Zeidl, PP Kiráľ

Hodnocení prospěchu, docházky a chování žáků – 3. čtvrtletí. Příprava a organizace zápisu žáků do 1. ročníku. Organizační příprava projektového Dne Země, vhodné aktivity pro žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením. SPC Rokycany, Nautis – konzultace k vyučování žáků s PAS. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	duben 2025	Faitová, TU Mudrová, TU Kiráľ, Andělová Majerová Kiráľ
Konzultace, stanovení kritérií pro závěrečnou klasifikaci žáků, formalizované a širší slovní hodnocení. PPP Rokycany – individuální konzultace. EVVO – novinky a náměty k činnosti. MAP – Operační program Jan Amos Komenský.	květen 2025	Kiráľ, Andělová Všichni PP Zeidl, PP Kiráľ
Výběr výtvarných prací žáků na výstavku ve třídě a navržení odměn za nejhezčí práce, uspořádání výstavky ve třídě. Vyhodnocení práce s IVP – zkušenosti a případné korekce. MAP – Operační program Jan Amos Komenský. Celoroční hodnocení činnosti metodického sdružení, náměty, připomínky a podklady pro práci v následujícím školním roce.	červen 2025	Kiráľ, Andělová TU, VP Kiráľ Kiráľ, Andělová

V Rokycanech, dne 1. 9. 2024
Zpracoval: Mgr. Pavel Kiráľ

MUDr. Ivana Faitová
ředitelka školy

Příloha č. 6

Plán činnosti školy na úseku prevence návykových látek, poruch chování, volby povolání, sexuální a rodinné výchovy

Činnost školy se zaměří na následující:

- průběžná a pravidelná spolupráce s OSPOD, Probační a mediační službou, s PPP, se SPC, s Úřadem práce v Rokycanech (informační a poradenské středisko pro volbu povolání), Policií ČR, s Hasičským záchranným sborem Plzeňského kraje, se Státním zdravotním ústavem Plzeň a s odborným lékařem – MUDr. Nečaslovou; všechny konané akce jsou vybírány a přizpůsobovány věku, možnostem a schopnostem žáků Z: p. Hálová (výchovný poradce a metodik prevence) a třídní učitelé
- návštěva kurzů, seminářů k výše uvedené problematice Z: vyučující
- průběžné rozšiřování příruční knihovny o odborné, osvětové a metodické materiály Z: pí. Hálová
- anonymní dotazníková šetření o výskytu šikany, trávení volného času a zneužívání návykových látek

Přednášky a besedy pro žáky (zajišťuje p. Hálová):

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

p. uč. Mašková – PPP Rokycany, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež, HZS Rokycany, DDM Rokycany

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 9:50 – 10:35 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada, v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu
- program Hasík - beseda s pracovníky HZS v Rokycanech: 13. 11. 2024, 8:45 – 9:30 hod; preventivně výchovný program pro děti v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva

II. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 8:45 – 9:30 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 9:00 hod
- Prevence kouření hravě – beseda s pracovníky SZÚ, 9. 4. 2025; 10:00 hod
- beseda s pracovníci PPP Rokycany Mgr. Huzinec Číkovou: 13. 5. 2025, 7:50 – 8:35 hod; zdravý životní styl, vztahy mezi dětmi, adaptace do kolektivu, spolupráce mezi dětmi, nebezpečí šikany, kyberšikana

p. uč. Balounová – PPP, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež, HZS Rokycany, DDM Rokycany

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 9:50 – 10:35 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu
- program Hasík - beseda s pracovníky HZS v Rokycanech: 13. 11. 2024, 9:50 – 10:35 hod; preventivně výchovný program pro děti v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva

II. pololetí:

- beseda s pracovníci PMS Mgr. Blažkovou: 15. 1. 2025, 8:45 – 9:30 hod; trestní odpovědnost mládeže
- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 8:45 – 9:30 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 9:00 hod
- Kouření – beseda s pracovníky SZÚ, 8. 4. 2025; 10:00 hod, 6. ročník
- Prevence kouření hravě – beseda s pracovníky SZÚ, 9. 4. 2025; 10:00 hod, 5. ročník
- beseda s pracovníci PPP Rokycany Mgr. Huzinec Číkovou: 13. 5. 2025, 8:45 – 9:30 hod; zdravý životní styl, vztahy ve třídě, nebezpečí šikany, kyberšikana

p. uč. Vilémová – PPP Rokycany, PMS, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež, Úřad práce v Rokycanech, HZS Rokycany, DDM Rokycany, MUDr. Nečaslová

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 9:50 – 10:35 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu
- návštěva festivalu Posviť si na budoucnost, DEPO Plzeň 2015: 11. 10. 2024 (nutná online registrace); prezentace středních škol
- Beseda s pracovníci Úřadu práce v Rokycanech: 8. 11. 2024, 8:45 – 10:35 hod

II. pololetí:

- beseda s pracovníci PMS Mgr. Blažkovou: 15. 1. 2025, 9:50 – 10:35 hod; trestní odpovědnost mládeže
- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 9:50 – 10:35 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 9:00 hod
- beseda s gynekoložkou MUDr. Nečaslovou: duben 2023 (aktuální termín bude upřesněn)
- Kouření – beseda s pracovníky SZÚ, 8. 4. 2025; 10:00 hod
- beseda s pracovníci PPP Rokycany Mgr. Huzinec Čikovou: 13. 5. 2025, 9:50 – 10:35 hod; zdravý životní styl, vztahy ve třídě, nebezpečí šikany, kyberšikana

p. uč. Nekulová – PPP Rokycany, PMS, Úřad práce v Rokycanech, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež, HZS Rokycany, DDM Rokycany, MUDr. Nečaslová

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 9:50 – 10:35 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu
- návštěva festivalu Posviť si na budoucnost, DEPO Plzeň 2015: 11. 10. 2024 (nutná online registrace); prezentace středních škol
- Beseda s pracovníci Úřadu práce v Rokycanech: 8. 11. 2024, 8:45 – 10:35 hod

II. pololetí:

- beseda s pracovníci PMS Mgr. Blažkovou: 15. 1. 2025, 10:45 – 11:30 hod; trestní odpovědnost mládeže
- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 9:50 – 10:35 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 9:00 hod
- beseda s gynekoložkou MUDr. Nečaslovou: duben 2024 (aktuální termín bude upřesněn)
- Kouření – beseda s pracovníky SZÚ, 8. 4. 2025; 10:00 hod
- beseda s pracovníci PPP Rokycany Mgr. Huzinec Čikovou: 13. 5. 2025, 10:45 – 11:30 hod; zdravý životní styl, vztahy ve třídě, nebezpečí šikany, kyberšikana

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ

p. uč. Zeidlová – PPP Rokycany, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež, HZS Rokycany, DDM Rokycany

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 10:45 – 11:30 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu

II. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 10:45 – 11:30 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 10:00 hod
- beseda s pracovníci PPP Rokycany p. Huzinec Čikovou: 14. 5. 2024, 8:45 – 9:30 hod; zdravý životní styl, vztahy ve třídě, nebezpečí šikany, kyberšikana

p. uč. Věbrová – PPP Rokycany, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež, HZS Rokycany, DDM Rokycany

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 10:45 – 11:30 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu

II. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 10:45 – 11:30 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 10:00 hod
- beseda s pracovníci PPP Rokycany p. Huzinec Čikovou: 14. 5. 2024, 8:45 – 9:30 hod; zdravý životní styl, vztahy ve třídě, nebezpečí šikany, kyberšikana

p. uč. Királová – PPP Rokycany, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 10:45 – 11:30 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu

II. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 10:45 – 11:30 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 10:00 hod
- beseda s pracovníci PPP Rokycany p. Huzinec Čikovou: 14. 5. 2024, 8:45 – 9:30 hod; zdravý životní styl, vztahy ve třídě, nebezpečí šikany, kyberšikana

p. uč. Mudrová – PPP Rokycany, Úřad práce v Rokycanech, Policie ČR, Klub Akcent pro děti a mládež, HZS Rokycany, DDM Rokycany

I. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 9. 10. 2024, 10:45 – 11:30 hod; dopravní tematika, místo konání – školní zahrada v prostoru na chodníku za vjezdem z ulice Bojovníků za svobodu
- návštěva festivalu Posviť si na budoucnost, DEPO Plzeň 2015: 11. 10. 2024 (nutná online registrace); prezentace středních škol
- Beseda s pracovníci Úřadu práce v Rokycanech: 8. 11. 2024, 8:45 – 10:35 hod

II. pololetí:

- beseda s pracovníkem Policie ČR p. Hodanem: 12. 3. 2025, 10:45 – 11:30 hod; zneužívání návykových látek, šikana, kyberšikana
- návštěva HZS v Rokycanech: 13. 3. 2025; 10:00 hod
- beseda s pracovníci PPP Rokycany p. Huzinec Čikovou: 14. 5. 2024, 8:45 – 9:30 hod; zdravý životní styl, vztahy ve třídě, nebezpečí šikany, kyberšikana

Další případné akce dle aktuální nabídky knihovny, muzea, PPP, PMS, Diakonie, Policie ČR aj.

Zpracovala: Mgr. Renata Hálová, výchovná poradkyně
V Rokycanech dne 31. 8. 2024

MUDr. Ivana F a i t o v á
ředitelka školy

<u>Z á k l a d n í š k o l a, R o k y c a n y, Č e c h o v a 40</u>	
337 01 Rokycany, tel: 371 723 255, 777 484 951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz	
ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY	
VNITŘNÍ PŘEDPIS K ŘEŠENÍ ŠIKANY – PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ	
Č.j.:	ZSCech40/1731/16
Vypracovala:	Mgr. Renata Hálová
Schválil:	MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne	31. 8. 2024
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	31. 8. 2024
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	31. 8. 2024
Změny v předpisu jsou prováděny formou aktualizace.	

Vnitřní předpis je součástí organizačního řádu školy. Vnitřní předpis vychází z **metodického pokynu MŠMT č.j. 21149/2016** „Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení“ (určený pro školy zřizované MŠMT), vždy v aktuálním platném znění.

Text tohoto metodického pokynu je provázán s Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. **21291/2010-28**, vždy v aktuálním platném znění.

Šikanování mezi dětmi se u nás dostává stále více pozornosti ze strany odborníků, laické veřejnosti i sdělovacích prostředků. Školní prostředí se bohužel stává otevřeně vzniku šikany a žádná ze škol není imunní proti vzniku tohoto patologického chování. Problém šikany vzniká v podmínkách problematických vztahů, tam, kde je uplatňován autokratický, zákazový, svobodnou prezentaci osobnosti potlačující rámec vztahů, který se snaží zajistit autoritu mechanickým uplatňováním příkazů, zákazů a tendencí průměrovat každého a každou situaci. Naproti tomu, kde vládne respekt, spolupráce, úcta, vlídnost, zájem a asertivita, tam lze docílit opory a podpory většiny a nepodlehout problému jedinců s patologickým chováním. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje výchovně vzdělávací cíle školy a proto je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Účinně se lze chránit v té škole, která bude schopna vytvářet a uplatňovat vlastní preventivní program. Je nutné se zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se vztahy dětí ve třídách a vůbec vztahy mezi dětmi v celé škole ještě před vznikem šikany. Na prevenci šikany by měli spolupracovat všichni pedagogičtí pracovníci podle předem dohodnutých postupů a pravidel. Je důležité, aby pedagogičtí pracovníci uměli rozpoznat a řešit počáteční stádia šikanování. V případě rozvinutí pokročilé šikany je nutná spolupráce školy s odborníky ze specializovaných zařízení.

Vnější charakteristika šikanování

Šikanování je chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašit žáka, případně celou skupinu žáků. **Přímá šikana** spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině, kteří se nemohou nebo neumí bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování a ponižování. Šikana se projevuje i v **nepřímé** podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá.

V poslední době se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace tzv. **kyberšikanou** (zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, např. youtube.com, spolužáci.cz, facebook.com apod., útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.). Je jednou z forem psychické šikany. Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování, ani věcný konflikt (i opakovaný) mezi rovnocennými partnery. Škola se kyberšikanou musí zabývat hned, když se o ní dozví. Úkolem je zmapovat konkrétní případ a pak se rozhodnout pro správný postup řešení.

Důležitými znaky šikany jsou záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepřijemnost útoku, samoučelnost.

Za šikanu se nepovažují škádlení a jednorázová agrese, které nemají znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.). Například, když se tzv. "poperou" dva přibližně stejně silní žáci kvůli dívce, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil. Hranice odlišující šikanování od škádlení nebo agrese bývá někdy nezřetelná. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opakovat, bránit se mu, zastavit ho.

Odpovědnost školy chránit žáky před šikanou

Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky, v souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů jsou školy povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z toho důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Při výskytu šikany má škola ohlašovací povinnost v těchto případech:

- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je také možné podat na státní zastupitelství.
- Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§21 odst. 2 školského zákona, dle něhož mají zákonní zástupci žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání).
- Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že žák je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6,7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).
- V případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

Z hlediska zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (TZ), ve znění pozdějších předpisů, může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění. Proviněním se rozumí trestný čin spáchaný mladistvým - § 6 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů

(zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Závažnější formy šikany mohou vykazovat znaky skutkové podstaty těchto trestných činů: vydírání § 175 TZ, omezování osobní svobody § 171 TZ, zbavení osobní svobody § 170 TZ, ublížení na zdraví § 146, § 147 útisku, těžkého ublížení na zdraví § 145 TZ, loupeže § 173 TZ, krádeže § 205 TZ, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ, poškození cizí věci § 228 TZ, nebezpečné vyhrožování § 353 TZ, nebezpečné pronásledování § 354 TZ, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.

Trestné činy se vztahují také ke kyberšikaně. Ta obdobně jako školní šikana není sice sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů: nebezpečné pronásledování (stalking, § 354 TZ), účast na sebevraždě (§144 TZ) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě, pomluva (§ 184 TZ) – např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť, šíření pornografie podle § 191 trestního zákoníku (viz sexting); výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (dítětem se rozumí osoba mladší 18 let) podle § 192 trestního zákoníku (viz sexting).

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení (§ 368 TZ), případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestní činy jako např. nadřizování (§366 TZ) či schvalování trestného činu (§ 365 TZ), v krajním případě i podceňování (§364 TZ)

Minimální požadavky na školu pro řešení šikany

Aby škola mohla účinně a bezpečně zastavit již existující šikanování, měla by plnit tyto požadavky:

- ředitelka školy je orientována v metodice, organizaci a právní problematice šikanování
- škola by měla mít vyškoleného aspoň jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (zpravidla školní metodik prevence)
- škola spolupracuje s PPP, ŠVP, OSPOD a s dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne
- škola aktivně spolupracuje s rodiči (třídní schůzky, individuální pohovory) na ochraně žáků před šikanou
- ve školním řádu je zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování a zpracována pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů
- ředitelka školy zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogů nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách

Škola v prevenci šikanování

Základem prevence šikanování a násilí ve škole jsou ŠVP, které podporují pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky (i mezi žáky a učiteli). Při efektivní realizaci prevence šikanování usilujeme o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

- a) podporujeme solidaritu a toleranci,
- b) podporujeme vědomí sounáležitosti,
- c) posilujeme a vytváříme podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy,
- d) uplatňujeme spolupráci mezi dětmi a rozvíjíme jejich vzájemný respekt, rozvíjíme jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Ředitelka školy odpovídá za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikanování a násilí. Vychází přitom z komplexního pojetí preventivní strategie, která je ve smyslu Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 součástí Preventivního programu školy.

Ředitelka zejména:

- a) Zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním a o přestávkách mezi vyučovacími hodinami

především v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.

- b) Zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní (školní) kolektiv. Za zvlášť nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování.
- c) Zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování

Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Všichni pedagogičtí pracovníci by měli vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce. Důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů. Vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům, ovlivňují chování žáků.

Ve školním řádu budou jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.

Ve škole je jedenkrát ročně prováděno anonymní dotazníkové šetření o výskytu šikany.

Preventivní opatření školy

Organizace a řízení

Otázka prevence šikany a její minimalizace úzce souvisí s dobrou komunikací jednotlivých pracovníků školy. Organizace chodu školy musí umožňovat častou komunikaci o problémových jevech.

Komunikace

1. Pravidelně – na pedagogických poradách informovat o případném podezření výskytu šikany.
2. Vytipovat jmenovitě žáky v jednotlivých třídách, kteří by se mohli stát agresory a také žáky, kteří by se mohli naopak stát oběťmi šikany. Těmto žákům věnovat zvýšenou pozornost a individuální přístup.
3. Průběžně – kdokoli z pracovníků, kteří si všimnou příznaků nezdravých vztahů a nevhodného chování k některému z žáků, to neprodleně sdělí třídnímu učiteli (případně výchovnému poradci) a vedení školy. Následuje zosílené sledování vytipovaných žáků a komunikace o jejich projevech.
4. Dotahování – po vyřešení případu shrnout postupy a výsledek řešení – poučení pro celý pedagogický sbor.

Složení užšího realizačního týmu:

Třídní učitelky, zástupce školní družiny, VP, metodik prevence, vedení školy.

Vytipování rizikových míst, jejich průběžné sledování a přijetí opatření ke snížení rizik:

Chodby v areálu celé školy, WC, zavřené dveře tříd během přestávky, šatny, školní pozemek.

Preventivně výchovná činnost žáků

S třídními kolektivy se pracuje na rozvoji pozitivních mezilidských vztahů. Za jejich rozvoj odpovídají především třídní učitelé, kteří dle možností a konkrétní situace ve třídách najdou odpovídající organizační formy (výuka v jednotlivých předmětech, vycházky, výlety, projektové dny).

Žáci vědí, co je a co není šikana a jak se zachovat, když se v jejich blízkosti objeví.

Třídní učitelé se zaměřují na činnosti rozvíjející pozitivní vztahy a provádějí zpětnou vazbu uplynulého období s rozbohem. Žáci jsou seznamováni s následujícími tématy a jsou u nich rozvíjeny tyto dovednosti:

- Co je a co není šikana.
- Co je a co není „bonzování“.
- Jakým způsobem se zastat oběti.
- Jak vhodným způsobem vyhledat pomoc dospělého.

Prevence ve výuce

Všichni učitelé vnímají důležitost vytváření bezpečného prostředí. Kromě práce ve svém předmětu se soustředí na rozvoj pozitivních vztahů. Umožňují rozvoj spolupráce i zpětnou vazbu.

Žáci by měli znát a umět pracovat v komunitním kruhu, při skupinové práci, vyjadřovat se slušně a otevřeně při zpětné vazbě atd. Pracujeme s pravidly tříd a dynamikou třídního kolektivu.

Učitelé se snaží vyhnout technikám a metodám, které neúčelně vytvářejí či zvyšují napětí a následně vytvářejí potřebu uvolnit (vybít si) negativní energii např. ironizování, zesměšňování, nenaplněné hrozby, častý křik, vytváření stresového prostředí při učení apod.

Spolupráce s rodiči

Škola se snaží systémově spolupracovat s rodiči těmito prostředky:

- Vzájemné informování
 - ze strany školy v případě, že se šikana objeví
 - ze strany rodičů v případě, že si všimnou nějakého problému
- Spolupráce při řešení problémů
- Třídní schůzky, konzultační hodiny

Školní poradenské služby

Poradenské služby na škole poskytují:

- Výchovní poradce
- Třídní učitelé

Spolupráce se specializovanými zařízeními

- Pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP)
- Speciálně pedagogická centra (SPC)
- Odborem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)
- Oddělením Policie ČR
- Střediskem výchovné péče Plzeň (SVP)

Krizový plán školy a postupy řešení šikanování

Postup pedagogického pracovníka

1. Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí pedagogický pracovník okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s výchovným poradcem (metodikem prevence), informuje vedení školy.
2. Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s výchovným poradcem (metodikem prevence), informuje vedení školy.
3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitelku školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitelky školy. Třídní učitelé pořídí zápis o zjištěných skutečnostech.
4. Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
5. Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ředitelky školy

1. Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)

2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a s Policií ČR.
3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jejích pokynů.
4. Zajistí informování rodičů o vyšetřování šikany nebo sama informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.
5. V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči PPP, SPC, SVP, OSPOD.
6. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
7. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
8. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR nebo státnímu zastupitelství.
9. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.
10. Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů

Odhad stadia šikany (počáteční či pokročilá) a její závažnost

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

Stupně šikany se váží k obtížnosti nápravy:

U prvních tří stádií nalezneme vhodné svědky a žáky ochotné spolupracovat na změně. Ve třetím stádiu existuje organizované jádro agresorů, které klade intervenci tuhý odpor. Od třetího stadia, kdy se již formuje protiozdravný systém, musí mít pomoc speciální a v nějaké míře restriktivní charakter. Odborníci prvního kontaktu zvládnou první, druhé a někdy i třetí stádium. Specialisté na šikanu jsou vybaveni pro řešení třetího, ale i čtvrtého a pátého stadia. Některé komplikované případy pokročilých šikan nevyšetří ani specialisté a lze pouze mírnit škody.

Popis jednotlivých stádií šikanování:

	Počáteční stádium	Pokročilé stádium
Jak se oběti chovají? Jak odpovídají?	Poměrně otevřeně mluví o tom, co se jim stalo a kdo je šikanoval.	Je patrná ustrašenost, nechtějí prozradit, kdo jim ublížil. Někdy zdůvodňují své zranění bizarním způsobem.
Jak svědkové spolupracují?	Vyjadřují nesouhlas se šikanováním a bez většího strachu vypovídají.	Odmítají vypovídat, tvrdí, že nic neviděli a neslyšeli. Občas přiznávají, že nesmějí nic říct, protože by měli peklo. Případné výpovědi působí podezřele.
Jak se svědkové vztahují k podezřelým	Násilí nepopírají a vyjadřují vůči němu své výhrady.	Násilí bagatelizují nebo ho popírají.

agresorům?		
Jak se o konkrétním násilí vyjadřují ostatní členové skupiny?	Projevují soucit s obětí a porozumění neférovosti ubližování silným slabým.	Oběť je kritizována a znevažována. Často je obviněna, že si to vlastně způsobila sama.
Jak se členové skupiny vztahují k trpící nebo zraněné oběti?	Agresori nejsou vnímáni jednoznačně pozitivně, ale diferencovaně, jejich okolí se to nebojí vyjádřit.	Oceňují, chválí a brání agresory, popř. pro ně hledají polehčující okolnosti.
Jaká je atmosféra ve skupině?	Malá soudržnost, nespolupráce, omezená svoboda projevu a názoru. Atmosféra je však ještě „živá“.	Těžká atmosféra strachu, napětí a nesvobody. „Špatně se tu dýchá.“

Krizový scénář pro řešení počátečního stádia šikany

1. krok - odhad závažnosti a stanovení formy šikany provádí TU, VP, vedení školy
2. krok - rozhovor s informátory a oběťmi provádí VP, TU, vedení školy
3. krok - nalezení vhodných svědků VP, TU
4. krok - individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace obětí s agresory)
5. krok - ochrana obětí
6. krok - předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. krok - realizace vhodné metody:
 - metoda usmíření
 - metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor, výchovní komise s agresorem a jeho rodiči)
8. krok - třídní hodina
 - efekt metody usmíření
 - oznámení potrestání agresorů
9. krok - rozhovor s rodiči obětí
10. krok - práce s celou třídou

Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany

A) První kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední záchrana obětí, zastavení skupinového násilí

B) Příprava podmínek k vyšetřování

3. zalarmování pedagogů a informování vedení školy
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. oznámení na policii, informace rodičům

C) Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace s agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

D) Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Nápravná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:

- výchovná opatření (napomenutí, DTU, DŘŠ)
- umožnění individuálního výchovného plánu agresora
- snížená známka z chování
- převedení do jiné třídy (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek)
- vedení školy doporučí rodičům dobrovolné umístění žáka do pobytového oddělení ŠVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- vedení školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči žáka v PPP, ŠVP nebo jiných odborníků-klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Odpovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči

1. Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte, mají právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními. Mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině i na veřejnosti.
2. Škola by měla rodiče na třídních schůzkách informovat o programu proti šikanování
3. Pokud rodič přijde do školy žádat o pomoc ohledně šikany svého dítěte, je třeba rodiče v klidu vyslechnout. Podezření nebo tvrzení, že je jejich dítě šikanováno, se nesmí podcenit a je potřeba účinně a bezpečně situaci prošetřit.
4. Škola si nezve rodiče protagonistů šikany do školy, když ještě není šikana vyšetřena. Nikdy si nezvat najednou rodiče údajných obětí a údajných agresorů.
5. Rozhovor s rodiči probíhá individuálně. Úkolem je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních. Vážnou chybou je neinformovat rodiče o řešení šikany.

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- přehlížení, bagatelizací agresivního nebo násilného chování,
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“,
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali,
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně,
- nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu,
- emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně),
- agresivního řešení problému (např. násilím),
- příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání,
- předjímání recidivy útočníka,
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka),

- automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace),
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany.

Šikana zaměřená na učitele: jak ji předcházet a jak ji řešit

1. Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy.
2. Není pouze výsledkem osobních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám.
3. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.
4. Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel x žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc autoritu učitele.
5. Šikana se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách, chodbách, nicméně se může odehrát také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.
6. Je zapotřebí mít v paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog. Může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pociťuje stud a selhání, což mu zároveň brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí.
7. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

1. Prevence stojí na celoškolním přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové jednání odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.
2. Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonzfliktní způsob řešení problémů.
3. Škola má stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak tím bude nakládáno.
4. Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě. Na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování. Vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci, vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
5. Pedagog posiluje zapojení žáků do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků apod.
6. Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává jim zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.
7. Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou, při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
8. Všimá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje. Všimá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je, podporuje kooperaci mezi žáky a prostředním.
9. Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci s kolegy, vedením školy, PPP.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

Důležité je respektovat tyto zásady:

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze čekat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je třeba, aby podporovala své pedagogy k vyhledávání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Ten může být bolestným i pro svědky (kolegy, žáky ve třídě). Je zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe známky stresu, které se mohou objevit i později (např. poruchy spánku, problémy s pozorností, úzkosti apod.) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků stanoví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrála, zajistí škola intervenční program (PPP) k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebi indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence)
- I zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

Krizový plán

1. Pedagog v pozici oběti šikany či pedagog, který je svědkem takové situace, vyhledá bezprostředně pomoc, obrátit se může na: ředitele školy, zástupce ředitele, školního metodika prevence, výchovného poradce, kolegu, ke kterému má důvěru.
2. Informuje ředitele školy.
3. V případě potřeby zajistí vedení školy učitelé chráněné prostředí.
4. Vedení školy zajistí další šetření, provede postupně pohovor: s obětí, se svědky, s agresorem/y – zabrání domluvě agresorů na křivé výpovědi, případně konfrontace mezi nimi.
5. Případně o šetření požádá odborníka na problematiku šikanování z PPP
6. Z pohovoru provádí zápis.
7. Ředitel školy pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučený dopis) zákonné zástupce agresora/rů do školy k pohovoru na výchovnou komisi.
8. Výchovná komise dohodne společně se zákonnými zástupci žáka/ků další postup.
9. Možnosti školy: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, SPC, informování OSPOD, spolupráce se SVP, informování Policie ČR.
10. Provede se zápis z výchovné komise.
11. Ředitel školy udělí agresorovi/agresorům kázeňská opatření v souladu se školním řádem.
12. Ředitel školy informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.
13. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě, kde se šikana odehrávala a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení-zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.
14. Vedení školy nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu – konzultace, odkaz na odbornou péči apod.

Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR

Při řešení případů šikany spolupracovat s institucemi:

- v resortu školství s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou)

Dojde-li k závažnějšímu případu šikany nebo při podezření, že šikany naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), oznámí ředitelka školy:

- Policii ČR
- Orgánu sociálně právní ochrany dítěte oznámí skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitelka školy zahájí spolupráci s orgány OSPOD bezu zbytečného odkladu (viz § 6,7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

Kontrola školy ze strany České školní inspekce a zřizovatelů

V případech podezření nebo již prokazatelných projevů šikany, které nejsou bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně školního metodika prevence, výchovného poradce, je zcela na místě obrátit se na ředitelku školy. Pokud se však projeví nečinnost i ze strany ředitelky a postup školy v řešení šikany je nedostatečný, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá na všech pracovištích ČŠI. Stížnost je také možné adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI, lze i podat stížnost i na ústředí tzn. na adresu: Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5, resp. elektronicky na adresu: posta@csicr.cz

V případě šikany, která má charakter trestné činnosti, škola informuje Policii ČR nebo státní zastupitelství. Současně v odůvodněných případech škola zajistí oběti šikany pomoc psychologa, speciálního pedagoga (etopeda), případně jiného specialisty.

Základní školské dokumenty pro oblast prevence, vždy v aktuálním platném znění:

- Preventivní program školy
- Školní řád
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany mezi žáky škol a školských zařízení, č.j. MŠMT 21149/2016
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve změně pozdějších předpisů
- Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení, Č.j.: 21291/2010-28
- Vyhláška č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Vyhláška č. 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchaných, Č.j.: 25 884/2003-24
- Soubor pedagogicko-organizačních informací na aktuální školní rok
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální ochraně dětí, ve změně pozdějších předpisů
- Metod. pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie, a intolerance

č.j. 14 423/99-22

- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, Č.j.: 11 691/2004-24
- Metodické doporučení pro práci i Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, č.j.:MŠMT 4330/2013
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, mládeže a studentů ve školách zřizovaných MŠMT č.j.:37014/2005-25

Užitečné kontakty:

[Linka bezpečí: 116 111](#)

[Krizové centrum Diakonie západ: 733 414 421](#)

[Linka psychické první pomoci: 116 123](#)

Závěrečná ustanovení

1. Kontrolou provádění ustanovení tohoto vnitřního předpisu je statutárním orgánem školy pověřen zaměstnanec: metodik prevence sociálně patologických jevů
2. Uložení vnitřního předpisu v archivu školy se řídí spisovým řádem školy.
3. Vnitřní předpis nabývá účinnosti dnem 31. 8. 2023
4. Zaměstnanci školy s tímto vnitřním předpisem byli seznámeni na pedagogické radě dne 31. 8. 2024

Zpracovala: Mgr. Renata Hálová, výchovný poradce, školní preventista

V Rokycanech dne 31. 8. 2024 (aktualizováno)

MUDr. Ivana Faitová

ředitelka školy

Přílohy:

A: Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

B: Stadia šikanování

C: Kontakty

D: Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

E: Informační leták pro žáky ZŠ

F: Nikdo nemá právo ubližovat druhému

G: Linka bezpečí

H: Protektivní a rizikové faktory

I: Rozdíly mezi škádlením a šikanováním

Příloha A:

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

1. Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
2. Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
3. O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
4. Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
5. Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči, stává se uzavřeným
6. Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
7. Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
8. Zašpiněný nebo poškozený oděv.

9. Stále postrádá nějaké své věci.
10. Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
11. Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
12. Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
13. Odřenin, modřin, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
14. (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

1. Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
2. Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislivým, nebo pohrdavým tónem.
3. Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
4. Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se jim podřizuje.
5. Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
6. Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
7. Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

1. Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci ani jiní kamarádi.
2. Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
3. Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
4. Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
5. Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
6. Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
7. Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
8. Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
9. Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
10. Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
11. Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
12. Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům. Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.). - Dítě se vyhýbá docházce do školy a zdržuje se více doma, než mělo ve zvyku.

Příloha B:

Zkrácený popis stadií šikanování dle Koláře, 2011

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vývoj. První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor se dělají „legrácky“. Situace ale jde dál, skupina si najde jakéhosi „otloukánka“. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně nedojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu po nejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dána také neřešením předchozí situace...

Stadia šikanování

1. První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace ...

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti psychických šikan

Stadia šikanování zůstávají stejná, ale jejich podoba je jiná. Krutost psychického násilí si v ničem nezadá s fyzickou agresí.

Příloha C:

KONTAKTY

Základní škola, Rokycany, Čechova 40

Tel: 371 723 255, 777 484 951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz

Pedagogické psychologická poradna (PPP),
Jiráskova 181, 337 01 Rokycany
Tel: 371 724 960, e-mail: pepsyro@seznam.cz

Speciálně pedagogické centrum (SPC),
při ZŠ a MŠ pro zrakově postižené a vady řeči,
SPC pro zrakově postižené: Nad Týncem 1199/38, 312 00 Plzeň 4 - Doubravka
Tel.: 377 263 569, e-mail: spczrak@zrakpm.cz
SPC pro zrakově postižené: Ke Špitálskému lesu 1050/3, 312 00 Plzeň 4 - Doubravka
Tel.: 775 852 001, e-mail: spcrec@zrakpm.cz

Speciálně pedagogické centrum (SPC),
při MŠ speciální
Štíbrova 1691, 182 00 Praha 8
Tel.: 284 688 941, e-mail: spc@stibrova.cz

Speciálně pedagogické centrum (SPC),
při ZŠ a MŠ pro sluchově postižené, Mohylová 90, 312 09 Plzeň
Tel.: 378 609 939, email: reditel@sluchpost-plzen.cz

Speciálně pedagogické centrum (SPC),
při ZŠ Heyrovského 23, Plzeň, Vejprnická 56, 318 00 Plzeň
Tel: 377 383 534, e-mail: spchey@gmail.com

Speciálně pedagogické centrum (SPC),
Odbroná škola, Základní škola a Mateřská škola, Macháčkova 45, Plzeň
Tel.: 377 539 337, e-mail: spc@skolymach.cz

Speciálně pedagogické centrum NAUTIS
Josefa Knihy 225, 337 01 Rokycany
Tel: 606 729 672, 773 445 810, 605 572 499, e-mail: poradna@nautis.cz
alena.majerova@nautis.cz

Speciálně pedagogické centrum (SPC),
SPC při ZŠ a OŠ
Nádražní 89
346 01 Horšovský Týn, 379 422 048, 722 491 65, e-mail: katerina.locharova@zs-oshtyn.cz

Odbor sociálně právní ochrany dětí (OSPOD),
Městský úřad Rokycany, Masarykovo nám. 1, 337 01 Rokycany
Tel: 371 706 102, 371 706 236 – kurátor pro děti a mládež, e-mail: osoc@rokycany.cz

Klub Akcent pro děti a mládež, Diakonie Českobratrské církve evangelické,
Jiráskova 481, 337 01 Rokycany
Tel: 739 244 869, klub.akcent@diakoniezapad.cz

Policie ČR
Čelakovského 902, 337 01 Rokycany
Tel: 974 335 229, 606 829 799

Středisko výchovné péče (SVP),
Karlovarská 459, Plzeň
Tel: 777 179 175, 777 722 329, e-mail: svpplzen@dduplzen.cz

Probační a mediační služba (PMS)

Svazu bojovníků za svobodu 68, 337 01 Rokycany
733 788 941, e-mail: zblazkova@pms.justice.cz

Ambulance psychiatrie pro děti a dorost

Masarykovo náměstí 82, 337 01 Rokycany
Tel: 732 314 409, MUDr. Jitka Rumlová, e-mail: psychiatrie.rumlova@seznam.cz

Speciální školy při FN Plzeň

Alej svobody 80, 323 00 Plzeň
Dr. Alice Kozáková, tel: 377 103 138, e-mail: zsfm@cmail.cz

Lékaři pro děti a dorost:

MUDr. Haasová, tel: 371 728 548, Mládežníků 155/II., Rokycany
MUDr. Hána, tel: 371 725 577, Srbova 216, Rokycany
MUDr. Popelová, tel: 371 722 448, Vokáčova 1017, Rokycany II.
MUDr. Jirků, tel: 371 795 448, Náměstí Kašpara Šternberka 363, Radnice; Břasy 181
MUDr. Váchalová, tel: 602 109 929, Srbova 216, Rokycany
MUDr. Starková, tel: 778 725 342, ul. 1. Máje 38, Hrádek
MUDr. Hanušová, Pešková, tel: 736 699 404, Náměstí Míru 55, Mirošov
MUDr. Kobrová, 371 522 128, Husova 415, Blovice
MUDr. Václavová, 377 891 123, Nezvěstice 20, Nezvěstice
MUDr. Jílková, 371 794 225, Masarykovo náměstí 275, Zbiroh
MUDr. Smereková, 377 931 206, 775 196 753, Masarykovo náměstí 382, Nýřany
MUDr. MUDr. Vrtělová, 371 594 689, Zámecká 384, Spálené Poříčí
MUDr. Vydrová, 722 904 317, Letná II/535, Mýto
MUDr. Málek, 371 783 062, Náměstí Míru 55, Mirošov
MUDr. Čulíková, 371 720 299, Litohlavská 103, Plzeňské Předměstí, Rokycany

Webové odkazy

Linka bezpečí dětí a mládeže
tel: 116 111, www.linkabezpeci.cz, e-mail: pomoc@linkabezpeci.cz

Linka dětské pomoci – Plzeň, tel. 603 444 192

Centrum SOS ARCHA

Prokopova 25, (1.patro), 301 35 Plzeň,
Tel: 775 720 491, www.diakoniecce-plzen.cz/archa/, e-mail: archa.plzen@diakoniecce.cz

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Portál E-Bezpečí, online poradna projektu E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz

Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz. Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

E-Nebezpečí pro učitele, e-mail: info@e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz, e-mail: info@ncbi.cz

Vyhledávací aplikace certifikovaných primárně preventivních programů také v oblasti šikany:
<http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/poskytovatele>

Příloha D:

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

- Bendl, S.: Prevence a řešení šikany ve škole. Praha: ISV, 2003.
- Braun, R.: Diagnostika školní třídy. Skupinová práce se třídou. Praha: IPPP ČR, 2008.
- Janošová, P., Kollerová, L., Záborská, K., Kressa, J., Dědová, M. (2016). Psychologie školní šikany [Psychology of the school bullying] Praha: Grada.
- Kavalír, A. (Eds.). (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.
- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Kopecký, K. Úvod do problematiky kyberšikany páchané na učitelích. Internetový portál E-Bezpečí [online]. 2016 [vid. 23. únor 2016]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/kyberikana/1120-kybersikana-ucitelu-vyzkum>
- Univerzity. [cit. 2. 12. 2012] <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>
- Krejčí, V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2. 12. 2012] Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>
- Krejčí, V. Pravidla bezpečného používání internetu pro rodiče. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. Dostupné z: http://e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/74-pravidla-bezpeneho-chovani-na-internetu-pro-rodie-2015
- Lašek, J.: Sociálně psychologické klima školních tříd a školy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001.
- Mareš, J.: Dotazník sociálního klimatu školní třídy. Praha: IPPP, 1998
- Mareš, J.: Přehled kvantitativních metod pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy I. in: JEŽEK, S. (ed.): Psychosociální klima školy II. Brno: MSD, 2004.
- Mareš, J.: Přehled kvantitativních metod pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy II. in: JEŽEK, S. (ed.): Psychosociální klima školy III. Brno: MSD, 2005.
- Mareš, J. Diagnostika sociálního klimatu školy. In Ježek, S. (ed.), Psychosociální klima školy I. Brno: MSD 2003.
- Miovský, M., Adámková, T., Barták, M., Čablová, L., Čech, T., Doležalová, P. et al. (2015). Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování (2nd ed.). Praha: Klínika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.
- Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M., & Zapletalová, J. (2012). Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.
- Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.
- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál.
- Vágnerová, K. (2009). Minimalizace šikany. Praktické rady pro rodiče. Praha: Portál.

Příloha E:

Informační leták pro žáky ZŠ

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti ho líto.

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DŮVĚŘUJEŠ (ŠKOLNÍM METODIKEM PREVENCE, ŠKOLNÍM PSYCHOLOGEM, VÝCHOVNÝM PORADCEM).

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem. Šikana je školou bezpráví, bezohlednosti a zbabělosti.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými žáky vaší třídy nebo školy. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- Obrát se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.

- Svěř se svým rodičům.

- V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na **Linku bezpečí**, telefon **116 111**. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky, nebo psát na e-mail: pomoc@linkabezpeci.cz

Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

Příloha F:

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Nepřehlédni, trápíš-li se kvůli šikaně

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován a je ti ho líto?

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA:

1. **Ředitelka školy:** MUDr. Ivana Faitová

2. **Zástupkyně ředitelky:** Mgr. Iveta Mudrová

3. **Výchovná poradkyně:** Mgr. Renata Hálová

4. **Třídní učitelé**

5. Případně svěř svoje problémy **schránce důvěry**, kterou najdeš umístěnou na chodbě školy

6. Telefon do školy: 371 723 255, 777 484 951; 777 137 084 (výchovná poradkyně)

7. Svěř se svým rodičům

Příloha G:

NIKDO NEMÁ PRÁVO DRUHÉMU UBLIŽOVAT!

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašit jiného člověka, případně skupinu lidí. Zahrnuje fyzický i slovní útok, zahrnuje i to, že se dítě ke druhému chová tak, jako by neexistovalo.

**Vždy se proti šikaně braň!
Nesmiřuj se s ní!**

- Máš-li trápení, problém, strach, bolest.....
- Cítíš se sám, jsi v nesnázích, bojíš se nebo si nevíš rady.....

Volej: **LINKU BEZPEČÍ**

Telefon: **116 111, 800 155 555.**

Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se děje něco podobného.

Co je to Linka bezpečí?

- ▶ je to telefonická linka pro děti
- ▶ je ti k dispozici 24 hodin denně
- ▶ je bezplatná
- ▶ pomáhá dětem hledat východisko z jejich problémů

Příloha H:**Protektivní a rizikové faktory**

úroveň	protektivní faktory	rizikové faktory
společnost, komunita	- nastavení hodnot ke vzdělání, podpora a autorita školy a pedagoga - příležitost pro pozitivní angažmá dětí, mimoškolní aktivity pro trávení volného času - nabídka vzdělávacích programů pro pedagogy - spolupráce školy s organizacemi, které mohou pro prevenci a intervenci v problematice šikany vytvářet síť pomoci - podpora kooperace, tolerance, respektu, důstojné mezilidské vztahy, úcta k životu druhého člověka	- koncentrace rodin ohrožených chudobou, sociálním vyloučením, národnostních menšin a etnik - nízká podpora ze strany zřizovatele, deficitní deklarace a podpora hodnot vzdělání, dobrého klimatu, bezpečí a spoluodpovědnosti - nevhodné nastavení financování škol - neexistující nebo nekvalitní služby pro děti, rodiny a pedagogy - malá spolupráce mezi školou a organizacemi v regionu
škola	- způsob vedení školy ze strany ředitele a zástupců podporuje vytváření kooperativního a pozitivního sociálního klimatu - přiznání možnosti výskytu násilí vůči pedagogovi, zajištění informovanosti o problematice - deklarované a sdílené odmítnutí násilí ve škole směrem k žákovské i rodičovské populaci, včasné a adekvátní řešení při výskytu násilí - jasné rozdělení kompetencí a odpovědností v udržování dobrého sociálního klimatu - nastavení jasných pravidel v chování na celoškolní a třídní úrovni a jejich důsledné dodržování - nastavení adekvátních opatření a sankcí při nedodržování pravidel v chování - funkční bezpečnostní a krizové plány - dostatečný monitoring fyzických prostor, která jsou vnímána jako méně bezpečná a přijetí bezpečnostních opatření - schopnost sebereflexe učitele (např. vědomí vlastních postojů, stereotypů, předsudků) - podpora učitelů v rozvíjení jejich kompetencí v zacházení s obtížnými třídními kolektivy - převládající atmosféra důvěry a spolupráce v pedagogickém sboru, která zvyšuje pravděpodobnost včasného odhalení vznikajícího problému	- Nejasné nastavení nebo nedůsledné dodržování pravidel chování a sankcí za nevhodné chování - chybějící nebo nejasné směrnice školy pro udržení bezpečí a řešení krizových situací, nevymezený postoj k násilí ze strany vedení školy, projevy násilí k pedagogovi/žákovi bývají přehlíženy, bagatelizovány nebo zakrývány - posměch, dehonestující komentáře, nevhodné, neuctivé chování mezi žáky, pedagogy a pedagogy a žáky navzájem - nevhodně uplatňovaná kritika, sarkasmus, předsudky a stereotypy (mohou podněcovat zhoršování vztahů směřující k šikanování žáků jejich spolužáky), projevy ne respektu k autoritám ze strany žáků jsou obecně ve škole pojímány jako norma - negativní nebo ponižující komentáře vedení nebo ostatních pedagogů na účet jiného učitele před žáky - nedůvěra mezi pedagogy navzájem a nespolupracující prostředí - žáci jsou svědky agresivního chování mezi dospělými, dehonestace pedagoga rodiči před dítětem - neřešená šikana mezi dětmi - obava vedení školy o její pověst, pokud se ve škole objeví šikana - koncentrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
výuka a třídní management	- zapojování žáků do aktivit třídy a školy a posilování jejich pozitivní vazby na školu - vedení hodiny staví pedagog na silných stránkách žáků, žáci zažívají ocenění - dodržování dohodnutých pravidel - výuka je přibližována běžnému životu žáků a pedagog hledá cesty pro zaujetí výukou - pedagog používá vhodně humor při výuce, vyhýbá se sarkasmu nebo ironii vůči žákům - chová se konzistentně, spravedlivě a s respektem k individuální situaci každého žáka	- nevhodný styl managementu třídy ze strany pedagoga, např. autoritářský přístup, kdy je žák zatlačen do kouta, zastrašován, zesměšňován, ponižován, záměrně frustrován, nebo naopak bezhraniční, příliš benevolentní a kamarádský přístup - nízká schopnost vytvořit motivující a zajímavý program ze strany pedagoga - malá možnost zažívat úspěch pro žáka - opakovaně nedůsledné, neadekvátní reakce na porušení pravidel - nezkoumání motivace žáka k určitému

		jednání - nevhodné složení třídy
Interakce učitel/žák	- vnímavý učitel, který nevstupuje se žáky do konfliktu, stará se o to, aby se v základní míře žáci ve škole cítili dobře - pohotově reaguje na agresivní nářázky nebo výpady žáků - chrání si své hranice a nepřekračuje ani hranice ve vztahu k žákům - je konsistentní v nastavování a udržování pravidel	- konfliktní vztahy mezi žáky a učitelem - malá pohotovost učitele čelit konfrontaci ze strany žáků - ignorování nebo vlastní bagatelizace prvotních projevů konfrontace nebo ne respektu pedagoga žáky - ztráta pocitu dobrého místa ve škole ze strany učitele nebo žáka (např. cítí se odmítán, vyloučen apod.) - příliš osobní vztahy učitele s žáky, šikanující chování ze strany pedagoga vůči některému z žáků

Příloha I:

2. ŠKÁDLENÍ	ŠIKANOVÁNÍ
Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádkým nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.	Definice: Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.
1. Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.	Záměr: Ublížit, zranit a ponižovat.
2. Motiv: Náklonnost, sbližení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Zodolňování, zmužnění.	Motiv: Základní tandem-moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...
3. Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta.	Postoj: Devalvace, znevažování druhého
4. Citlivost: Vcítění se do druhých.	Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.
5. Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.	Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
6. Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.	Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.
7. Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opřevovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.	Právo a svoboda: Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplátí, je tvrdě ztrestáno!
8. Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponižení. Necítí se trapně a uboze.	Důstojnost: Ponižení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.
9. Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné! Ale ne bezmoc.	Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.
10. Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada.	Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.

Příloha č. 8

Základní škola, Rokycany, Čechova 40

337 01 Rokycany 371 723 255, 777 484 951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz

Minimální preventivní program školy přizpůsobený pro výchovně vzdělávací program ZŠ a ZŠ speciální

I. Stav:

Díky dlouhodobé a soustavné práci vyučujících na úseku prevence sociálně patologických jevů nejsou v současné době podle dosažitelných informací tyto jevy vážným problémem. Výjimku tvoří kouření a také záškoláctví některých žáků, které je řešené ve spolupráci s rodiči, příslušným odborem MěÚ a s Policií ČR. Některé projevy šikany mezi žáky nelze vyloučit, ale díky menšímu počtu dětí ve třídách, kontrole a individuálnímu přístupu vyučujících lze zárodky šikany a jiných forem násilného chování včas odhalovat a řešit. Žádné závažné projevy šikany nebyly zaznamenány.

II. Cíle, opatření:

K dalšímu zkvalitnění práce školy především na úseku prevence, s přihlédnutím ke specifice školy i individuálním znalostem vyučujících o jednotlivých žácích se bude plnit následující program:

Výchovně vzdělávací působení k prevenci sociálně patologických jevů ve škole se musí přizpůsobit věku a osobnostním zvláštnostem dětí a navazuje na ŠVP. Je zaměřeno na rozvoj znalostí, dovedností a postojů k posilování sebevědomí, odolnosti vůči stresu a odmítání všech forem sebezdravce. Kladný přístup k sobě, svému zdraví, ke společnosti, přírodě a životu vůbec, představuje důležitý faktor ovlivňující komunikaci, reakce a životní styl. Hlavním cílem školy je nabízet širokou škálu aktivit primární prevence jako nejlepšího způsobu předcházení všem formám sociálně patologických jevů.

III. Personální zajištění:

Výchovný poradce, metodik prevence (Mgr. Renata Hálová)

Třídní učitelé, vedení školy

Další spolupracující instituce (viz. Plán činnosti)

Učitelé by měli v rámci předmětů zprostředkovávat žákům postupně v průběhu celé školní docházky informace vedoucí k předcházení následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- a) poznatky o užívání jedů a návykových látek (tabák, nikotinové výrobky, anabolika, medikamenty, alkohol, psychotropní látky) a látek, které je svým vzhledem, chutí a konzistencí napodobují
- b) poznatky o onemocnění HIV/AIDS, pohlavních chorobách a dalších infekčních onemocněních
- c) vědět o nebezpečí v podobě gamblingu, virtuálních drog (netolismus), hazardního hraní a kyberšikany
- d) zaměřit se proti kriminalitě a delikvenci
- e) velkou pozornost věnovat záškoláctví
- f) zajímat se o všechny formy násilí, šikany, agresivity, vandalizmu, krádeže
- g) předsudky v podobě rasismu, intolerance, xenofobie, homofobie, antisemitismu
- h) závislost na politickém a náboženském extremismu, sektách a nových náboženských hnutích
- i) subkultury
- j) sebepoškozování
- k) poruchy příjmu potravy
- l) psychické krize
- m) sebevražedné chování
- n) rizikové sexuální chování
- o) rizikové chování v dopravě

Všichni pedagogičtí pracovníci se také zaměří na rozpoznání a včasnou intervenci v případech:

- a) týrání a zneužívání dětí
- b) ohrožování mravní výchovy a domácí násilí
- c) poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie)

IV. Rámcový harmonogram:

Témata prevence lze uplatnit v jakémkoliv předmětu. Můžou být součástí různých částí osnov, tematických plánů a projektů. Základní vyučovací oblasti jsou:

- a) oblast zdravého životního stylu: výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, zdravá výživa, význam pohybu
- a) oblast společenskovední: formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- b) oblast přírodovědná: biologie člověka, fyziologie, chemie
- c) oblast rodinné a občanské výchovy: mezilidské vztahy
- d) oblast sociálně právní: právní hlediska sociálně patologických jevů, postoj společnosti k nežádoucím jevům, práva dítěte aj.

Nenasilné ovlivňování postojů dětí, vedení k výchově ke zdravému životního stylu a k právnímu vědomí v rámci prevence sociálně negativních jevů by mělo prolínat celým vyučovacím procesem. Rozhovory se žáky o společensky negativních jevech (drogy, šikana, rasismus aj.) je lepší posouvat do oblasti životního stylu, životních perspektiv a smyslu života. To proto, že k neustálému poučování o škodlivosti cigaret, návykových látek apod., ztratila převážná část dětí a mládeže vstřícnost.

Sociálně patologické jevy, hlavně drogy, šikana a kriminalita aj. by se jako témata hovoru neměly stát něčím zvláštním, tajemným a tedy zároveň přitažlivým. Tuto tematiku je nejvhodnější prezentovat přiměřeně věku jako součást života kolem nás. Jako něco, co nelze odstranit, ale čemu se lze snadno vyhnout. K posílení prevence šikany je ve škole zřízena schránka důvěry.

V. Kontakty s jinými organizacemi

Seznam všech spolupracujících institucí je součástí přehledu v závěru MPP.

VI. Metody a formy řešení dílčích aktivit:

1.- 5. ročník ZŠ, třídy ZŠ speciální, školní družina

Témata:

- a) zdravý životní styl – péče o zdraví, hygiena, režim dne, stravování
- b) mezilidské vztahy (rodina, příbuzní, spolužáci, kamarádi, učitelé, sousedé)
- c) cizí lidé – varování před pohlavním zneužitím a nabídkou drog), oslovení přes internet
- d) trávení volného času, vyhledávání správných příkladů z okolí
- e) důraz na citovou výchovu, vzájemnou pomoc
- f) důraz na péči o handicapované osoby, staré lidi a dlouhodobě nemocné
- g) vztah k přírodě, láska a péče o zvířata, týrání zvířat, útulky pro zvířata
- h) mimoškolní trávení volného času
- i) alkohol, kouření, návykové látky – rizika poškozující zdraví
- j) ochrana svých věcí i věcí spolužáků
- k) nácvik slušného chování ke spolužákům a dospělým lidem, začleňování méně průbojných žáků do kolektivu
- l) výběr vhodných TV programů a videa, vliv médií, internetu, negativní informace

ZNALOSTI	DOVEDNOSTI	KOMPETENCE
Léky jsou drogy a pomáhají, musí být užívány podle předpisu a uloženy na bezpečném místě. Nebezpečný je alkohol a kouření. Základní informace o drogách. Je zakázáno vlastnit některé drogy, alkohol a cigarety jsou také drogy, vlastnit je ale není zakázáno. Termíny „užívat“ a „zneužívat“, „závislost“ a „návyk“.	Schopnost rozlišit, co je a není požitelné. Chránit se v různých situacích. Jak získat pomoc pro sebe, pro jiné, když je to zapotřebí. Správné rozhodování. Vlastní sebeúcta a sebedůvěra.	Sebeúcta, pochopení vlastních hodnot.
Vědět co je šikana, vandalismus, rasismus a xenofobie.	Rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti, odsouzení rasismu. Umět se zastat slabších. Umět pojmenovat základní	Mít osvojené základní způsoby odmítání návykových látek. Zvládnout sebeovládání a kázeň. Snažit se přijímat odpovědnost za sebe a své chování.
		Tolerance vůči nedostatkům druhých. Pochopení pro určité hodnoty

Jak pracuje lidské tělo. Zdraví a nemoc, péče o tělo. Význam správné stravy a sportu. Hodnota zdraví. Vědět, že rodiče a učitelé mohou pomoci.	mezilidské vztahy. Mít soucit a ohleduplnost. Dovednosti v oblasti péče o tělo – hygiena. Výběr vhodných osob, u nichž lze vyhledat pomoc.	(právní vědomí). Kladný postoj k vlastnímu tělu. Přijímat dobře míněné rady rodičů, učitelů a odborníků.
--	---	--

Harmonogram akcí:

- a) zdravý životní styl, vztahy mezi dětmi, adaptace 1. ročníků, spolupráce mezi dětmi, nebezpečí šikany, kyberšikana, PPP Rokycany
- b) zneužívání návykových látek, Policie ČR, SZÚ Plzeň
- c) prevence závislostí, Klub Akcent pro děti a mládež
- d) dopravní tematika, beseda s tiskovou mluvčí Policie ČR
- e) protipožární ochrana a bezpečnost obyvatelstva, HZS Plzeňského kraje
- f) výstavy a výukové programy dle nabídky městského muzea, knihovny, Diakonie aj.
- g) anonymní dotazník pro žáky školy týkající se trávení volného času, návykových látek a šikany
- h) nabídka propagačních materiálů
- i) nabídka volnočasových aktivit ve škole
- j) účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- k) vycházky, exkurze a školní výlety
- l) vztah k přírodě a okolí – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta: recyklování, třídění odpadu, sběrová kampaň aj.

Přesný harmonogram akcí je součástí Plánu činnosti a tematického plánu preventivních aktivit pro školní rok 2024/2025.

Projekty školy pro 1. - 5. ročník

- a) podzim: Ekologický den
- b) prosinec: Vánoční setkání
- c) jaro: Vítání jara
- d) únor: Dětský karneval – Den tolerance
- e) duben: Den Země
- f) červen: Dětský den, Den plný her

6.- 9. ročník ZŠ, třídy ZŠ speciální

Témata:

- a) vztahy mezi chlapci a děvčaty, dospívání, láska, manželství, rodina (problémy neúplných rodin), těhotenství, mateřství
- b) rizikové skupiny obyvatel – prostituce, kuplířství, narkomanie, delikvence, kriminalita
- c) sexuální život, antikoncepce, pohlavní choroby, AIDS
- d) alkohol, cigarety, základní skupiny návykových látek – rizika užívání, finanční zátěž, poškození zdraví, léčebné programy, abstinční syndrom
- e) patologické hráčství (virtuální hry, kyberšikana, gamblerství) – uvědomit si cenu peněz
- f) kriminalita a delikvence mládeže (záškoláctví, vandalismus, šikana, krádeže) – trestní postihy – policie, soudy, diagnostické ústavy, střediska výchovné péče, nápravná zařízení
- g) rasismus, xenofobie, intolerance, extremistická politická a náboženská hnutí, sekty
- h) odpovědnost za zdraví své i ostatních
- i) domácí násilí a týrání dětí (i ekonomické, emoční)
- j) vliv médií (TV, video, internet, sociální sítě, časopisy)
- k) bezdomovectví, pouliční prodejci
- l) zájmová činnost, trávení volného času, volba povolání

Vědět, kam se obrátit o pomoc:

- třídní učitelé, ředitelka, zást. ředitelky, výchovný poradce, metodik prevence
- pediatři
- PPP, Jiráskova 181, Rokycany, tel.: 371724960; Mapa pomoci
- linka bezpečí 116 111
- Středisko výchovné péče, Karlovarská 67, Plzeň, tel.: 777 179 175, 777 722 329
- Kurátor pro děti a mládež, tel.: 371 706 102
- Diakonie, Jiráskova 481, Rokycany, tel.: 371720486

ZNALOSTI	DOVEDNOSTI	KOMPETENCE
Experimentování s drogou je osobní věc každého člověka, ale je nutné vědět, že může mít nebezpečné důsledky (zdraví, právní rizika, vliv na rodinu a společnost). Znalost v oblasti práva v souvislosti s drogami a šikanou. Znalost školního řádu – návyk. látky, šikana, kyberšikana. Kdo je agresor, kdo je oběť šikany. Když nastanou problémy – vědět, kde najít pomoc – adresy a telefon. Úloha zdraví, předcházení chorobám. Co je zdravý životní styl. Pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny. Důležitost výběru učebního oboru. Má základní informace o národnostních menšinách, které žijí na našem území. Rozpozná projevy rasismu a xenofobie ve svém okolí.	Možný nátlak vrstevníků, jak mu odolat. Řešení konfliktů, vyrovnání se s problémy. Jak se ubránit. Řešení sporů nenásilným způsobem. Rozvoj dovedností, jak hledat radu a pomoc. Komunikace se specializovanými službami (linky důvěry, PPP aj.) Vytvářet pracovní dovednosti i a návyky. Uplatňuje osvojené znalosti a postoje ve vztahu k příslušníkům jiné etnické skupiny či národnostní menšiny a vnímá je jako plnoprávné a rovnocenné spoluobčany. Umí přijmout druhého člověka jako osobnost se stejnými právy.	Zodpovědnost vůči sobě a svému okolí. Základní optimistická životní orientace vůči tomu, co život přináší. Pozitivní sebejistota v rozhodování, založená na radách a příkladech druhých. Odsuzovat násilí v každé jeho podobě. Tolerance k menšinám, odlišným názorům a zájmům lidí. Vytváření kladných životních postojů. Ochota vyhledat pomoc, když je jí zapotřebí. Výběr učebního oboru podle svého zájmu a schopností. Má jasně profilované postoje tolerance a respektu k odlišným etnickým skupinám. Je schopno se inspirovat odlišnostmi druhých lidí a aplikovat je do svého života.

Harmonogram akcí:

- prevence závislostí, zneužívání návykových látek, Policie ČR, SZÚ Plzeň
- návštěva Dnů otevřených dveří na vybraných středních školách
- beseda na Úřadu práce v Rokycanech (učební obory, trh práce apod.)
- beseda s odborným lékařem (gynekolog)
- zdravý životní styl, komunikace ve třídě, kyberšikana, šikana, PPP Rokycany
- trestní odpovědnost dětí a mládeže, třídy ZŠ a ZŠ speciální, PMS Rokycany
- protipožární ochrana a bezpečnost obyvatelstva, HZS Plzeňského kraje
- výstavy a výukové programy dle nabídky městského muzea, knihovny, Diakonie aj.
- vycházky, exkurze a školní výlety
- anonymní dotazník pro žáky školy týkající se trávení volného času, návykových látek a šikany
- bezpečnost v dopravě-beseda se zástupcem Policie ČR
- nabídka propagačních materiálů, kontaktů na vybrané instituce
- nabídka volnočasových aktivit ve škole
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- vztah k přírodě a okolí – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta: recyklování, třídění odpadu, sběrová kampaň aj.

Přesný harmonogram akcí je součástí Plánu činnosti a tematického plánu preventivních aktivit pro školní rok 2024/2025.

Projekty školy pro 6. – 9. ročník

- podzim: Ekologický den
- prosinec: Vánoční setkání
- jaro: Domácí práce, Dovedné ruce
- duben: Den Země
- červen: Dětský den, Den plný her

Další vhodné formy realizace programu:

- třídní schůzky a individuální pohovory s rodiči (zákonnými zástupci) – seznámení s formami šikany, záškoláctvím, vandalismem, rasismem, nebezpečím zneužívání návykových látek, sociálních sítí a s jinými sociálně patologickými jevy dětí a mládeže, aktivitami školy v těchto oblastech (preventivní program)

- pravidelné zadávání dotazníků mapujících problematiku šikany ve škole a toleranci dětí k návykovým látkám
- vytváření pozitivního sociálního klimatu (nabídnout bezpečné a důvěryhodné prostředí)
- citlivě odstraňovat nedostatky v psychické regulaci chování (ovládat své emoce, reagovat na stres, zvládat emoce a jejich extrémní podoby např. návaly hněvu a výbuchy vzteku)
- promyšleně aplikovat dostupné formy propagace zdraví a zdravého životního stylu ve vzdělávání a režimu žáků
- rozvíjet žákovskou samosprávu, užívat co nejvíce pochvaly, povzbuzovat empatii
- využívat schránku důvěry
- v případech selhání preventivního opatření školy, provést diskrétní šetření (TU, výchovný poradce, ředitelka, zástupkyně ředitelky), informovat zákonné zástupce, uvědomit OSPOD, oznámit případ Policii ČR

VII. Rozpočet:

Všechny preventivní aktivity (besedy, informační materiály pro žáky i rodiče aj.) jsou zprostředkovávány zdarma. Metodik prevence (dále jen MP) a výchovný poradce (dále jen VP) se účastní pravidelných setkání VP a MP v Pedagogicko-psychologické poradně v Rokycanech a krajských konferencí primární prevence v Plzni. Obě tyto akce jsou rovněž bezplatné. Všechny nové poznatky MP a VP zprostředkovává ostatním vyučujícím a zákonným zástupcům. Všichni vyučující se dle potřeby zapojují do dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků hrazeného ze státního rozpočtu. Školní knihovna je vybavována odbornou literaturou. Nákup je hrazen rovněž ze státního rozpočtu.

VIII. Vyhodnocení: Všechny aktivity a různé formy práce (zejména dotazníky, testy, rozhovory a pozorování) při plnění minimálního preventivního programu, který je cílen na změnu chování a osvojení si zdravého životního stylu, budou vyhodnocovány a porovnávány třídními učiteli spolu se školním preventistou. Třídní učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci se zaměří při vytipování rizikových jedinců na osobnostní charakteristiku (záškoláctví, šikanu, agresivitu, kyberšikanu, sklony k užívání návykových látek, nepodnětné rodinné prostředí).

U těchto žáků se zhodnotí:

- prospěch (zájem o učení, připravenost na vyučování)
- chování (kázeňské přestupky, záškoláctví, šikana)
- změny v chování (asociální chování, impulzivita, agresivita)
- zdravotní hlediska

Vytipovaným žákům bude věnována zvýšená péče, při které bude nutná spolupráce s rodiči, PPP, SPC, Policií ČR, OSPOD MěÚ – odborem zdravotním a sociálním apod. Všechny akce naplánované na školní rok 2023-2024 byly realizovány v plném rozsahu a preventivní program byl beze zbytku splněn.

Třídní učitelé se školním preventistou vypracují do červnové pedagogické rady vyhodnocení cílů tohoto programu a ředitelka školy zapojí hodnocení do výroční zprávy školy a vyhodnocení školní preventivní strategie.

Základní školské dokumenty pro oblast prevence vždy v aktuálním platném znění:

Minimální preventivní program školy

Školní řád

Krizový plán školy

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve změně pozdějších předpisů (do zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), došlo k doplnění § 22a a 22b upravující práva a povinnosti pedagogických pracovníků a dále k doplnění § 31 školského zákona o postup v případě zvláště závažných porušení povinností stanovených zákonem.

Vyhláška č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j.: MSMT-21149/2016

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j.: 14423/99-22

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j.: 11691/2004-24

Zákon č.359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí

Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR, č.j.: 25 884/2003-24

Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování č. j. MSMT-780/2024-1

Vyhláška č.72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků, studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.:21291/2010-28 + 24 příloh

Soubor pedagogicko-organizačních informací MŠMT na aktuální školní rok

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018, Praha 2013

Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, č.j. MSMT-43301/2013

Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách, MŠMT, Informace k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech záškoláctví, č.j.2014/11306-231

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, mládeže a studentů ve školách zřizovaných MŠMT č.j.: 37014/2005-25

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol, MSMT 3262/2024-1

<https://www.plzensky-kraj.cz/>

IX. Závěr: Tato příloha plánu práce školy a její plnění je závazné pro všechny zaměstnance.

Zpracovala: Mgr. Renata Hálová, výchovný poradce, metodik prevence

V Rokycanech dne 31. 8. 2024 (aktualizováno)

MUDr. Ivana Faitová
ředitelka školy

Minimální preventivní program – kontakty s jinými organizacemi

Oblast školství			
PPP Rokycany	Pedagogicko-psychologická poradna Jiráskova 181 337 01 Rokycany	371 724 960 723 720 583 sekretariát 733 745 850 vedoucí PPP, Mgr. Huzinec-Číková 733 745 851 metodik primární prevence, Mgr. Veselá	poradnarokycany@pepor-plzen.cz
SPC Macháčkova, Plzeň	Speciálně pedagogické centrum OŠ, ZŠ a MŠ Macháčkova 904/43 318 00 Plzeň	377 539 337 777 354 734	spc@skolymach.cz
SPC Heyrovského, Plzeň	Speciálně-pedagogické centrum Vejprnická 56 318 00 Plzeň	377 383 534	spchey@gmail.com
SPC, Praha	Speciálně pedagogické centrum při MŠ speciální Štíbrova 1691 182 00 Praha	222 251 948 731 528 935	spc@stibrova.cz
NAUTIS /speciálně-pedagogické centrum při národním ústavu pro autismus), Rokycany	NAUTIS Josefa Knihy 225 337 01 Rokycany	773 445 810	alena.majerova@nautis.cz
SPC při ZŠ a OŠ Horšovský Týn	SPC při ZŠ a OŠ Nádražní 89 346 01 Horšovský Týn	379 422 048 722 491 651	katerina.locharova@zs-oshtyn.cz

Oblast zdravotnictví		
MUDr. Haasová	Mládežníků 155/II., Rokycany	371 728 548
MUDr. Hána	Srbova 216, Rokycany	371 725 577
MUDr. Popelová	Vokáčova 1017, Rokycany II.	371 722 448
MUDr. Jirků	Náměstí Kašpara Šternberka 363, Radnice, Břasy 181	371 795 448
MUDr. Váchalová	Srbova 216, Rokycany	602 109 929
MUDr. Starková	ul. 1. Máje 38, Hrádek	778 725 342
MUDr. Hanušová, Pešková	Náměstí Míru 55, Mirošov	736 699 404
MUDr. Kobrová	Husova 415, Blovice	371 522 128
MUDr. Václavová	Nezvěstice 20, Nezvěstice	377 891 123
MUDr. Jílková	Masarykovo náměstí 275, Zbiroh	371 794 225
MUDr. Smereková	Masarykovo náměstí 382, Nýřany	377 931 206, 775 196 753
MUDr. Vrtělová	Zámecká 384, Spálené Poříčí	371 594 689
MUDr. Vydrová	Letná II/535, Mýto	722 904 317
MUDr. Málek	Náměstí Míru 55, Mirošov	371 783 062
MUDr. Čulíková	Litohlavská 103 Plzeňské Předměstí, Rokycany	371 720 299
MUDr. Nečaslová	Voldušská 750, Rokycany	371 762 352, 734 421 211

Policie ČR, Probační a mediační služba Rokycany, SVP Plzeň			
Policie ČR	Čelakovského 902 337 01 Rokycany	974 335 229 606 829 799 p. Hodan	krpp.tisk.rokycany@pcr.cz
Středisko výchovné péče (SVP), Plzeň	Karlovarská 459 323 01 Plzeň	777 179 175 777 722 329	svpplzen@dduplzen.cz
Probační a mediační služba	PMS Rokycany Svazu bojovníků za svobodu 68 337 01 Rokycany	733 788 941 Mgr. Blažková	zbazkova@pms.justice.cz

Oblast sociální			
OSPOD Městský úřad Rokycany	Odbor sociálně-právní ochrany dětí Masarykovo nám. 1 337 01 Rokycany	371 706 111 ústředna 371 706 102, 608 505 403 Mgr. Blabolová, sociální kurátor pro mládež 371 706 236 778 745 040 Bc. Milena Tržilová, sociální kurátor pro mládež	lenka.blabolova@rokycany.cz milena.trzilova@rokycany.cz

Další spolupracující instituce			
HZS Rokycany	Hasičský záchranný sbor Komenského 29 337 01 Rokycany	950 330 179 p. Basáková 773 740 715 p. Rousová	lenka.basakova@hzsr.cz
Klub Akcent, Diakonie Českobratrské církve evangelické	Klub Akcent Jiráskova 481 337 01 Rokycany	739 244 869	info@diakonie.cz
Dům dětí a mládeže Rokycany	Čechova 1155 337 01 Rokycany	371 722 618 371720 732	info@ddmrokycany.cz

Příloha č. 9

<u>Z á k l a d n í š k o l a, R o k y c a n y, Č e c h o v a 40</u>	
337 01 Rokycany, tel: 371 723 255, 777 484 951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz	
ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY	
SMĚRNICE K PREVENCI RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ	
Č.j.:	ZSCech40/49/13
Vypracovala:	Mgr. Renata Hálová
Schválil:	MUDr. Ivana Faitová
Pedagogická rada projednala dne:	31. 8. 2024
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	31. 8. 2024
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	31. 8. 2024
Změny ve směrnici jsou prováděny formou aktualizace.	

Obecná ustanovení

Na základě ustanovení § 30, odst. 1) zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění vydávám jako statutární orgán školy tuto směrnici. Směrnice je součástí organizačního řádu školy.

Článek 1

(1) Tato směrnice

- vymezuje aktuální terminologii, která je v souladu s terminologií v zemích EU a začlenění prevence do školních vzdělávacích programů a školního řádu,
- popisuje jednotlivé instituce v systému prevence a úlohu pedagogického pracovníka,
- definuje Minimální preventivní program – dále jen Preventivní program,
- doporučuje postupy pedagogů při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže

(2) Primární prevence rizikového chování se na škole zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, která směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, příslušnost k subkulturám, domácí násilí
- záškoláctví,
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, hazardní hraní
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
- spektrum poruch příjmu potravy,
- negativní působení sekt,
- sexuální rizikové chování,
- prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
- krádeže,
- sebepoškozování, psychické krize
- negativní projevy závislosti na subkulturách,

- domácí násilí
 - hazardní hraní,
 - problémové situace týkající se žáků s PAS (poruchy autistického spektra)
 - psychická krize, duševní onemocnění žáka, sebevražedné chování
- 3) Aktivita školy jsou cíleně směřovány k prokazatelně efektivní specifické primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neefektivní primární prevence. K rozpoznání a zajištění pomoci včasné intervence nebo krizové intervence zejména v případech: traumatických zážitků, domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky), rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie aj.).
 - 4) Součástí směrnice jsou přílohy materiálu MŠMT „**Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28**“, vždy v aktuálním platném znění, které obsahují praktická doporučení pedagogům škol a školním metodikům prevence, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve školách.
 - 5) Součástí směrnice jsou dále přílohy materiálu MŠMT „**Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol, č. j. 3262/2024-1**“ vždy v aktuálním platném znění.
 - 6) Součástí směrnice jsou dále přílohy materiálu MŠMT „**metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, č. j. MSMT-780/2024-1**“ vždy v aktuálním platném znění.

Článek 2

Vymezení základních pojmů

- (1) Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti. Jedná se o oblast zabývající se prevencí v oblastech uvedených v Čl. 1 odst. 2 s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.
- (2) Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Obsahuje:
 - a) **všeobecnou prevenci**, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
 - b) **selektivní prevenci**, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
 - c) **indikovanou prevenci**, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.
- (3) Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů.
- (4) Efektivní primární prevence – kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy v menších skupinách, vytváření dobrého klimatu ve třídě a skupině, především programy pomáhající odolávat žákům sociálnímu tlaku zaměřené na

zkvalitnění komunikace, osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládání konfliktů a zátěžových situací, odmítání legálních a nelegálních návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy, stanovování realistických cílů, zvládání úzkosti a stresu apod. Principy efektivní a vyhodnotitelné primární prevence jsou založeny na soustavnosti a dlouhodobosti, aktivitě, přiměřenosti, názornosti, uvědomělosti.

(5) Neúčinná primární prevence:

(a) zastrašování a triviální přístup: „prostě řekni ne“, citové apely, pouhé předávání informací, samostatně realizované jednorázové akce, potlačování diskuse, stigmatizování a znevažování osobních postojů žáka, přednášky, pouhé sledování filmu, besedy s bývalými uživateli (ex-usery) na základních školách, nezapojení žáků do aktivit a nerespektování jejich názorů, politiku nulové tolerance na škole a testování žáků jako náhražku za kontinuální primární prevenci.

(b) hromadné kulturní či sportovní aktivity nebo návštěva historických a kulturních památek, by měly být pouze doplňkem, na který by měla vždy navazovat diskuse v malých skupinkách.

(6) Preventivní program – konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti. Preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků školy. Preventivní program vychází z preventivní strategie školy, je zpracováván na jeden školní rok školním metodikem prevence, podléhá kontrole České školní inspekce, je vyhodnocován průběžně a na závěr školního roku je hodnocena kvalita a efektivita zvolených strategií primární prevence. Dané hodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

(7) Metodické doporučení reflektuje aktuální terminologii – rizikové chování. Pojem sociálně patologické jevy je pojmem sociologickým a postihuje fatální jevy ve společnosti (alkoholismus, krádeže, vraždy apod.), k nimž mimo jiné také musí směřovat opatření primární prevence. Nicméně ve školním prostředí pedagogové pracují s rizikovým chováním, vůči němuž zaujímají účinná primárně preventivní opatření s cílem minimalizace projevů i rizik takového chování a případně je diagnostikují a následně přijímají efektivní opatření.

Článek 3

Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků

(1) Postavení a úkoly MŠMT, krajských úřadů, Krajských školských koordinátorů prevence, metodiků prevence v pedagogicko-psychologické poradně jsou dány materiálem MŠMT „**Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28**“.

(2) **Ředitel školy** Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména:

(a) zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování,

(b) koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Preventivního programu a začleněním Školního preventivního programu do osnov a učebních plánů školních vzdělávacích programů školy,

(c) zapracováním do školního řádu řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole,

(d) jmenováním školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, kvalifikaci, případně mu zajistí

- podmínky ke studiu k nezbytnému výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování,
- (e) pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci nezletilých žáků ve škole,
 - (f) podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Preventivního programu,
 - (g) spoluprací s metodikem prevence v PPP
 - (h) podporou aktivit zaměřených na rozvoj zdravého životního stylu
 - (i) monitorováním a vyhodnocováním realizace Preventivního programu a realizace dalších opatření, ve školním řádu musí být popsána kontrolní a sankční opatření v oblasti rizikového chování ve škole.
- (3) **Školní metodik prevence** - Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny příslušným právním předpisem.
- (4) **Třídní učitel** (ve vztahu k primární prevenci):
- (a) spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci **Preventivního programu** a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
 - (b) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
 - (c) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
 - (d) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Článek 4

Začlenění primární prevence rizikového chování u žáků do školních vzdělávacích programů

- (1) Do školních vzdělávacích programů vydaných ředitelem školy je začleněna problematika prevence rizikového chování u žáků. Je přirozenou součástí školních osnov a výuky jednotlivých předmětů a není pojmána jako nadstandardní aktivita školy.
- (2) Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků podle odstavce 1 byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech školního prostředí a života, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká: **Psychosociální dovednosti** (soběstačnost, autonomie, důstojnost, seberealizace, spokojenost v rodinných, přátelských a dalších mezilidských vztazích, sociální a kulturní integrovanost, tvořivost, schopnost milovat, pracovat a žít v souladu s rozmanitou kulturou a světem).
 - (a) Existence (pečuji o sebe, o svůj zevnějšek, volím mezi zdravým a nezdravým způsobem života, jsem nezávislý a mám představu o své budoucnosti, věřím v budoucnost, vnímám, že život má smysl).
 - (b) Sounáležitost (vnímám se jako součást životního prostředí a Země, cítím se bezpečně ve škole, ve městě, jsem oceňován a ostatní si mě váží, mám kamarády a vážím si jich, umím se o sebe postarat a přijímat zdravotní/sociální pomoc a služby).
 - (c) Adaptabilita (dávám pozor na sebe a svůj zevnějšek, jsem žák, účastním se sportovních a rekreačních aktivit, setkávám se s lidmi a trávím s nimi volný čas, plánuji si volbu profese nebo zaměstnání, řeším s odvahou své problémy, mám právní povědomí).

(3) Preventivní program

- (a) je preventivním programem školy,
- (b) je součástí školních vzdělávacích programů, které vycházejí z příslušných rámcových vzdělávacích programů,
- (c) vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu,
- (d) jasně definuje dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle,
- (e) je naplánována tak, aby mohla být řádně uskutečňována,
- (f) se přizpůsobuje kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje specifika ve školním prostředí,
- (g) oddaluje nebo snižuje výskyt rizikového chování
- (h) zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí,
- (i) má dlouhotrvající vliv na změnu chování,
- (j) pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování dle čl. 1, odst. 1 a případné další rizikové projevy chování,
- (k) pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, dětem a žákům zdravotně či sociálně znevýhodněným) při ochraně jejich lidských práv,
- (l) podporuje zdravý životní styl a usiluje o předávání vyvážených informací a dovedností

Článek 5

Preventivní program školy

- (1) Na tvorbě a realizaci Preventivního programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence, při tvorbě a vyhodnocování Preventivního programu školní metodik prevence dle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP.
- (2) Škola vždy zpracovává Preventivní program, který podléhá kontrole České školní inspekce. K zahájení nebo rozvinutí prioritních preventivních projektů realizovaných jako součást Preventivního programu nebo k zabezpečení Preventivního programu může škola využít dotačního řízení v rámci prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT nebo krajů na daný rok.

Článek 6

Odměňování školního metodika prevence

- (1) Pedagogickému pracovníkovi, který vedle přímé pedagogické činnosti vykonává také specializované činnosti, k jejichž výkonu jsou nezbytné další kvalifikační předpoklady, se poskytuje příplatek ve výši 1 000 až 2 000 Kč měsíčně podle §133 Zákoníku práce.
- (2) Nezbytnými dalšími kvalifikačními předpoklady dle odstavce 1 se rozumí studium k výkonu specializovaných činností v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin ukončené obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí, podle § 9 vyhlášky MŠMT č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.
- (3) Vzhledem k velikosti školy a počtu pedagogických pracovníků je v naší škole sloučena funkce školního metodika prevence s funkcí výchovného poradce.

Článek 7

Nedílnou součástí této směrnice jsou přílohy uvedené v materiálu MŠMT: „**Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28**“ vždy v aktuálním platném znění. Dále pak

„Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol, MSMT 3262/2024-1“ vždy v aktuálním platném znění.

Součástí směrnice jsou dále přílohy materiálu MŠMT **„metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, č. j. MSMT-780/2024-1“** vždy v aktuálním platném znění.

Článek 8

Závěrečná ustanovení

5. Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je statutárním orgánem školy pověřen zaměstnanec: výchovný poradce a zároveň i metodik prevence sociálně patologických jevů.
6. Uložení směrnice v archivu školy se řídí Spisovým a skartačním řádem školy.
7. Zrušuje se směrnice školy k primární prevenci sociálně patologických jevů.
8. Směrnice nabývá účinnosti dnem: 1. 5. 2018.
9. Podle § 30 školského zákona č. 561/2004 Sb. zveřejňuje ředitel školy tento řád následujícím způsobem: vyvěšením v hale školy.
10. Zaměstnanci školy s touto směrnicí byli seznámeni na provozní poradě.
11. Žáci školy byli s tímto řádem seznámeni třídními učiteli, seznámení je zaznamenáno v třídních knihách.
12. Zákonní zástupci žáků byli informováni o vydání směrnice školy informací v žákovských knížkách, směrnice je pro ně zpřístupněna v hale školy a na webových stránkách školy.

V Rokycanech dne 31. 8. 2024 (aktualizováno)

MUDr. Ivana Faitová
ředitelka školy

<u>Z á k l a d n í š k o l a, R o k y c a n y, Č e c h o v a 40</u> 337 01 Rokycany, tel: 371 723 255, 777 484 951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz	
ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY	
KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY	
Č.j.:	ZSCech40/40/16
Vypracovala:	Mgr. Renata Hálová
Schválila:	MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne:	31. 8. 2024
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	31. 8. 2024
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	31. 8. 2024
Změny ve směrnici jsou prováděny formou aktualizace.	

Krizový plán školy je dokument, ve kterém je návod postupu při řešení krizových situací ve škole.

Krizový plán školy vychází z těchto dokumentů a zákonů, vždy ve znění pozdějších předpisů vždy v aktuálním platném znění:

Preventivní program školy

Školní řád

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j.: MSMT-21149/2016

Vyhláška č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Vyhláška č.72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j.: 14423/99-22

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j.: 11691/2004-24

Zákon č.359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí

Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR, č.j.: 25 884/2003-24

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: MSMT-780/2024-1

Zákon č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodami účinky návykových látek

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků, studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.:21291/2010-28 + 24 příloh

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol, MSMT 3262/2024-1

Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách, MŠMT únor 2014 Informace k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech záškoláctví, č.j.2014/11306-231

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, mládeže a studentů ve školách zřizovaných MŠMT č.j.: 37014/2005-25

Na škole jsou zpracovány tyto dokumenty, jejichž součástí je většina níže zmíněných postupů:

Směrnice k řešení šikany - Program proti šikanování, č.j.: ZSCech 40/1731/16

Směrnice k prevenci rizikového chování, č.j.: ZSCech40/49/13

Opatření při vzniku mimořádné události

Bezpečnost žáků

Spolupráce školy s Policií ČR

Úvod

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, která směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků: agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, záškoláctví, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů, spektrum poruch příjmu potravy, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, hazardní hraní, psychické krize, dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkající se žáků s PAS, sebevražedné chování.

Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení po kterémkoliv vyučujícím. Mají možnost se kdykoliv obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace. Pedagogové při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí škola situaci na OSPOD a Policii ČR.

ŠKOLSKÝ PREVENTIVNÍ TÝM

MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy, 777 484 951, 371 723 255

Mgr. Iveta Mudrová, zástupce ředitelky školy, 775 434 350

Mgr. Renata Hálová, výchovný poradce a metodik prevence, 777 137 084

třídní učitelé

vychovatelé, asistenti pedagoga

Poradenská a jiná preventivní zařízení:

Pedagogicko-psychologická poradna Rokycany, tel.: 371 724 960

MěÚ Rokycany – odbor sociálně právní ochrany dětí, tel.: 371 706 102, 371 706 236

Pcentrum Plzeň, tel.: 731 183 394

Středisko výchovné péče Plzeň, tel.: 777 179 175, 777 722 329

Linka dětské pomoci Plzeň, tel: 603 444 192

Linka bezpečí, tel.: 116 111

Policie ČR, tel.: 158

Hasiči, tel.: 150

Záchranná služba, tel.: 155

Integrovaný záchranný systém, tel.: 112

Zjistí-li škola závažný přestupek nebo trestný čin, řeší jej podle následujících postupů:

I. Šikana, kyberšikana

(Metodický pokyn MŠMT č. j. 22294/2013-1 a Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 6 – školní šikanování, příloha č. 7 - kyberšikana)

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu (viz. kyberšikana).

Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií. Proto existují dva typy scénáře:

Scénář a)

Počáteční šikana

Pokud zaměstnanec školy zjistí informace o počáteční šikaně a jiném agresivním chování je povinen postupovat následovně:

1. Neprodleně oznámit toto zjištění ředitelce školy.
2. Následuje schůzka výchovného poradce, metodika prevence, třídního učitele, ředitele školy, případně svědků z řad zaměstnanců a jsou dohodnuty další kroky.
3. Metodik prevence, třídní učitel, výchovný poradce (podle domluvy) vedou rozhovory s obětí a svědky. Vše zaznamenat.

Zjistit:

1. Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí.
2. Kdo je agresorem, kolik je agresorů. Kdo z nich je iniciátor – aktivní účastník šikanování.
3. Co, kdy, kde a jak dělali agresori obětím.
4. K jak vážným a agresivním a manipulativním projevům došlo.
5. Jak dlouho šikana trvá.
6. Možný rozhovor s dalšími svědky.
7. Výchovný poradce, metodik prevence a ředitelka školy provedou rozhovor s agresorem/agresory (opět je třeba vše písemně zaznamenat). Pokud je více agresorů je možné je nechat mezi sebou konfrontovat.
8. Oznámení stavu věci rodičům agresorů (ředitelka školy) a následná schůzka MP, ředitelky školy, VP, třídního učitele, rodiče agresorů.
9. Potrestání agresora/ů/ podle sankčního řádu školy.
10. Práce se třídou, ve které k šikaně došlo – třídní učitel, VP, MP.

Scénář b)

Pokročilá neobvyklá šikana

Pomoc u pokročilé šikany s neobvyklou formou – u tzv. výbuchu skupinového násilí nebo také školního „lynčování“ má charakter krizového scénáře. V tomto případě nelze čekat na odborníka - specialistu, protože oběti jsou ohroženy na zdraví nebo dokonce na životě a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Jedná se o případ šikany, kdy dochází k trestnému činu (provinění) nebo se jedná o podezření na takovýto trestný čin (provinění). Škola tuto situaci není schopna vyřešit sama. Je nutná spolupráce specializovaných institucí a policie.

Pokud je zaměstnanec školy svědkem pokročilé šikany nebo jiného agresivního chování je povinen postupovat následovně:

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany.
2. Bezprostřední záchrana oběti (první pomoc, popř. přivolání záchranné služby).
3. Zastavení skupinového násilí (oddělení agresorů).
4. Kontaktování VP, MP, který bezprostředně kontaktuje ředitele školy a rodiče oběti o události. S vedením školy se domluví další postup.
5. Zabránění domluvě na křivé výpovědi

- a) dozor pedagogů, jiných dospělých osob,
- b) oddělení agresorů-zajistit u všech skupin dozor a hlavně nevyslýchat.
- 6. Oznámení na Policii ČR.
- 7. Informace rodičům (ředitelka školy).
- 8. Vlastní vyšetřování (ředitelka školy, VP, MP, třídní učitel).
 - a) rozhovor s obětí a informátory,
 - b) nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků,
 - c) individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky,
 - d) rozhovor s agresory.

Pozor: NIKDY NEKONFRONTOVAT OBĚTI A AGRESORY!

- 1. Spolupráce s dalšími institucemi.
- 2. Potrestání agresora/ů/ a další práce s agresorem/y/.
- 3. Práce se třídou, skupinou, ve které k šikaně došlo.

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- 1. Přehlížení, bagatelizace agresivního nebo násilného chování.
- 2. Odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“.
- 3. Nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali.
- 4. Vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů do šikany zapojených žáků společně.
- 5. Nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu.
- 6. Emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně).
- 7. Agresivního řešení problému (např. násilím).
- 8. Příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání.
- 9. Předjímání recidivy útočníka.
- 10. Řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka).
- 11. Automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace).
- 12. Vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR a OSPOD

- 1. Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin; bývá často u pokročilé šikany.
- 2. Jestliže má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost na OSPOD, Policii ČR.
- 3. V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a opakovaně se odmítají zúčastňovat výchovných komisí, je škole povinná vyrozumět OSPOD.

Kyberšikana

Pokud je žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet, mobilní telefon nebo přes sociální sítě (př. facebook) a jiné, třídní učitel okamžitě informuje ředitele školy, výchovného poradce, školního metodika prevence. Rodiče nebo zákonní zástupci jsou pozváni do školy a s jejich pomocí se snaží eliminovat možnost přístupu k žákovi (oběti) od agresora.

Pokud je agresor neznámý, je v této situaci doporučeno řídit se **pravidly pro bezpečný pohyb na internetu** (také je lepší změnit telefonní číslo, adresu na facebooku aj., internetu, mailu či zvolit jinou sociální síť). Po určitou dobu se snažit vyhýbat těmto kontaktům.

Pokud je agresor známý, je třeba informovat také zákonného zástupce agresora a vysvětlit mu, že jde v podstatě o trestný čin, který by měl být takto posuzován, pokud nebude s

okamžitou platností ukončen. Pokud došlo k tomuto činu v prostorách školy, bude přestupek hodnocen různými stupni výchovných opatření (viz školní řád), v opačném případě je na zákonných zástupcích, zda případ nahlásí příslušným orgánům (policii ČR).

II. Řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek v prostředí školy

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 1 – návykové látky – drogy, příloha č.4 – alkohol, příloha č. 13 – tabák)

Všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky: alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Používání omamných a psychotropních látek (OPL) osobami mladšími 18 let je v ČR považováno za nebezpečné chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc orgánů sociálně – právní ochrany dětí.

1. V případě, kdy se škola o takovém chování dozví, ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka – metodik prevence, VP, ŘŠ.
2. Škola je povinna oznámit orgánu sociálněprávní ochrany dětí městského úřadu skutečnost, že žák požívá návykové látky.
3. Distribuce dle paragrafu 187 trestního zákona a šíření OPL dle paragrafu 188 trestního zákona je v ČR zakázána. Takové jednání je trestním činem nebo proviněním. Škola je povinna přezkazit takový čin a oznámit věc Policii ČR.

Škola vytváří podmínky:

- a) pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době vyučování, včetně školních i mimoškolních činností,
- b) k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků v prostorách školy v době vyučování, včetně školních akcí,
- c) vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy,
- d) k poskytování informací nutných k zajištění jejich ochrany před tímto jevem,
- e) k poskytování informací o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich věku,
- f) k působení na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek,
- g) že do všech poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotví informace o nebezpečnosti, užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech akcích pořádaných školou,
- h) k poskytování informací o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace,
- i) při řešení případů spolupracuje s Policií ČR, orgány sociálně – právní ochrany dětí a školskými poradenskými zařízeními,
- j) k plnění ohlašovací povinnosti směrem k orgánům činným trestním řízení.

Tabákové výrobky

Závislost na tabáku je nejčastější ve formě cigaret, doutníků, dýmek, elektronických cigaret, vodních dýmek, nikotinových sáčků aj. Méně časté jsou u nás dýmky a doutníky či jiné exotické formy. Návykovou drogou je nikotin. Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je kouření zakázáno grafickou značkou zákaz kouření. Žákům a studentům je zakázáno do školy vnášet a ve škole užívat, podávat a prodávat návykové látky a tedy a takové látky, které je svým vzhledem, chutí, tvarem a konzistencí napodobují či evokují jejich chuť.

1. Pokud pedagogický pracovník u žáků ve škole či na mimoškolní akci najde tabákové výrobky včetně elektronické cigarety a jejích komponent, ohlašuje to rodičům dítěte. Pedagogický pracovník ovšem nesmí žáky prohledávat. Pedagogický pracovník může žáka vyzvat k vydání těchto tabákových výrobků, ale nesmí je bez souhlasu zabavovat. Volně položené tabákové výrobky může odstranit z dosahu osob mladších 18 let.
2. Třídní učitel informuje zákonného zástupce o porušení zákazu kouření (vyhotoven záznam z pohovoru)
3. Při opakování vyrozumí škola OSPOD, popř. je svolána výchovná komise

4. Z konzumace tabákových výrobků ve škole jsou vyvozeny sankce stanovené školním řádem.

Alkohol

Je v Evropě nejrozšířenější návykovou látkou. Rozšířenost pití alkoholu má hluboké společenské a kulturní kořeny. Alkohol je legální drogou, přičemž její dostupnost je v různých zemích upravena odlišně. V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku. V prostorách školy v době vyučování i na všech akcích školou pořádaných je zákaz konzumace alkoholu. Podávání alkoholu osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník posoudí, zda žáku nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, že je ohrožen na zdraví a životě volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže nebezpečí nehrozí, sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud a od koho).
6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve výuce, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl.
7. V případě nedostupnosti zákonného zástupce, vyrozumí škola ODPOD a vyčká jeho pokynů. Může vyžádat pomoc. Zákonnému zástupci škola oznámí konzumaci dítětem, i když je schopno výuky.
8. Při opakování, splní škola oznamovací povinnost k OSPOD
9. Škola v zájmu dítěte a jeho zástupce může informovat o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
10. Z konzumace alkoholu ve škole jsou vyvozeny sankce stanovené školním řádem.

Nález alkoholu ve škole

1. Nalezený alkohol v prostorách školy:

- a) nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury,
- b) oznámení vedení školy,
- c) uložení u vedení školy pro případ důkazu,
- d) stručný záznam (třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, uložen u VP).

2. Zadržení alkoholu u žáka:

- a) nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury,
- b) oznámení vedení školy,
- c) uložení u vedení školy,
- d) záznam, s vyjádřením žáka školy (datum, místo, čas, jméno žáka a podpis žáka),
- a) v případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, při záznamu,
- b) minimálně dva účastníci z řad pedagogů, založení do agendy,
- e) vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování – oznámení na OSPOD,
- f) v případě, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, předat tekutinu přivolanému lékaři,
- g) pokud žák ve škole požil alkohol, okamžitě mu v další konzumaci zabráníme,
- h) pokud žák nabízí ve škole alkohol ostatním žákům, dopouští se přestupku; pokud by alkohol podal jinému žákovi ve větší míře či opakovaně, jedná se o trestný čin.

Návykové látky

Užívání návykových látek lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě. Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace návykových látek, bez ohledu na věk a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázané je i navádění k užívání těchto látek.

1. Zákaz užívání, distribuce a přechovávání NL, zákaz vstupu pod jejich vlivem do školy. Školním řádem jsou stanoveny sankce za porušení zákazů.
2. Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení, se sám vystavuje trestnímu stíhání, když vše neoznámí Policii ČR.

Konzumace NL ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování nebo v rámci akcí školou pořádaných je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku odebrat a zajistit ji, aby nedošlo k další konzumaci.
3. Pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, že nebezpečí pod vlivem NL ohrožuje žákovi život, zajistí škola nezbytnou pomoc přivoláním lékařské první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, zajistí pedagog vyjádření žáka (písemný protokol).
5. Vyrozmí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně – právní ochrany a vyčká jeho pokynů a vyžádá si pomoc.
8. Zákonnému zástupci škola oznámí skutečnost, že žák konzumoval NL i v případě, že je žák schopen výuky.
9. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně – právní ochrany dítěte.
10. V případě zájmu zákonného zástupce, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.
12. Je třeba rozlišit uživatele nebo distributora. Konzument je nebezpečný jenom sám sobě a distributor všem. Distribuce je trestným činem, konzumace porušením školního řádu.
11. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
12. V případě podezření na intoxikaci ještě před vstupem do školy, postupuje pedagogický jako v bodu 3.

Distribuce NL ve škole

1. Distribuce NL je považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství není rozhodující.
2. Přechovávání NL je také protiprávní jednání. Množství, které má žák u sebe je rozhodující pro to, aby bylo toto jednání specifikováno jako přestupek (menší množství) nebo jako trestný čin (více než málo).
3. Jestliže má pracovník školy podezření, že došlo k distribuci NL ve škole, oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
4. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola zákonného zástupce a OSPOD.

Nález NL ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, je postupováno takto:

1. Látka se nepodrobí žádnému testu.
2. O nález je ihned uvědomeno vedení školy.

3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo
4. nálezu. Obálka se přelepí a opatří razítkem školy, podpisem a uchová se do školního trezoru.
5. O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

Při nálezu u některého žáka se postupuje takto:

1. Zabavená látka se nepodrobuje žádnému testu na složení.
2. Ihned informovat vedení školy.
3. O nálezu sepsat stručný záznam: datum, místo a čas nálezu, jméno žáka. Zápis žák podepíše. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupkyně.
4. O nálezu se vyrozumí Policie ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.
5. V případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, předá se zajištěná látka přivolanému lékaři. Usnadní to léčbu.

V případě podezření, že některý žák má u sebe nějakou NL, postupuje se takto:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku – řešení spadá do kompetence Policie ČR. Vyrozumět Policii ČR, zkontaktovat postup a informovat zákonného zástupce.
2. Žáka izolovat a do příjezdu Policie ČR ho mít pod dohledem. Nesmí se v žádném případě provádět osobní prohlídka, ani prohlídka jeho věcí.

Postup školy při zjištění zneužívání návykových látek nebo jejich přechovávání

Je-li žák pod vlivem drog a jeho život je jednoznačně ohrožen:

3. Zavolat záchrannou službu a nechat žáka odvést do nemocnice.
4. Informovat okamžitě rodiče o dané situaci.
5. Přivolat rodiče do školy a dohodnout se na dalším postupu.
6. Doporučit rodičům, aby vyhledali odborníka a informovali se o léčbě.
7. Vysvětlit rodičům nutnost léčby, důležitá je motivace k léčbě.

Je - li žák pod vlivem drog a jeho život není jednoznačně ohrožen:

1. Předběžně zjistit o jakou drogu se jedná a jak dlouho ji žák užívá.
2. Ihned přivolat rodiče do školy a informovat je o situaci.
3. Když není psychický či fyzický stav žáka dobrý, doporučí škola návštěvu lékaře.
4. Doporučit rodičům, aby vyhledali odborníka a informovali se o problematice drogové závislosti.
5. Vysvětlit rodičům nutnost léčby žáka, důležitá je motivace k léčbě.

Postup při objevení dealera ve škole:

1. Ihned informovat o dané situaci Policii ČR.
2. Ve spolupráci s Policií ČR podniknout další nezbytné kroky.

Postup při podezření na zneužívání návykových látek:

1. Přivolat rodiče do školy.
2. Šetrně osvětlit rodičům podezření.
3. Doporučit rodičům návštěvu odborníka.
4. Dohodnout se na dalším výchovném postupu.

III. Řešení případů souvisejících s krádežemi a vandalismem v prostředí školy

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 10 – vandalismus, příloha č. 12 – krádeže)

Krádeže

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován.

Předmětem krádeže bývá de facto cokoliv, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu. V případě krádeží není rozhodujícím situačním faktorem čas, jako v případě vandalismu, ale příležitost. Většinou se kradou věci volně položené a nezabezpečené. Čím menší předmět je a cennější nebo zajímavější, tím je pro zloděje lákavější.

Preventivní postup proti krádežím

1. Krádeže jsou protiprávním jednáním (viz školní řád) a pokud se škola o takovém jednání dozví, je povinna tuto skutečnost ohlásit orgánům činným v trestním řízení nebo doporučit poškozenému (jeho zákonnému zástupci) obrátit se na tyto orgány.
2. Nošení cenných věcí do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení (upozornění žáků, jejich zákonných zástupců).
3. Žáci jsou vedeni tak, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, a v případě kdy budou svědky takového jednání, ohlásit věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Postup při nahlášení krádeže žákem

1. Události pořádit záznam na základě výpovědi poškozeného.
2. Věc ohlásit na Policii ČR, nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce).
3. V případě, že je znám pachatel mladší 18 let, nahlásit věc orgánu OSPOD.

Důležité upozornění - Škola a školské zařízení není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat. Pokusy o „vyšetřování“ ze strany školy, mohou nenapravitelně ovlivnit další vyšetřování Policie ČR.

Vandalismus

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.

Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek jejich úplné zničení (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky...) nebo významné poškození (čmáranice a nápisy na zdech apod.)

Důvody pro takové chování jsou nejrůznější a pro vypořádání se s jevem je třeba se jimi zabývat v každém konkrétním případě. Jestliže se jedná o záměr a cíl, pak je třeba použít vůči žákyni/žákovi jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany, či její doprovodný projev.

Preventivní postup proti vandalismu

1. Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil a škola bude požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti (viz školní řád).
2. V rámci poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví upozorňovat žáky na jednání, které vede k poškozování majetku a jak se takovému jednání vyhnout.

Postup při vzniku škody

1. Vzniklé škodě na školním majetku je třeba vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
2. V případě, že viníka škola zná, může na něm (zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.

3. Pokud nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

IV. Záškoláctví

(Metodický pokyn MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování č. j. MSMT-780/2024-1 a Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 11 - záškoláctví). Záškoláctví také řeší školní řád.

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku.

Pravé záškoláctví – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí

Záškoláctví skryté s vědomím rodičů – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti.

Záškoláctví s klamáním rodičů – existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, po které nemohou jít do školy a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody, tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.

Záškoláctví interní – žák do školy dorazí a během vyučování na určitý časový úsek (např. na nějakou hodinu) odejde. Tento jev bývá označován jako „útěk ze školy“.

Odmítání školy – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže.

Omlouvání žáků – docházku eviduje třídní učitel. Při každé absenci třídní učitel vyčká, zda zákonný zástupce žáka omluví a doloží důvody jeho nepřítomnosti ve vyučování do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti.

Kdo řeší + s kým spolupracuje

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informována ředitelka školy a dále:

- výchovný poradce, metodik prevence
- OSPOD, Policie ČR
- předcházet záškoláctví je možné mimo jiné tím, že škola v případě časté nepřítomnosti žáka nasvědčující zanedbávání povinné školní docházky bude vyžadovat potvrzení od lékaře

Jak postupovat - vyšetření příčin záškoláctví

➤ Rozhovor s dítětem - žákem

- e) porozumět individualitě dítěte,
- f) nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování,
- g) hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte,
- h) společně hledat cesty k nápravě,
- i) má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole (tato dobrá vůle nesmí být promarněna).

➤ Pohovor s rodiči

- d) vyjádřit porozumění jejich emocím,
- e) co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace,
- f) na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto,
- g) dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností,

h) je nutné pořídit zápis z jednání

➤ Písemná pozvánka k osobnímu jednání

- a) Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce žáka nebo dojde-li **k opakované neomluvené absenci**, následuje písemná pozvánka k osobnímu setkání zákonných zástupců s třídním učitelem, a to v následujícím sledu:
- i. pozvánka k osobnímu setkání s třídním učitelem za účelem konzultace (např. prostřednictvím informačního systému školy, e-mailu nebo jinak doručenou pozvánkou)
 - ii. doporučeným dopisem včetně poučení o opatřeních, k nimž bude nutno přistoupit, nepodaří-li se navázat spolupráci se zákonnými zástupci
 - iii. v případě, že zákonný zástupce nereaguje, dojde k předání kompetencí třetí straně (OSPOD, obecní či městský úřad, Policie ČR)

Kdy informovat Policii ČR, OSPOD

1. Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.
2. Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: **ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence**, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
3. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací** (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) **orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu**. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
4. V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.
5. Pokud má žák **více zameškaných hodin, které jsou sice omluvené**, ale učitel má podezření na skryté záškoláctví, může tuto informaci konzultovat s OSPOD.

V. Netolismus

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 15 – netolismus)

Termínem netolismu se označuje závislost na tzv. virtuálních drogách (počítačové hry, sociální sítě, internetové služby, chat, virtuální videa, mobilní telefony, televize aj.)

Žáci jsou seznámeni s nástrahami těchto projevů rizikového chování. Při podezření jsou informováni zákonní zástupci. Netolismus je do budoucna jeden ze závažných problémů. Trávení volného času touto formou zábavy je alarmující. Rodiče přiznávají, že i oni často vedou s dětmi spory ohledně jejich závislosti na počítačích, mobilech, televizi atd. Následkem mohou být otupělé sociální vztahy a citění, odtažení od reality, záškoláctví, nezáměr o výkon, sport.

VI. Rizikové chování v dopravě, rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 2 – rizikové chování v dopravě)

Jedná se o taková jednání, která vedou v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím. Žáci jsou poučeni v rámci ŠVP s rizikovými projevy v dopravě i při sportu. Škola dbá na prevenci úrazů při vycházkách, výletech, různých školních akcí a při sportu.

VII: Spektrum poruch příjmu potravy, sebepoškozování

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 3 – poruchy příjmu potravy, mentální anorexie, bulimie a psychogenní přejídání, atypická mentální anorexie, mentální bulimie, ARFID, bigorexie, ortorexie a pica, příloha č. 16 - sebepoškozování)

Poruchy příjmu potravy (dále PPP) se často rozvíjejí pomalu a nenápadně, ztracené v nevhodných jídelních návycích vrstevníků a rodiny. Mentální anorexie začíná nejčastěji ve věku třinácti až osmnácti let, mentální bulimie obvykle mezi patnáctým až pětadvacátým rokem věku a patří mezi nejčastější problémy dospívajících dívek a mladých žen.

Poruchy příjmu potravy mohou způsobovat řadu zdravotních komplikací, které souvisí především s váhovým úbytkem a nedostatečnou výživou nebo jsou důsledky zvracení, nadužívání projímadel či diuretik.

K rozvoji poruch dochází v případě, že je více či méně disponovaný jedinec vystaven vlivu faktorů, které mohou vést k držení diet a současně některým dalším vlivům, které jsou nebezpečné z hlediska rozvoje jiných duševních poruch. Rizikovým faktorem bývají urážky, ponižování a posměch v souvislosti s nadváhou nebo podvýživou a vzhledem. Nízké sebevědomí, důraz na vnějškové hodnoty a nespokojenost s vlastním tělem vedou k hledání jednoduchých extrémních řešení a neschopnosti akceptovat zpětnou vazbu. V poslední době velmi negativně ovlivňují sebehodnocení dětí a žáků sociální sítě. Může se objevit i šikana. Vývoj poruchy může souviset také se skrytou patologií rodiny, proto součástí odborné léčebné péče je i specializovaná psychoterapeutická pomoc.

Sebepoškozování je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem.

V rámci ŠVP jsou žáci poučeni o možných rizicích. Velkým problémem je otázka přijímání vzorů a vnímání krásy. Snažíme se, aby žáci pochopili principy reklamní manipulace. Předcházet šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon, to, co jí nebo pije. Rozšířit nabídku vhodných, konkrétních materiálů (příručky jak zvládat anorexiu, bulimii a další poruchy příjmu potravy) pro nemocné a jejich rodinné příslušníky.

Kdy, koho a v jakém případě informovat, pokud mám u žáka podezření:

1. Třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence projednají situaci a následně rodiče informuje třídní učitel.
2. Rodiče informujeme vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se, nepřiměřeně cvičí,

3. Pokud rodiče odmítají řešit situaci, oznamujeme tuto situaci ošetřující dětské lékařce, popř. OSPOD.

Možnosti a limity pedagoga

Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), doporučit popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem. Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována). Velmi nevhodná je mechanická prezentace informací o PPP a o protagonistech světa dospívajících, kteří trpí PPP (jen vede k nápodobě – nyní nejčastěji na sociálních sítích). Důležité je nezdůrazňovat některé informace, které by mohly vzbudit zájem o amfetaminy, prostředky na hubnutí, kouření... jen pro jejich vliv na redukci tělesné hmotnosti. Vhodné je včas intervenovat u rizikových jedinců, podporovat všeobecné aktivity a zájmy, zaměřit se na předcházení nevhodných redukčních diet a prostředků na hubnutí – důraz ne na nebezpečnost, ale na neúčinnost.

VIII. Nová náboženská hnutí, negativní působení sekt, závislost na politickém a náboženském extremismu

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 17 – nová náboženská hnutí)

Ve školním vzdělávacím programu je i tato problematika obsažena a žáci jsou seznámeni s jejími následnými riziky.

Vždy platí základní pravidla primární prevence:

- naslouchat žákům, mít přehled o tom, jaké jsou mezi nimi aktuální informace,
- nikdy striktně nekázat a nedosuzovat, spíše vysvětlovat a snažit se posilovat důvěru,
- vyhýbat se tomu, nějaká témata tabuizovat – mluvit se dá i o satanismu, jde jen o to, jak
- snažit se vždy poskytovat co nejobjektivnější informace za využití všech dostupných uvedených zdrojů,
- nesnažit se vnucovat „správný“ pohled na věc a nechat zaznít i jiné názory,
- nikdy nezesměšňovat nebo nedegradovat (nejen mediální) „idoly“;
- při podezření, že se objevil nějaký problém z této oblasti, snažit se získat co nejvíce informací, než se začne jednat; napřed se ale vše konzultovat se zákonnými zástupci.

U každého podezření o výskytu daného jevu by měly být vždy informovány tyto osoby:

- ředitelka školy
- rodiče/zákonný zástupce

V odůvodněných případech je možné kontaktovat tato pracoviště:

- školní poradenské pracoviště PPP, OSPOD, Policie ČR

IX. Syndrom týraného dítěte – CAN

(Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže - Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě – doporučené postupy pro pracovníky škol, č.j.: MSMT-3262/2024-1)

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (**CAN - Child Abuse and Neglect**). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozuje jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

Řešení a spolupráce

- u každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy,
- školní metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitelé, PPP, pediatr, OSPOD.

Cíl intervence

Cílem musí být předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a zabránit rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociálních a psychologických následků.

Jak postupovat při podezření na CAN:

1. Prvním, co musí učitel udělat, je vůbec všimnout si a odhalit to, že dítě nese nějaké stopy týrání (zhoršení prospěchu – žákovi je jedno jakou známku dostane, veselý žák → úzkostný žák, problémy ve vztazích s ploužáky, agresivní chování, změny v pravidelných návycích-stravování, spaní, tělesné známky týrání...). Pracovník školy, který má podezření na ohrožení dítěte nebo se mu dítě, či jeho spolužák svěří, kontaktuje třídního učitele, v jeho nepřítomnosti pracovníka ŠPZ.
2. **Navázání osobního kontaktu s žákem, rozhovor s žákem** (nejlépe třídní učitel), pokud se nedaří navázat kontakt, je dobré kontaktovat PPP; jednou z možností je, že učitel žákovi, který se nechce se svým problémem svěřit, doporučí, aby se obrátil na Linku bezpečí. Dítě si může o svém problému po telefonu popovídat anonymně a záleží jen na něm, zda se během rozhovoru stane důvěřivějším a sdělí na sebe kontakt komunikace s ostatními spolužáky nebo sourozenci, zda o příčin problémů nevědí něco bližšího.
3. **Rozhovor s rodičem** – V první fázi by učitel měl po rodiči chtít, aby pouze okomentoval problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování než domácí týrání. Anebo může být zájem školy o osud žáka pro zákonného zástupce dostatečnou výstrahou k tomu, aby si uvědomil, že další ubližování dítěti bude mít pro něj vážné následky. Také může z chování rodiče nepřímo poznat, zda v rodině k týrání nedochází.
4. **Spolupráce s odborníkem - pediatr, PPP, OSPOD, Policie ČR** - podezření na týrání žáka → situace se nezlepšuje, komunikace s rodiči k ničemu nevede. Týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 trestního zákoníku spadá mezi trestné činy vyjmenované jak v nepřekážení trestného činu (§ 367 TZ), tak v neoznámení trestného činu (§368 TZ). Tím, že nekontaktujeme-li orgány činné v trestním řízení, v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekážení tr. činu a neoznámení trestného činu.

Postup při akutním ohrožení:

1. Zajistit bezpečí dítěte, v případě potřeby poskytnout první pomoc a zajistit lékařskou péči prostřednictvím rychlé záchranné služby (řeší jakákoliv dospělá osoba ve škole)
2. Následně kontaktovat TÚ a pracovníka ŠPZ
3. Kontaktovat Policii ČR, OSPOD a vedení školy.

Co nedělat:

Neslibovat dítěti mlčenlivost dříve, než s vámi bude mluvit (je možné, že zjištěné informace budete muset hlásit dále).

Netlačít na dítě a zjišťovat podrobnosti nebo důkazy.

Nekritizovat rodiče/pečující osobu, byť by z vyprávění dítěte vyplývalo, že jeho chování je zavrženíhodné.

Neslibovat dítěti, že jeho bezprostřední situace zlepší. Následné kroky mohou být pro dítě zátěžové.

Nenavádět dítě, aby se samo postavilo nevhodnému chování rodiče/pečující osoby.

Nekonfrontovat se zjištěnými informacemi rodiče/pečující osoby, může to dítěti způsobit větší újmu.

Nebagatelizovat problém, se kterým se dítě svěřilo, přestože se nejedná o jeho ohrožení.

Nenuťte dítě se svlékat, nepořizujte žádné obrazové a zvukové záznamy.

Nebrat dítě s sebou domů.

X. Rizikové sexuální chování

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 18 – rizikové sexuální chování)

Za sexuální rizikové chování je považován soubor projevů doprovázejících sexuální aktivity a vykazujících prokazatelný nárůst zdravotních, sociálních a dalších typů rizik.

Sexuální rizikové chování

Nepodceňujeme v oblasti prevence významnou úlohu sexuální výchovy. Je nutné motivovat žáky k vytvoření zdravých postojů v této oblasti. Je žádoucí, aby si žáci osvojili odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících se sexuálním zdravím.

Nebezpečí hrozí z hlediska celospolečenského v souvislosti s využíváním internetu, s komercializací sexu, sexuálním zneužíváním, zvyšuje se počet výskytu pohlavně přenosných chorob, narůstá počet HIV pozitivních, rozmáhá se homofobie.

K sexuální výchově přistupujeme systematicky, jelikož se jedná o dlouhodobé, záměrné, cílevědomé působení na žáka.

Jak řešit sexuální zneužívání:

Sexuální zneužívání – je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneužívatele. Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost překazit jej (v souladu s trestním zákoníkem). Překazit znamená, že zabráníte páčání nebo dokončení takového jednání (oznámit orgánům činným v trestním řízení).

Dozvíím se a oznámím ředitelce školy, VP, MP – kontaktujeme Policii ČR a OSPOD

Dítě se mi svěří osobně

1. Uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost.
2. Seznámit s tím ředitelce školy a metodika prevence, TU (pokud se mu nesvěřil žák osobně).
3. Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo.
4. Komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
5. Vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii.
6. Ohlásit na policii.
7. Ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách.
8. Jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit.

Dozvíím se to od spolužáků nebo z jiných zdrojů

1. Nejprve přemýšlejte, jestli tomu nasvědčuje i vaše pozorování.
2. Pokuste se s dítětem navázat rozhovor, ale do ničeho ho nenuťte.
3. Prostředníkovi řekněte, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo.
4. Nevyšetřujte a nijak nepátrejte.
5. Jestliže si nejste jistí, oznamte věc OSPOD, který ji prošetří.

XI. Příslušnost k subkulturám

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 19 – příslušnost k subkulturám)

Kolem 12. roku věku jedince dochází k výraznému kroku v rámci procesu individuace a separace (oddělování od rodičů či významných dospělých v životě jedince a vytváření vlastní svébytnosti v sociálním prostoru). Jedinec postupně začíná přemýšlet o světě jako systému hodnot, smyslu, směřování, etiky apod., což vytváří potřebu formulovat vlastní názor na jevy spojené s vlastním životem či životem společnosti. Rizikem je skutečnost, že jedinec může být ochotnější a povolnější k činnostem, které by za jiných okolností odmítal. Rozlišujeme různé formy příslušnosti k subkulturám:

Anarchismus, Emo, Gothic/Witch, Hip-hop, Ska/Reggae, RPG komunity / síťové PC hry, Skinheads, Punk a další.

Co by mělo být cílem řešení:

Cílem řešení by mělo být oddělit příslušnost k subkultuře a projevy rizikového chování. To znamená neřešit a nesankcionovat příslušnost k subkultuře, ale pouze rizikové chování. Žádná subkultura nemá za „povinnost“ brát drogy či chodit za školu.

Samotná příslušnost k subkultuře ještě nic neznamená, nenese automaticky nebezpečí výskytu rizikového chování. Negativní pohled na danou subkulturu může být výsledkem vlastních předsudků.

1. Nenechte se zmást vzhledem – to, že někdo vypadá pro dospělého nepříjemně, ještě nemusí znamenat, že se nepříjemně i chová.
2. Snažte se akceptovat příslušnost žáka k subkultuře jako jeho vývojovou potřebu, nezesměšňujte jej, nekomentujte to, co lze z pohledu dospělého jedince považovat za nevhodné či směšné, kritizujte chování, nikoliv subkulturu: případnou kritiku směřujte na daného jedince a jeho chování, nikoliv na jeho příslušnost k dané skupině, nebo snad na skupinu jako celek („to je těmi tvými kumpány a tou hudbou, kterou posloucháte“), vytváří to pocit křivdy a „házení do jednoho pytle“
3. Snažte se o dané subkultuře něco dozvědět – pomůže vám to v komunikaci s daným jedincem. Naprostá většina dospívajících je vnitřně nejistá, proto uvítá spíše přijetí než kritiku – na tu bude reagovat defenzivně.
4. Možná rizika dané subkultury berte jako možnost, ne jako jistotu. Skutečnost, že v rámci dané subkultury existuje zvýšené riziko rizikového chování, ještě neznamená, že tak jednají všichni. Specifická intervence je řízena povahou rizikového chování (viz doporučený postup při závislosti na návykových látkách, záškoláctví apod.).

XII. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 9 – extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příloha č. 8 - homofobie)

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru.

Kdo řeší:

O výskytu daného jevu musí být informována ředitelka školy, metodik prevence, VP, TU a určí se další postup.

Jak postupovat při řešení:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
5. Zaměřit výuku na tyto problémy.
6. Informovat rodiče.
7. V případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účasti žáka v extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým, antisemitským podtextem.
8. Informovat Policii ČR.
9. V případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí.

Homofobie, bifobie, transfobie - (nepřátelský postoj k homosexuálům, bisexuálům, transsexuálům) – okamžitá intervence, osvětlování daného problému, ochrana případné oběti, hlásit rodičům, práce s kolektivem, případně se obrátit na odborníky – PPP aj.

XIII. Domácí násilí

(Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže - Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě – doporučené postupy pro pracovníky škol, č.j.: MSMT-3262/2024-1)

Ve všech formách domácího násilí může dítě figurovat jako oběť i jako svědek, přičemž obě tyto role ohrožují jeho další vývoj, psychické zdraví a následný život, zejména vztahy.

Děti jsou za svědky domácího násilí považovány, pokud vidí či slyší násilné projevy, vidí důsledky (zranění) násilí. Přítomnost dítěte u domácího násilí je považuje WHO (Světovou zdravotnickou organizací) za psychické týrání dítěte. Pokud jsou děti svědky domácího násilí, často se projevují stejně, jako děti-oběti. Rovněž i důsledky pro jejich další vývoj a život jsou srovnatelné.

Povinnosti a omezení školy:

Není úlohou pedagoga, usuzovat na domácí násilí na základě svých pocitů, vyvozovat je z chování a projevů dítěte. Pedagog je však povinen jednat v okamžiku, kdy se mu například dítě svěří, či pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti.

Situaci nemůže řešit pedagog sám, ale **vždy s dalšími odborníky**. Vhodné je obrátit se na PPP.

Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, je **zaměstnanec školy povinen tuto skutečnost oznámit Policii ČR a OSPOD**. Pokud tak neučiní, porušuje § 368 Trestního zákona.

XIV. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 14 – krizové situace)

Podrobný popis řešení krizové situace viz: Vnitřní předpisy školy, školní řád

Ze zkušeností v jiných zemích víme, že:

6. V mnohých případech byla hlavním motivem odplata a pachatelé mluvili o svých plánech s ostatními žáky.
7. Většina pachatelů ohrožujících střelbou ve školách byla obětmi šikany a měla sebevražedné sklony.

8. Motivem pro spáchání násilí může být také akutní stav spojený s psychickým onemocněním, zde se pak může jednat jak o pachatele z vnitřního prostředí školy, tak o pachatele, který přes veškerá bezpečnostní opatření naruší vnitřní bezpečnost školy.

Identifikace žáků, kteří spadají do rizikové skupiny s násilnickými sklony, je komplexní a zvažovat by se měly zejména následující faktory, které mohou posilovat násilné chování:

11. Fascinace mediálním násilím, zbraněmi a výbušninami,
12. snížená schopnost lítosti,
13. hrubé chování k ostatním lidem i zvířatům,
14. nedostatek pozitivních vztahů k dospělým a ke škole,
15. onemocnění spojená s možnými ataky násilného a nekontrolovaného jednání.

Čím více podobných charakteristik se u žáka projeví, tím větší pozornost je třeba mu věnovat.

Vstup do školy

1. Ve škole je určen a využíván pro vstup žáků a cizích osob (návštěv, kontrol atd.) pouze jeden vchod. Vchod je v průběhu celého dne zabezpečen proti vniknutí cizích osob, a to uzavřením vchodových dveří. Školní budova je volně přístupná zvenčí pouze v době, kdy je dozírajícími zaměstnanci školy zajištěna kontrola přicházejících osob: školnice, pedagogové podle plánu dohledů.
2. Každý z pracovníků školy, který otevírá budovu cizím příchozím, je povinen zjistit důvod jejich návštěvy a zajistit, aby se nepohybovali nekontrolovaně po budově.
3. Cizí osoby vpouští do budovy školnice nebo pedagog po ověření účelu jejich vstupu do školy.
4. V případě, že se cizí osoba odmítne identifikovat a sdělit účel návštěvy, není do školy vpuštěna.
5. Po vpuštění cizí osoby do školy doprovodí zaměstnanec školy, který odemykal, osobně cizí osobu k zaměstnanci školy, který je cílem návštěvy nebo se přesvědčí, že cizí osoba dorazila na udané místo.
6. V případě, kdy cizí osoba nedoloží účel vstupu do školy, nebo v případě, kdy vzniká důvodné podezření, že osoba je pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, neumožní zaměstnanec školy osobě vstup do školy. V případě odporu této osoby se nesnaží tento odpor překonat a informuje o této situaci ředitelku školy. Následně jedná s danou osobou a zajišťuje další postup. V případě nutnosti zajistí zásah Policie ČR.

XV. Hazardní hraní

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 21 – hazardní hraní)

Jako **hazardní hraní** či **hráčství** lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik.

Poměrně novým a častým jevem u mladých lidí je **on-line hazardní hra**. On-line hraní je nebezpečné zejména proto, že může být provozováno dlouhou dobu velmi skrytě, je takřka všude dostupné, manipuluje se pouze s virtuálními penězi. Dalším rizikem je pouze formální kontrola minimálního věku 18 let (například kliknutí na prohlášení typu: „Ano, je mi více než 18 let“). Hazardní hraní můžeme dále dělit na:

Drobné neorganizované – ve školním prostředí jde nejčastěji o karetní hry jako je mariáš, poker či oko, dále pak o kostkové hry nebo o částečně dovednostní hru čára. Žáci se dále například mohou i sázet, zda nastane či nenastane nějaká událost.

Legálně organizované – jde o státem a zákony regulované podnikání, které samo sebe často označuje jako zábavní průmysl.

Nelegálně organizované – jde o nejnebezpečnější formu hazardu organizovanou nelegálně. Nejsou odváděny žádné daně a zadlužený hráč je často dále vydírán a zapojován do nelegální činnosti.

Škodlivé (též problémové) hráčství lze charakterizovat jako jakýkoliv druh opakovaného hraní hazardních her jedincem, které způsobuje nebo zhoršuje negativní důsledky, jako jsou finanční problémy a dluhy, rozvoj závislosti, problémy ve vztazích, ale i problémy fyzického a duševního zdraví. Negativní důsledky prožívá také sociální okolí hráče. Škodlivé (problémové) hráčství bývá také označováno jako nutkavé anebo nezodpovědné hráčství. Za škodlivé můžeme považovat i jakékoliv hazardní hraní u dětí a mladistvých, a to nejen proto, že je do 18 let věku zákonem zakázané, ale zejména proto, že závislost se u dětí a mladistvých rozvíjí velmi rychle a může mít vážné důsledky pro rozvoj jejich osobnosti.

Pro hazardní hraní se často v médiích i v běžné mluvě používá výraz **gambling**. Stejně tak odvozené označení **gambler** je pouze slangovým nikoliv odborným označením pro hazardního hráče. V České republice se užívá i výrazu **patologický hráč**.

U dětí a dospívajících vznikají závislosti, a tedy i chorobné hráčství mnohem rychleji než u dospělých. Je to způsobeno věkem experimentování, nezralostí mozku, hledáním vlastní identity, ale i velkou mírou volného času.

Možné příznaky hazardního hraní u žáka a související problémy:

Jde konkrétně například o následující příznaky:

chlubení se hrou a výhrami, používání hráčského slangu, lhaní, utrácení peněz, záškoláctví, změny nálad, výbušnost, popudlivost, stranění se kolektivu, samotářství, uzavřenost, nízká sebedůvěra, myšlenky na hru, ztráta zájmu o koníčky, problémy doma i ve vztazích a v kolektivu, zhoršení prospěchu, krádeže doma a ve škole, psychosomatické projevy, deprese, úzkost, užívání návykových látek, závislost na hraní počítačových her a na internetu, raná zkušenost s hazardní hrou, potíže s adaptací a pravidly, dluhy, finanční problémy, trestná činnost atp.

Doporučené postupy z hlediska pedagoga –školy

Vhodný přístup

1. Identifikovat problém, citlivě na něho reagovat. Nebagatelizovat ho.
2. Zmapovat situaci ve třídě - názory, informace o problematice.
3. Tvorba nástěnky nebo předání informací o rizicích, kontaktech na odbornou pomoc.
4. Adekvátnost programu ve vztahu k věku, potřebám a mentálním schopnostem dítěte.
5. Zaměření na změnu postojů a chování.
6. Využívání směrodatných vzorů, pokud možno z blízkého okolí.
7. Zaměření se na témata, jako je způsob trávení volného času žáků a hospodaření s financemi.

Nevhodný přístup

1. Bagatelizace problematiky (např. tolerovat karetní hru o peníze).
2. Odstrašování, triviální „Prostě řekni ne.“
3. Zaměření pouze na poznatky.
4. Přednášková forma.
5. Jednorázové aktivity.
6. Potlačování diskuze.

Možnosti a limity pedagoga – školy

Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí by se neměla tolerovat. U drobných neorganizovaných hazardních her (karty o peníze ve škole atp.) se přes zdánlivou nevinnost jedná o prvotní formy hazardu a je potřeba jim ze strany školy věnovat pozornost, byť nejde

o vysoce rizikové aktivity. Škola může zamezit zejména on-line hazardním aktivitám tím, že se naučí účinně blokovat hazardní servery na své internetové síti (počítačové učebny, wifi). **Zabezpečený internet** na škole a jasná **pravidla pro používání informačních technologií** (například chytrých mobilních telefonů či tabletů atp.) žáky i zaměstnanci jsou základem pro předcházení problémů.

Kdy, koho a v jakém případě vyrozumět (rodiče, PPP, OSPOD, Policii ČR atd.).

1. V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání. Podporu v této situaci může poskytnout školní metodik prevence, výchovný poradce.
2. Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět sociálního pracovníka z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.
3. Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), měl by o této situaci informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolit vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu by měl být vyhotoven písemný zápis. Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR.

XVI. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkající se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví. Nastavení systémové metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením. (Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 22) **Charakteristika poruch autistického spektra.**

Tato příloha obsahuje zásady přístupu k dětem, žákům a studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu a obsahuje také seznam důležitých odkazů se jmény koordinátorů a seznamem organizací, které se v ČR zabývají péčí o žáky s PAS.

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování.

Základní diagnosa PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- sociální interakce a sociálního chování,
- verbální i neverbální komunikace,
- v oblasti představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.

Specifika v chování žáků s PAS.

PAS jsou celoživotní, některé projevy s věkem mizí, jiné se zase mohou objevit. Chování a jednání žáků s PAS ovlivňuje především odlišné vnímání, porozumění a sociální komunikaci. Chování a projevy jsou u každého žáka s PAS značně různorodé. U žáků s PAS se lze setkat s různou mírou rozvoje řeči, různými intelektovými schopnostmi i s různým stupněm zájmu o sociální kontakt. Častým projevem jsou stereotypní pohyby, zvláštní zájmy, omezená schopnost spontánně sdílet s ostatními dětmi radost a zájmy, či rigidní a kompulzivní chování. Četnost takového chování se zvyšuje při nadměrné stresové zátěži žáka. To může být znamením „přetažení“ žáka. Při prevenci vzniku nežádoucího chování, stresu, či afektu je třeba mít na paměti, že žák s PAS v zátěžové a pro něj nestandardní situaci může opomíjet základní životní potřeby, jako např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin. Pokud pozorujeme na žákovi neklid, je vhodné nabídnout pití, připomenout jídlo, pamatovat na toaletu. Může se stát, že je žák dehydratovaný, hladový atd., ale sám tyto potřeby aktivně nevyřeší. Únava a „přetažení“ jsou signálem potřeby odpočinku, který dokáže navodit zklidnění. Pokud stereotypní rigidní projevy nejsou sebepoškozujícího nebo poškozujícího okolí ohrožujícího charakteru, je nutné nelpět na jejich zastavení, postupně

odezní. Tyto projevy nesmí být důvodem jakékoliv formy trestání žáka. Způsoby práce s žáky s PAS jsou vždy individuální, přizpůsobené vzdělávacím potřebám každého jedince

Příčiny projevů rizikového chování

Krizové situace ve škole zahrnují zejména rizikové chování vyvolané situací, která nastane z důvodu nepochopení současné potřeby žáka, kterým může být nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů. Reakcí žáka na takové nepochopení je řešení situace neadekvátním způsobem, neadekvátními verbálními projevy, vzdorovitým chováním, stereotypním chováním, agresí vůči ostatním spolužákům či dospělým, sebepoškozováním, výbušným chováním, vulgárním vyjadřováním apod. Jedná se o manifestaci vysoce stresové situace, ve které se žák ocitl.

Pravidla předcházení rizikovému chování

Pro předcházení krizovým situacím spojeným s rizikovým chováním žáků s PAS je nutné dodržovat tato pravidla:

1. **Pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti:** většina žáků s PAS potřebuje větší míru struktury prostředí a činností. Předvídatelnost a pravidelnost denních činností je pro žáky s PAS jistotou. Neznámé a nečekané události u nich mohou vyvolat stres a nejistotu, což může vést k úzkosti, problémovému chování.
2. **Pravidlo jasné a konkrétní motivace:** žáci s PAS musejí více než jedinci bez této poruchy, vědět, proč mají činnost vykonávat. Sociální motivace vzhledem k omezené schopnosti empatie funguje méně. Žáci s PAS mají obtíže s rozpoznáváním emocí (jak vlastních, tak i ostatních jedinců). Daleko účinnější je motivace, která dává konkrétní smysl. Při ztrátě motivace rapidně klesá i schopnost soustředění.
3. **Pravidlo vyšší míry tolerance:** způsoby jednání a komunikace s ostatními žáky i učiteli, jako např. nevhodné poznámky, netaktní přímočarost, úzkostné reakce při setkáních s novými lidmi, vulgární vyjadřování atd., kladou vyšší nároky na toleranci ze strany přítomných osob a vyžadují nutnou pedagogickou empatii.
4. **Pravidlo důslednosti v přístupu:** spontánnost, rychlá změna původního plánu, nepřesnost a nedodržování stanovených pravidel uvádí žáky s PAS v chaos a nejistotu. V případě, že je potřeba změnit původní nastavený harmonogram a postup, je nezbytné jasně a logicky vysvětlit, proč ke změně dochází.
5. **Vyšší míra vizuální podpory:** vizuální podpora pomáhá většině žáků při učení a vstřebávání nových informací, je nezbytnou podporou pro pochopení významu předávané informace smysluplného významu.
6. **Nadstandardní řešení obtíží s pozorností:** při motorickém neklidu je možné dovolit žákovi s PAS manipulaci s předmětem a činnost, která neruší ostatní a umožňuje soustředění, jako např. mačkáací míček, provázek, gumička. Dobré je podporovat aktivity, které žákovi s PAS umožní přijatelný pohyb v hodině, jako je rozdávání papírů, sbírání sešitů atd. Je důležité pravidelné střídání odpočinku a činnosti.
7. **Vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek:** u žáků s PAS dochází k odlišnému chápání ironie, sarkasmu, či metafoře, proto je dobré se jim v komunikaci vyhnout, neboť jsou pro ně matoucí a nepříjemné.
8. **Možnost odpočinku, relaxace:** pro prevenci vzniku nežádoucího chování, stresu, či afektu způsobeného únavou a „přetažením“, je velmi důležitá možnost odpočinku. Pro odpočinek je vhodné vymezit konkrétní prostor.

Spolupráce škola-rodíč – odborní pracovníci

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami při zajišťování bezpečnosti a zdraví ve školách platí obecné pravidlo nutné úzké spolupráce mezi školou, rodiči a školským poradenským zařízením. Klíčovým předpokladem ke spolupráci je rovnocenný, partnerský vztah školy a rodičů, založený na důvěře.

Doporučený postup školy pro prevenci vzniku problémových situací u žáků s PAS

1. Ředitel školy určí pedagogického pracovníka, který bude odpovídat za spolupráci se školským poradenským zařízením, v jehož péči daný žák s PAS je. Tímto pedagogickým pracovníkem by měl být výchovný poradce.
2. Pověřený pedagogický pracovník seznámí s obecnými specifiky diagnózy PAS a zásadami pro předcházení rizikových projevů chování pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, kteří budou s žákem v kontaktu při výuce atd., se zásadními a podstatnými informacemi o individuálních zvláštностech a potřebách daného žáka.
3. Třídní učitel, případně jím pověřený asistent pedagoga, úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáka a pravidelně je kontaktuje ve snaze získání aktuálních informací o případných změnách. Dle nastavených pravidel školy sám, nebo prostřednictvím určeného pracovníka školy, rovněž kontaktuje školské poradenské zařízení, v jehož péči je žák s PAS veden.
4. Pravidelně informuje zákonné zástupce žáka o průběhu vzdělávání. Neprodleně informuje zákonné zástupce žáka a pověřeného pracovníka školy o změnách v chování, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech rizikového chování žáka aj.
5. Za zcela neadekvátní a neakceptovatelný postup školy k zajištění bezpečí a ochrany zdraví žáků v případě vyústění nežádoucích projevů chování žáka s PAS, je psychický či fyzický trest.

XVII. Psychická krize/duševní onemocnění žáka

(Metodické doporučení MŠMT č.j.:21291/2010-28, příloha č. 23)

Termín psychická krize je používán pro některé psychické potíže zejména, když nabudou na intenzitě při reakci člověka na náročnou životní situaci či dramatickou změnu. Bývají provázeny negativními emocemi. Psychická krize nastává, když u jedince klesne odolnost před překážkou, kterou není schopen zvládnout sám, případně za pomoci mechanismů, které fungovaly dříve a za podpory blízkých. Akutní zvládnutí krizové situace trvá obvykle 4 – 6 týdnů. Psychická krize se projevuje selháváním v osobním i pracovním životě a má dopady po stránce biologické, psychické a sociální. U dospívajících jedinců je vhodné posilovat odolnost, sebedůvěru, sebevědomí a dále zprostředkovat dostatek informací z oblasti duševního zdraví, aby mladý člověk dokázal krizi snáze předejít nebo se s ní vyrovnat.

Rizikové faktory na úrovni školy:

- a) nepřipravenost na vstup do školy, neschopnost přizpůsobit se požadavkům
- b) nedostatek pozitivní reakce se spolužáky a učiteli
- c) neúspěch a izolace
- d) vyhledávání ostatních dětí s podobnými obtížemi
- e) šikana
- f) negativní vzory – poškozující se spolužák/skupina (emo, gotici) nebo tlak skupiny vrstevníků
- g) šokovaný, indiskrétní, odsuzující a trestající učitel
- h) nespokojenost s výsledky ve studiu a neprospěch
- i) vysoké požadavky školy
- j) časté změny bydliště
- k) příslušnost k minoritní skupině
- l) bydliště v nepříznivé sociální lokalitě

Jak by měl pedagog postupovat zaznamená-li u žáka psychickou nepohodu či počínající duševní onemocnění

- 1) podpůrný rozhovor („nejsi na to sám, lze s tím něco dělat“)
- 2) domluva s žákem na dalším postupu
- 3) poskytnutí základních informací žákovi a rodině
- 4) zprostředkování kontaktů na odborníky
- 5) vyjádřit svůj zájem a spoluúčast
- 6) je vhodná, aby s žákem spolupracoval pedagog, ke kterému má důvěru
- 7) zachovat důvěrnost údajů, probrat situaci s fungujícím školním poradenským pracovištěm
- 8) v případě ohrožení zdraví dítěte či jeho okolí volat rychlou záchrannou službu

Doporučení pro první kontakt s žákem

- 1) vést rozhovor na příjemném místě pro všechny účastníky
- 2) navodit bezpečnou atmosféru
- 3) věnovat se výhradně žákovi
- 4) ocenit, že je ochoten se svěřit
- 5) zmapovat dostupné žákovy zdroje
- 6) napláňovat společně další kroky
- 7) zrekapitulovat domluvu
- 8) vybrat, které informace jsou důvěrné a se kterými se bude dál zacházet ve smyslu sdílení s nezbytným okruhem dalších lidí, kteří se budou na realizaci podpory podílet
- 9) nezapomínat na osobní a profesní limity pedagoga
- 10) nebát se využít supervizi

Kdy vyrozumět OSPOD /Policii ČR

Ohlašovací povinnost se duševních onemocnění všeobecně netýká. V případě závažné šikany dítěte, sexuálního zneužívání, zanedbávání, týrání, fyzického poškození a navádění k sebepoškození a vraždě je ohlašovací povinnost nutná. V případě přímého rizika vážného poranění nebo smrti následkem psychické krize/duševního onemocnění (např. sebepoškození/výrazné suicidální myšlenky či započatý suicidální pokus) je ne místě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

XVIII. Epidemiologická onemocnění

Epidemie představuje výskyt onemocnění, který výrazně převyšuje obvykle očekávané hodnoty incidence tohoto onemocnění v daném místě a čase.

Pandemie (pandemický výskyt) představuje epidemický výskyt onemocnění na území více států, či dokonce kontinentů.

Mezi pandemické onemocnění, které zasáhlo území České republiky v roce 2020, patří koronavirus. Koronavirus je souhrnným označením pro čtyři čeledi virů. Nový typ koronaviru, který se rozšířil z čínského Wu-Chanu, nese označení SARS-CoV-2 a je příčinou onemocnění označovaného jako COVID 19. Mezi příznaky nemoci patří kašel, dušnost, bolest hlavy či krku a zvýšená teplota. Onemocnění se přenáší kapénkovou infekcí. Infikovaná osoba šíří virové částice přímo dýcháním, kýcháním, kašláním a mluvením. K nepřímému přenosu infekce dochází přes kontaminované předměty a povrchy.

Škola vytváří podmínky:

- a) pro prevenci výskytu epidemiologických onemocnění,
- b) k zajištění ochrany zdraví žáků a zaměstnanců v prostorách školy v době vyučování, včetně školních akcí,
- c) k poskytování informací nutných k zajištění ochrany před epidemiologickým onemocněním,

- d) škola pravidelně působí osvětově na žáky a nabádá je vhodným způsobem k dodržování hygienických opatření,
- e) mezi hygienická a ochranná opatření žáků a zaměstnanců školy patří:
- časté a důkladné mytí rukou mýdlem či vhodným dezinfekčním prostředkem,
 - pravidelně doplňování dezinfekčních dávkovačů na ruce,
 - používání jednorázových kapesníků, ochranných pomůcek (např. rukavice, roušky),
 - pravidelné dezinfikování okolních předmětů (např. telefony, klávesnice) a povrchů (např. stoly a židle),
 - dodržování respirační hygieny,
 - průběžné intenzivní větrání,
 - dodržování bezpečného rozestupu osob, eliminování kontaktu s nakaženými,
 - kýchání a kašlání do kapesníku či rukávu,
 - nesahat si na oči, nos ani ústa rukama,
 - vyhýbat se místům s větší koncentrací osob,

Řešení situace v případě podezření na výskyt onemocnění COVID 19

1. V případě, že má škola u žáka podezření na výskyt výše zmíněných onemocnění, ohlásí tuto skutečnost neprodleně zákonnému zástupci.
2. Jsou-li u žáka patrné příznaky infekčního onemocnění již při příchodu do školy a zároveň je přítomen zákonný zástupce, nebude žák do školy vpuštěn a zákonný zástupce si jej odvede domů.
3. Pokud není přítomen zákonný zástupce nebo se vyskytnou podezřelé příznaky v průběhu výuky, bude žák umístěn do samostatné místnosti či jinak izolován od ostatních při dodržení zásad bezpečnosti a dohledu nad žákem; současně budou informováni zákonní zástupci žáka, kteří si budou muset své dítě v co nejkratším možném čase vyzvednout.
4. Zákonný zástupce pak bude telefonicky kontaktovat praktického lékaře, který rozhodne o dalším postupu

Řešení situace v případě výskytu onemocnění COVID 19 u žáka nebo zaměstnance

1. Škola neprodleně informuje všechny zákonné zástupce, zaměstnance i svého zřizovatele.
2. Škola má povinnost poskytovat vzdělávání distančním způsobem pouze pokud **je v důsledku mimořádných opatření znemožněna osobní přítomnost více než 50 % žáků ve třídě**
3. Prezenční výuka ostatních přítomných žáků pokračuje v nezměněné formě.
4. V důsledku výskytu onemocnění Covid-19 ve škole dojde k výraznému zpřísnění pravidel pohybu osob v budově školy i zpřísnění hygienických zásad (např. organizace příchodu a odchodu žáků, nutnost celodenního nošení roušek, nevpuštění do budovy apod.) – vše dle pokynů KHS.

Škola dále

1. Reaguje na aktuální epidemiologická opatření.
2. Škola informuje na webových stránkách o aktuální stávající situaci, přijatých opatřeních, organizaci výuky atd.
3. V případě uzavření školy z důvodu výskytu koronaviru či jiného epidemiologického onemocnění spolupracují pracovníci školy s rodiči a žáky tak, aby byla i nadále zajištěna maximální možná výuka v režimu, který je pro žáky a rodiče dostatečně bezpečný a oboustranně akceptovatelný; škola přitom bere v potaz technické možnosti žáků.

Užitečné odkazy:

- psychická krize

Linka pro rodinu a školu: problematika ohroženého dítěte, primárně pro dospělé kolem dítěte, 116 000 NONSTOP, <http://www.linkaztracenedite.cz>

Linka důvěry dětského krizového centra: 241 484 149, 777 715 215, <http://www.ditekrize.cz>
pomoc@linkabezpeci.cz

Národní ústav duševního zdraví: 283 088 244

Linka důvěry Centra krizové intervence: 284 016 666

Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí (nonstop bezplatná)

Spondea – pomáhá dospělým i dětem zasaženým násilím v blízkých vztazích, www.spondea.cz

- problematika poruch příjmu potravy

Linka Anabel: 775 904 778, posta@anabell.cz

- problematika AIDS

Národní linka pomoci AIDS: 800 144 444

- epidemiologická onemocnění

<https://www.ipvz.cz/seznam-souboru/2191-vykladovy-slovník-terminu-v-epidemiologii-old.pdf>

Krajská hygienická stanice Plzeň:

Plzeň-jih: 377 155 205, 377 155 212, 377 155 231, 377 155 120;

Plzeň-město: 377 155 100, 377 155 106, 377 155 107;

Plzeň-sever: 377 155 204, 377 155 216, 377 155 203, 377 155 206; Hygienická stanice

Rokycany: Svazu bojovníků za svobodu 68, 33701, Rokycany, Střed; tel. 724 090 060, 736 483 572, 736 483 598

Veškeré další informace včetně telefonních čísel, odběrových míst v Plzeňském kraji atd. jsou zveřejňovány na stránkách Krajské hygienické stanice Plzeň: <https://www.khsplzen.cz/>

XIX. Sebevražedné chování

Formy sebevražedného chování zahrnují širokou škálu projevů, kam patří úvahy o sebevraždě, myšlenky na sebevraždu, její plánování, pokus o sebevraždu a dokonaná sebevražda.

- **Sebevražda** – vědomé a úmyslné ukončení života jedince vlastní rukou.
- **Pokus o sebevraždu** – vědomý akt s úmyslem zemřít bez letálního konce (v některých případech může jít o volání o pomoc).
- **Sebevražedné tendence** – chování zahrnující počáteční úvahy o sebevraždě až po rozhodnutí o realizaci sebevražedného úmyslu, objevuje se zde postupné budování plánu, jak ukončit svůj život, který nabírá konkrétní obrysy (člověk např. má promyšleno, kdy, kde a jak sebevraždou zemře).
- **Sebevražedné myšlenky** – jsou definovány jako vlastní myšlenky obsahující suicidálně orientované chování, jsou intenzivní, těžko odklonitelné, nutkavé a jedinec se jimi zabývá převážnou část svého času, mohou se projevat verbálně i neverbálně.
- **Sebezabití** – zabití vlastní rukou, u něhož ale na rozdíl od sebevraždy chybí vědomý úmysl zemřít. Jde o chování, které bývá zapříčiněno vážným duševním onemocněním (např. jedinec má bludy, které ho děsí a před kterými se snaží zachránit, může mít např. pocit, že ho někdo pronásleduje a snaží se mu utéct, proto skočí z okna).
- **Bilanční sebevražda** – jedná se o předem velmi podrobně naplánovaný a racionálně podložený čin, který je často promyšlen dlouhodobě, do detailu a v soukromí.

- **Rozšířená sebevražda** – jde o méně obvyklý jev, ve kterém se na suicidálním jednání ne/dobrovolně podílí více osob (např. rodič a děti).
- **Postvence** – intervence po sebevraždě, zaměřuje se na pozůstalé po lidech, kteří ukončili svůj život sebevraždou a působí jako sekundární prevence dalších sebevražd.
- **Nákaza sebevraždou** – proces, při kterém přímá či nepřímá znalost jedné sebevraždy usnadňuje provedení další sebevraždy.

Varovné signály:

Jedinec, který přemýšlí o sebevraždě, často zažívá nesnesitelnou psychickou bolest, ze které se snaží uniknout. Projevy sebevražedného jednání mohou být u dětí a dospívajících jiné než u dospělých. Obvykle je možné si všimnout změn v chování, prožívání a v tom, co nám žáci přímo a nepřímo říkají. U jedince, který o sebevraždě přemýšlí, nemusí být vůbec přítomny všechny varovné signály, mohou se objevovat v různé kombinaci. Zásadním varovným znakem je, když se žák začne projevovat významně jinak, než tomu bylo doposud.

Změny v chování: samotářství, vyhýbání se kamarádům či oblíbeným činnostem, potíže se soustředěním, zhoršený školní prospěch, rizikové chování (např. užívání návykových látek), změna chuti k jídlu, potíže se spánkem (např. polehávání či pospávání v hodinách), potíže ve vztazích, zanedbávání svého vzhledu, sebepoškozování, zabývání se myšlenkami na sebevraždu či ukončení života, vyhledávání informací o sebevraždě, shromažďování prostředků k vykonání sebevraždy (např. lano, léky), rozdávání osobních věcí

V prožívání: náhlé změny nálad, dlouhodobý smutek, plačtivost, zvýšená úzkostnost, podrážděnost, výbuchy vzteku, vyčerpanost, apatie, pasivita, nízké sebehodnocení a sebedůvěra.

V komunikaci: ne/ přímé vyjádření, že chce zemřít - Přál/a bych si být mrtvá. Nechci žít. Kéž bych se nikdy nenarodil/a. Vyjádření beznaděje - Nic nemá smysl. Můj život nemá smysl. Vyjádření toho, že je všem na obtíž - Kdybych tu nebyl/a, nikomu bych nechyběl/a. Psaní deníku či básní, ve kterých se objevuje téma smrti či sebevraždy. Loučení se s ostatními, dopisy na rozloučenou.

Není pravda, že kdo o sebevraždě mluví, ten ji nespáchá. Realita: Kdo o sebevraždě mluví, pravděpodobně o ní přemýšlí, zejména když o ní mluví opakovaně a ve spojení s dalšími varovnými příznaky. Je důležité o sebevraždě otevřeně mluvit.

Zvýšená opatrnost je na místě i ve chvíli, kdy žák, který projevoval známky sebevražedného chování, se náhle zdá být šťastným a sebevražedné myšlenky popírá. Většina lidí si oddechne a spustí dotyčného ze zřetele, ale může to naopak znamenat, že se jedinec rozhodl ukončit svůj život ke konkrétnímu dni, čímž došlo k paradoxní úlevě. Všechny varovné příznaky je potřeba brát vážně!

Role školy: Sebevražedné jednání je velmi komplexní záležitostí a při jeho výskytu by se škola měla na řešení aktivně podílet. Zapojením všech zúčastněných stran se daří situaci rychleji rozklíčovat a zajistit vhodnou pomoc. Myšlenky na sebevraždu či sebevražedné jednání ovlivňují duševní zdraví žáků, což dále ovlivňuje jejich školní výkon. Sebevražda také negativně ovlivňuje celé školní společenství.

Bývá užitečné se na tematiku sebevražednosti dívat komplexně za pomoci 3 úrovní:

- Prevence
- Intervence
- Postvence

Prevence:

- téma duševního zdraví není tabu – mluví se o něm, ve škole jsou zařazeny programy podporující duševní pohodu žáků, besedy či dny duševního zdraví, téma se zařazuje napříč

předměty (např. před testem se žáci mohou učit hlubokému dýchání, aby se zklidnili a lépe soustředili)

- pozitivní klima a atmosféra – škola má být bezpečným místem, které je přijímající a otevřené
- dostupnost informací – ve škole jsou dostupné informace o možné pomoci (např. formou letáčků na nástěnkách), zároveň škola disponuje kontakty na odborníky v oblasti péče o duševní zdraví ve svém kraji (s tím může pomoci místní pedagogicko-psychologická poradna)
- funkční školní poradenské pracoviště (ŠPP) - poskytuje podporu nejen individuálně žákům (či pedagogům), kteří mají potíže se svým duševním zdravím či prožívají těžkou životní situaci, ale může průběžně zvyšovat duševní gramotnost žáků např. skrze zmíněné programy, besedy či dny o duševním zdraví. Pracoviště by mělo fungovat týmově a mělo by se v ideálním případě skládat ze: školního psychologa, metodika prevence, výchovného poradce, speciálního pedagoga
- podpora učitelů – jde o podporu ze strany vedení (např. laskavý přístup, zdravé vztahy na pracovišti, příjemná atmosféra a pracovní kolektiv), ale i to, že jsou učitelé podporováni v tématu duševního zdraví např. formou na míru vybraného vzdělávání či supervizí, které spolu s pravidelnou psychohygienou fungují jako dobrá prevence vyhoření
- přístup učitelů – učitelé jsou všímoví ke svým žákům, zavádějí téma duševního zdraví do své výuky, znají varovné signály sebevražedného jednání, umějí identifikovat žáka v riziku sebevražedného chování a vědí, jaké jsou případné další kroky (viz část Role pedagoga)

Intervence: Intervence v oblasti sebevražedného jednání znamenají zavedené postupy, co dělat, když se sebevražedné jednání objeví. Takové postupy umožní pedagogům jednat vhodně a efektivně. Pokud má škola vytvořené interní (krizové) plány, je nutné, aby všechny zaměstnance s nimi seznámila, případně je vyškolila.

Role pedagoga:

Žáci ve škole tráví značnou část svého dne, čímž se škola stává místem, kde je možné odhalit, pokud se u žáka začne objevovat psychická nepohoda či sebevražedné jednání. Pedagog může být nejvýznamnější dospělou osobou v životě žáka, který k němu může chovat velkou důvěru, aniž by o tom pedagog věděl. Pokud se žák svěřil pedagogovi se svými sebevražednými myšlenkami, přímo si tím říká o pomoc.

Pedagog by měl:

- být všímový a podpůrný
- znát varovné signály, které mu pomohou identifikovat ohroženého žáka
- mít osvojený způsob vhodné komunikace při výskytu tématu sebevraždy
- vědět, na koho se dále obrátit, jaké jsou možné další kroky
- pracovat v týmu, téma sebevraždy by nikdy neměl řešit pedagog sám
- pečovat i o své duševní zdraví a věnovat se psychohygieně

Úkolem pedagoga je rozpoznat žáka v ohrožení a přesunout jej v systému péče dále.

X

Úkolem pedagoga není diagnostikovat žáka, poskytovat či nahrazovat odbornou péči.

Postvence: Zahrnuje kroky a postupy, které následují po dokonané sebevraždě. Patří k nim komunikace se zasaženou rodinou, mobilizace podpory ve škole, informace o ovlivnění výuky, sdělení faktů krátce a jednoduše, péče o nejvíce sebevraždou zasažené žáky (byli sebevraždě přítomni, blízcí přátelé, sourozenci, žáci hůře zvládající zátěžové situace, žáci ve výlučném vztahu k zemřelému).

Veškeré používané údaje jsou v souladu se směrnicí GDPR.

V Rokycanech dne 31. 8. 2024 (aktualizováno)

Zpracovala Mgr. Renata Hálová, výchovná poradkyně

MUDr. Ivana Fajtová
ředitelka školy

Mgr. Renata Hálová, výchovný poradce a metodik prevence, 777 137 084

Příloha č. 11

Kritéria pro poskytování osobních příplatků a mimořádných odměn; zvláštní příplatek

Osobní příplatky a mimořádné odměny pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům lze poskytnout na základě dlouhodobého dosahování velmi dobrých až vynikajících pracovních výsledků nebo plnění většího rozsahu mimořádných a náročných pracovních úkolů.

Velmi dobré pracovní výsledky jsou sledovány především v oblastech:

- A. Tvůrčí invence, tvořivost a iniciativní podíl na rozvoji výchovně-vzdělávací práce školy, na vytváření dobrého "image" a prezentaci školy
- B. Inovativní a netradiční metody a formy práce.
- C. Trvalá iniciativa, sebevzdělávání, dlouhodobé velmi dobré pracovní výsledky.
- D. Spolupráce s jinými institucemi, projektová činnost celoškolní a projektová činnost přesahující oblast školy.
- E. Kvalitní plnění většího či nadstandardního rozsahu pracovních povinností.
- F. Soustavná iniciativní a mimořádně náročná práce při zlepšování pracovního prostředí a zajištění plynulého a bezproblémového chodu školy, úprava interiéru a areálu školy.
- G. Dlouhodobě dosahované kvalitní výsledky (pravidelnost čerpání rozpočtu, kvalita úklidu, hospodárnost při využívání svěřených prostředků, stav budovy, pozemku a zařízení ap.)
- H. Veškerá další mimořádná a náročná práce pro školu nad rámec svých povinností - např. vedení elektronické školní matriky, vedení kroužků apod
- I. Tvorba výukových materiálů, pomůcek, pracovních listů, tematických a učebních plánů pro využití napříč školou.
- J. Kontrolní činnost v rámci GDPR.
- K. Nadstandardní práce s větším počtem problémových žáků ve třídě
- L. Kvalita provedení zadaných úkolů (včasnost, kvalita, samostatnost)
- M. Přístup k žákům a zákonným zástupcům

Pozn: Osobní příplatek přiznán pedagogickým pracovníkům pouze za konkrétní práce, které konají navíc a dosahují v nich velmi dobrých výsledků – konkrétně: práce se školní matrikou, práce na aktualizaci a revizi ŠVP, projektová činnost – EU, MAP, NPO, ÚPOL aj., vedení kroužků, uvádějící učitel, uvádějící asistent, kontrolní činnost v rámci GDPR, podíl na tvorbě www stránek školy, zajišťování funkce školské rady, výzdoba školy, péče o květiny, vedení kabinetů vyžadujících zvýšenou péči – pozemky, kuchyňka; vedení školní kroniky.

Jednorázové nadstandardní a mimořádně náročné aktivity jsou vždy oceňovány formou odměn.

Formou odměn je pak oceňována i náročná celoroční edukační činnost ve třídách s žáky s SVP.

Zvláštní příplatek – od 1. 9. 2021

Podle nařízení vlády 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, § 8, odst. 4:

Zaměstnanci **přísluší pouze jeden zvláštní příplatek podle odstavce 2 ve skupinách I. až V. a podle odstavce 3**, s výjimkou zvláštního příplatku podle odstavce 2 za práce uvedené ve skupině I. bodu 1 nebo ve skupině II. bodu 1 v příloze č. 5 k tomuto nařízení. Výši zvláštního příplatku určí zaměstnanci zaměstnavatel v rámci rozpětí, které je při splnění stanovených podmínek pro zaměstnance nejvýhodnější. Právo na zvláštní příplatek podle odstavce 2 za práce uvedené ve skupině I. bodu 1 nebo ve skupině II. bodu 1 v příloze č. 5 k tomuto nařízení a jeho výše se posoudí samostatně.

Kritéria přiznání zvláštního příplatku:

1. Třídní učitel

- počet žáků ve třídě
- stupeň postižení žáků
- přítomnost žáků s kombinací vad
- počet ročníků ve třídě
- počet vzdělávacích programů
- náročnost přípravy na výuku
- výuka ve třídách oboru ZŠ i oboru ZŠ speciální
- náročnost vedení dokumentace

Vyhodnocením kritérií byl vzhledem **k náročnosti práce ve třídách s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** každému třídnímu učiteli přiznán nejvyšší možný zvláštní příplatek, tj. **3000,- Kč měsíčně**.

2. Ostatní PP

- počet žáků ve třídě
- stupeň postižení žáků
- přítomnost žáků s kombinací vad
- náročnost výchovně vzdělávací práce
- výchovně vzdělávací činnost v různých třídách dle aktuální potřeby

Vyhodnocením kritérií byl každému pedagogickému zaměstnanci (s výjimkou třídních učitelů) přiznán zvláštní příplatek ve výši **1500,- Kč měsíčně**.

Příloha č. 12

Základní škola, Rokycany, Čechova 40	
Plán DVPP 2024/2025 a Dlouhodobý plán DVPP	
Vypracoval:	MUDr. Ivana Faitová
Schválil:	MUDr. Ivana Faitová
Pedagogická rada projednala dne	30. 8. 2024

Ředitelka školy vydává v souladu se statutem školy a podle § 24 zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících v platném znění a podle ustanovení vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků v platném znění, tento plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP).

1. Účel

Tento plán je podkladem pro organizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v příslušném školním roce i v dlouhodobém horizontu. Součástí tohoto plánu je i plán samostudia PP a dále přehled vzdělávacích akcí v rámci DVPP vždy za uplynulý školní rok.

2. Základní podmínky

DVPP školy je organizováno na základě následujících zásad:

- Vzdělávání probíhá v institucích akreditovaných MŠMT – např. NPI, KCVJŠ aj., je možné se dle potřeby a dostupnosti vzdělávat i u neakreditovaných organizací .
- Rovnost příležitosti a zákaz diskriminace. Každý pedagogický pracovník má stejnou možnost účasti na DVPP, za podmínek a možností uvedených v tomto plánu.
- Vzdělávání celého pedagogického týmu bude mít přednost před individuálním studiem k prohloubení kvalifikace
- Vzdělávání formou webinářů bude mít přednost před prezenční formou
- Základním parametrem pro výběr konkrétního vzdělávání jsou potřeby školy a rozpočet školy.
- Studium k získání kvalifikace nezbytné pro výkon povolání podle ZPP nebo pracovním zařazení podle V 317 (v současné době škole chybí vystudovaný koordinátor EVVO, koordinátor školních vzdělávacích programů a preventista sociálně patologických jevů) má přednost před dalším studiem.

- Mezi přednostní typ studia patří rovněž studium pro funkce uvedené v *nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.*
- S pracovníkem absolvujícím studium může škola uzavřít kvalifikační dohodu a v jejím rámci poskytovat studijní úlevy a náhrady.
- Účast na vzdělávání k prohlubování kvalifikace, které nařídí ředitel školy, je pro pracovníky školy podle zákoníku práce povinná.

3. Konkrétní formy a druhy DVPP

3.1. Studium ke splnění kvalifikačních předpokladů (§2-5, V317)

Kvalifikační předpoklady:

- a) učitelka 1. stupně bez speciální pedagogiky - věk nad 55 let, více než 20 let praxe – platí pro ni výjimka ze zákona o PP
 - b) učitelka 1. stupně bez speciální pedagogiky - dlouholetá praxe, od 1. 9. 2022 studuje v rámci CŽV speciální pedagogiku, ukončení studia 2024
 - c) učitelka 1. stupně bez speciální pedagogiky - dlouholetá praxe, od 1. 9. 2022 studuje v rámci CŽV speciální pedagogiku, ukončení studia 2024
 - d) Učitel bez kvalifikace – od září 2023 studuje magisterský obor Učitelství pro základní školy – obor výchova k občanství a výchova ke zdraví a v rámci CŽV má splněnu speciální pedagogiku
 - e) všichni ostatní učitelé splňují kvalifikaci dle výše zmíněného zákona.
 - f) studium pro asistenty pedagoga:
 - všichni AP splňují kvalifikační předpoklady - kurz pro asistenty pedagoga v rozsahu 80 až 120 hodin nebo pedagogické vzdělání
 - g) Studium pro ředitele škol a školských zařízení
- ředitelka školy splňuje veškeré kvalifikační předpoklady pro funkci ředitele školy včetně Kvalifikačního studia pro ředitele škol a školských zařízení a dále dle zákona o PP splňuje kvalifikační předpoklady pro učitele 2. st. ZŠ
- ředitelka školy průběžně studuje dílčí problematiku vyplývající z funkce

3.2. Studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů (§ 7-9, V 317)

Studium pro výchovné poradce:

- škola má plně kvalifikovanou výchovnou poradkyni – učitelka (pí. uč. Hálová – studium pro VP dokončila v dubnu 2017).

Studium pro vedoucí pedagogické pracovníky:

- V říjnu a listopadu 2022 paní Mgr. Iveta Mudrová absolvovala vzdělávací program **Profesní příprava zástupců ředitele - NPI**

- paní Mgr. Iveta Mudrová do budoucnosti zvažuje absolvovat Kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení
- ředitelka školy studium absolvovala již v roce 2011, 2012

3.3. Studium k výkonu specializovaných činností

Prioritou školy je v následujících letech zajistit absolvování studia u pracovníků školy pro výkon těchto činností:

- Specializovaná činnost v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- Specializovaná činnost v oblasti koordinace ŠVP
- Specializovaná činnost v oblasti environmentální výchovy

Studium pro koordinátora informačních a komunikačních technologií

- od 1. září 2015 je touto funkcí pověřena paní Alena Nekulová, od této doby jí náleží specializační příplatek dle § 133 ZP

Studium pro koordinátora EVVO

- touto funkcí pověřená učitelka odešla do jiného zaměstnání, od 1. 9. 2024 je funkcí pověřen Bc. Jakub Zeidl, od 1. 9. 2024 mu náleží specializační příplatek dle § 133 ZP ve výši 2000 Kč, ve školním roce 2024/2025 absolvuje potřebné studium

Studium v oblasti specializované činnosti v oblasti prevence sociálně patologických jevů

- od 1. září 2017 je touto funkcí pověřena paní Mgr. Renata Hálová, od 1. 1. 2024 jí náleží specializační příplatek dle § 133 ZP ve výši 2000 Kč, do budoucna zvažuje absolvovat potřebné studium.

3.4. Studium k prohlubování odborné kvalifikace

Akce v rámci průběžného vzdělávání:

Průběžné vzdělávání je zaměřeno na konkrétní aktuální otázky a problémy souvisejícími s výchovně vzdělávacím procesem, alternativní metody výuky a strukturované učení, aktualizace ŠVP - ICT, oblast prevence, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na znalosti v oblasti ICT a osobnostní rozvoj a prevenci vyhoření u pedagogických zaměstnanců školy. Škola bude preferovat vzdělávání celého týmu, nadále preference on-line vzdělávání – méně náročné na organizaci a čas. Vzdělávací aktivity budou probíhat především v rámci projektové činnosti – JAK a NPO. Individuální účast pedagogů na kurzech a seminářích. Délka trvání vzdělávacího programu průběžného vzdělávání činí nejméně 4 vyučovací hodiny.

V průběhu školního roku 2023/2024 absolvovalo 69 PP (každá účast je započítána 1x) v rámci DVPP celkem 7 akcí akreditovaných MŠMT a 31 akcí neakreditovaných. Vzdělávací akce byly zaměřené na alternativní komunikaci, novou informatiku, didaktiku a metodiku výuky, ekologii, řízení organizace, preventivní aktivity, projektovou činnost, a BOZP a PO.

4. Samostudium

Pedagogičtí pracovníci se dále vzdělávají (mimo jiné) formou samostudia. K tomu jim přísluší volno v rozsahu 12 pracovních dnů ve školním roce.

Čerpání volna k samostudiu nesmí bránit vážné provozní důvody. Proto čerpání volna určuje ředitel školy zpravidla na dobu:

- podzimních, vánočních, pololetních, jarních nebo velikonočních prázdnin
- přerušení nebo omezení provozu ZŠ

Pedagogický pracovník za samostudium dostává plat. Na samostudium nemá pedagogický pracovník nárok. Trvá-li pracovní poměr jen část školního roku, přísluší za každý měsíc trvání pracovního poměru jedna dvanáctina volna. Tzn. odpracováno 5 měsíců - max. 5 dnů studijního volna. Obdobně to platí při sjednání kratší než stanovené týdenní pracovní doby – úměrně se sníží i rozsah volna. Nevyčerpané volno se nepřevádí do dalšího roku.

5. Plán DVPP 2024 - 2030

Bude zajištěn přenos získaných poznatků, především v rámci metodického sdružení. Dojde ke zvýšení četnosti setkávání v rámci metodických sdružení.

V průběhu následujících školních roků budou pro DVPP využívány především finanční prostředky získané v rámci projektové činnosti a zapojení do ORP MAP III.

Od září 2023 je naše škola zapojena do Šablon OP JAK, jejichž součástí pak budou vzdělávací aktivity v průběhu školních roků 2023/2024 a 2024/2025.

Od září 2023 je naše škola v rámci NPO zapojena do projektu Na každém záleží – metodické vzdělávání pro asistenta se sociálním znevýhodněním a pro ředitele školy.

Management školy se účastní průběžně akreditovaných webinářů a seminářů.

Další vzdělávání bude zaměřeno především na tyto oblasti:

- umělá inteligence, kyberšikana, dezinformace
- alternativní metody komunikace
- práce s pokročilými digitálními pomůckami
- vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně žáků s PAS
- prevence školní neúspěšnosti
- komunikace a vztahy, nové výukové postupy a metody
- prevence sociálně patologických jevů a bezpečnost žáků, situace v rodině
- řízení školy – legislativa, financování, pracovní tým

Hlavním cílem je výrazně zvýšit schopnost profilace školy v určitých oblastech a zkvalitnit nabídku školy směrem k žákům a jejich zákonným zástupcům.

V Rokycanech dne 30. 8. 2024

MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy

Příloha č. 13

**Školní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Základní škola,
Rokycany, Čechova 40.**

Základní informace

Úplný název školy:	Základní škola, Rokycany, Čechova 40
Ředitelka školy:	MUDr. Ivana Faitová
Výchovný poradce:	Mgr. Renata Hálová
Primární preventista:	Mgr. Renata Hálová
Adresa:	Čechova 40, Rokycany, 337 01
Telefon:	
pevná linka:	+420 371 723 255
mobilní telefon:	+420 777 484 953
e-mail:	ivana.faitova@skolaprakticka.cz
Webové stránky:	www.skolaprakticka.cz
Zřizovatel:	Plzeňský kraj, Škroupova 1760/18, Jižní Předměstí, 301 00 Plzeň IČO: 70890366
Odloučené pracoviště:	ZŠ a MŠ Mlečice, Mlečice 90, 33808 Zbiroh

Roční plán EVVO

Program EVVO prolíná veškerým školním chováním, výukou i výchovou, provozem školy i mezilidskými vztahy. Témata týkající se vztahu člověka a přírody lze většinou velmi dobře zařadit do většiny předmětů ve všech ročnících. Roční program EV sestavuje koordinátor EVVO spolu s vedením školy a ostatními pedagogy vždy do konce měsíce září. Má podobu přehledné tabulky. Je plněn postupně během roku a může být upravován podle potřeb školy, doplňován o nové aktivity, poznatky a aktuální situace.

ZÁŘÍ	téma	Recyklace
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Příběh spokojeného elektrospotřebiče - literární dílo
	významné dny	4. -10. 9. Evropský týden recyklace baterií 16. 9. Mezinárodní den ochrany ozónové vrstvy 20. 9. Uklidme svět, uklidme Česko 22. 9. Evropský den bez aut
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Den pro zahradu
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Odpadové hospodářství, druhy sběrných nádob, následné zpracování sebraných druhotných surovin, výrobky z PET nebo z recyklovaného papíru, exkurze do sběrného dvora nebo sběrných druhotných surovin. 20.9. Uklidme Česko.
ŘÍJEN	téma	Ochrana vody a života v něm
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	<i>Příběh spokojeného elektrospotřebiče - literární dílo</i>
	významné dny	4. 10. Mezinárodní den ochrany zvířat 14.10. Mezinárodní den elektroodpadu 19.10. Mezinárodní den oprav 20. 10. Den stromů 21.10. Den původních odrůd jablek do 25. 10. svoz elektrospotřebičů Recyklohraní 30.10. Deadline pro odevzdání Příběh spokojeného spotřebiče
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Jablíčkování
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Dělení vod na povrchové a podpovrchové, koloběh vody, minerální a jiné léčivé vody, vodní život (ptactvo, ryby, bezobratlí), znečištění vod (havárie na Bečvě, ropné skvrny, mikroplasty, hormony a jiné chemické látky), vycházka podél řeky Klabavy, exkurze do ČOV či jiných vodárenských zařízení.

LISTOPAD	téma	Ochrana ovzduší a života v něm
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	1.11. Světový den veganství 6.11. Mezinárodní den zdravého stravování 19.11. Den prevence týrání a zneužívání dětí 22.11. Ekologický den
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Ekologický den
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Emise v průmyslové výrobě a dopravě, lesní požáry, sopečná činnost, skleníkové plyny a ozonová díra, freony a inovace chladírenských zařízení, výhody a nevýhody snižování skleníkových plynů elektrifikací běžného života, produkce metanu živými organismy.
PROSINEC	téma	Energie - výroba, vstupní suroviny, odpadní suroviny
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	3.12. Mezinárodní den zdravotně postižených 5.12. Světový den půdy 11. 12. Mezinárodní den hor 29. 12. Mezinárodní den biologické rozmanitosti
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Vánoční dílny
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Výroba el. energie - typy elektráren (výhody a nevýhody), obnovitelné a neobnovitelné zdroje el. energie, kogenerace, spalování komunálních odpadů jako obnovitelný zdroj pro výrobu tepla a el. energie, odpadní suroviny při produkci tepla a el. energie, dobývání vstupních surovin (ČR + svět), návštěva teplárny, elektrárny.
LEDEN	téma	Alternativní výroba elektrické energie
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	4.1. Světový den Braillova písma 20.1. Den venkovních procházek 24.1. Mezinárodní den vzdělání 26.1. Mezinárodní den čisté energie <i>v průběhu ledna - Starý mobil pro Remobil</i>
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	

	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Solární a FV elektrárny, solární kolektory, větrné a vodní (řeky, přehrady, příliv, přečerpávání) elektrárny, tepelné elektrárny na spalování biomasy, bioplynové stanice, výroba plynu a syntetických paliv z komunálního odpadu, výroba jednoduché vodní elektrárny a sestavení solarbota v rámci PČ nebo Fy.
ÚNOR	téma	Potraviny a potravinová soběstačnost
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	2.2. Světový den mokřadů 4.2. Světový den boje proti rakovině 10.2. Světový den luštěnin 18.2. Mezinárodní den baterií 21.2. Mezinárodní den mateřského jazyka
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Pěstování plodin dle lokalit (ČR + svět), sezónní pěstování u nás a ve světě, spotřeba a plýtvání potravinami v různých oblastech světa, kompostování, potravinové banky, prodej potravin před koncem data spotřeby (www.rohlik.cz , www.penny.cz)
BŘEZEN	téma	Udržitelné zemědělství
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	3.3. Mezinárodní den ochrany volně žijících zvířat a rostlin do 14. 3. svoz elektrospotřebičů Recyklohraní 18.3. Mezinárodní den recyklace 21. 3. Světový den lesů 22. 3. Světový den vody
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Vítání jara Domácí práce
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Zemědělské plochy v ČR a ve světě, odlesňování, odpolňování (solární pole), obhospodařování polností v průřezu času od starověku po novověk, procesy půdní eroze a jak se jim bránit, biodiverzita jako ochrana před nemocemi nejen polních plodin, výsadba a výsev plodin na školním pozemku.
DUBEN	téma	Chráněné krajinné oblasti ČR
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	1.4. Mezinárodní den ptactva 6.4. Uklidíme Česko 7.4. Světový den zdraví 22. 4. Den Země

	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Den Země
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Dělení chráněných krajinných oblastí dle právních norem ČR, EU a UNESCO, ochrana CHKO v souvislosti s kůrovcovou kalamitou, pravidla chování v přírodních rezervacích, návštěva CHKO Brdy, Křivoklátsko, Český kras.

KVĚTEN	téma	Vliv člověka na krajinu
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	3. 5. Den Slunce 5.5. Mezinárodní den kompostování 10. 5. Světový den stěhovavých ptáků 22. 5. Mezinárodní den biologické rozmanitosti 24. 5. Evropský den národních parků 31. 5. Světový den bez tabáku
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Den pro zahradu Dovedné ruce
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Vliv člověka na krajinu z pohledu historie, nárůstu populace, vývoje technologií, rekultivace po důlních činnostech, odlesňování, sucho, odvodňování a meliorace, tvorba tůň a mokřadů, změna krajiny v návaznosti na protipovodňová opatření, stavební činnost člověka, brownfield, práce s katastrální mapou v rámci předmětu Z, návštěva katastrálního úřadu, návštěva úřadu odbor stavebnictví, procházka městem a pozorování vývoje staveb v průřezu času (od historie k panelu).
ČERVEN	téma	Živelní pohromy a průmyslové havárie
	úkol - Recyklohraní (zodpovídá koordinátor EVVO)	Průběžné plnění zaslaných úkolů, sběr baterií, tonerů a elektrospotřebičů
	významné dny	5.6. Světový den životního prostředí 8.6. Světový den oceánů 17. 6. Světový den boje proti suchu 22.6. Světový den deštých pralesů 26.6. Mezinárodní den boje proti drogám
	projektové dny (zodpovídá koordinátor projektového dne)	Den dětí Den plný her
	doporučení pro zařazení do výuky (zodpovídá TU nebo vyučující daného předmětu)	Živelní pohromy v ČR - povodně, záplavy, lesní a jiné požáry, větrné pohromy, zemětřesení. Živelní pohromy ve světě - zemětřesení, tsunami, sopečná činnost. Průmyslové havárie v ČR a ve světě - jak se chovat v případě průmyslové havárie, CO, osobní ochranné pomůcky, PH v JE Černobyl a Fukušima (dokument), Seveso, Bhópál, Záluží u Litvínova (1974), Sertín.

Do funkce školního koordinátora EVVO byl od září školního roku 2024/2025 ředitelkou školy ustanoven Bc. Jakub Zeidl, DiS.

Zpracoval: Bc. Jakub Zeidl, DiS

Schválil: MUDr. Ivana Faitová

podpis

podpis

Z á k l a d n í š k o l a , R o k y c a n y, Č e c h o v a 4 0

337 01 Rokycany, tel. 371 723 255, 777 484 951, e-mail: reditelka@skolaprakticka.cz

Výchova k volbě povolání – předprofesní příprava

tematický plán, přizpůsobený pro školní výchovně vzdělávací program

7. – 9. ročníku ZŠ a tříd ZŠ speciální

Cíl: Předat žákům znalosti, dovednosti a postoje, které jsou důležité v jejich budoucím uplatnění v životě. Učit je schopnosti zodpovědně rozhodovat o své další profesní orientaci.

1. Vzdělávací cíle:

- a) uvědomit si vlastní odpovědnost za rozhodování o volbě budoucího zaměření a za výběr vhodného povolání
- b) sebepoznávání
- c) orientace v nabídce učebních oborů
- d) vědět, kde získat informace o jednotlivých povoláních, o trhu práce
- e) chápat souvislosti mezi požadavky na výkon jednotlivých učebních oborů a svými reálnými osobními požadavky
- f) mít reálné životní cíle, formování zdravého životního stylu

2. Výchovné cíle:

- a) snažit se u žáků vypěstovat dovednosti, související s plánováním vlastní budoucnosti a s úspěšným začleněním do pracovního života
- b) rozšířit:
 - charakteristiky konkrétních povolání
 - poznatky o světě práce
 - přehled o pracovních příležitostech v regionu
 - zdůrazňovat zodpovědnost za vlastní rozhodování o svém budoucím vzdělání a životě
 - sociální komunikaci

Obsahové zaměření volby povolání:

1. **Sebepoznávání** - reálné zhodnocení vlastní osoby, svých schopností, předpokladů, zdravotního stavu, povahových vlastností, pracovní a sociální dovednosti.
2. **Rozhodování** - naučit se rozumně volit z daných možností vzhledem ke svým dovednostem a schopnostem.
3. **Plánování** - hledání cílů, odstraňování překážek, plánování důležitých životních kroků, chápat hodnotovou orientaci, zdravý životní styl a denní režim.
4. **Adaptace na životní změny** - umět se vyrovnat se životními problémy, uvědomit si změny, které nastanou po odchodu ze školy.

5. **Možnosti absolventa základní školy a základní školy speciální** - přehled o nabídkách učebních oborů, místních příležitostech a možnostech zaměstnání, reálných možnostech přijetí na vybrané učební obory.
6. **Informační základna pro volbu povolání** - nutnost spojovat rozhodování se znalostí svých osobních předpokladů. Učit se vyhledávat a využívat informace o učebních oborech a pracovních příležitostech.
7. **Orientace v důležitých profesních informacích** - učit se využívat důležité informace o různých povoláních pro svoji profesní volbu. Klady a zápory jednotlivých povolání.
8. **Rovnost příležitostí na trhu práce** - získat přesnější představu o některých pracovních činnostech, rozpoznávat překážky, které mohou bránit v dosažení osobních a profesních cílů.
9. **Svět práce a dospělosti** - seznámení s postupy při přijímání uchazečů do učebních oborů a při přijímání do zaměstnání. Přijímací zkoušky, vyplnění přihlášek do učilišť.

Jednotlivá témata je vhodné vzájemně kombinovat, spojovat, obměňovat a pomocí různých forem a metod práce opakovat.

Tematický plán Výchova k volbě povolání - předprofesní příprava

- je rozdělen do tří věkových kategorií v návaznosti na učební osnovy jednotlivých předmětů:

7. ročník (8 hodin)

Cíle, včetně znalostí, dovedností a postojů jsou uplatňovány především v předmětech vlastivěda, výchova k občanství, pracovní činnosti a v celoročních projektech, které jsou zpracovány ve ŠVP pro ZŠ a ZŠ speciální.

1. Učit žáky sebepoznávání - reálné hodnocení vlastní osoby, osobní charakteristika, odhalování svých kladů a záporů.
2. Zájmová orientace - zájmové zaměření žáků (sportovní činnosti, zájmové kroužky, hudba, ochrana přírody apod.).
3. Orientace v přípravě na povolání - beseda s pracovníci Úřadu práce v Rokycanech – trh práce v regionu, charakteristika povolání, učební obory, využití názorné agitace, výstav, tisku, internetu.
4. Stanovení reálných životních cílů, hodnotové orientace, kulturních hodnot a vzájemné tolerance.
5. Orientace ve známém a méně známém prostředí - hodnocení různých situací.
6. Beseda s pracovníci Úřadu práce v Rokycanech.
7. Návštěva festivalu Posviť si na budoucnost v DEPU Plzeň.
8. Exkurze - dle možností průběžně během roku.

8. ročník (12 hodin)

Cíle, včetně znalostí, dovedností a postojů především uplatňovat v hodinách výchovy k občanství, pracovních činností /dílenské práce, práce v domácnosti, pěstitelské práce/ a v celoročních projektech, které jsou zpracovány podle ŠVP ZŠ a ZŠ speciální.

1. Kritéria výběru povolání – popis jednotlivých povolání, možnosti a překážky ve výběru povolání.
2. Beseda s pracovníci Úřadu práce v Rokycanech – zaměstnání, systém podpor, učební obory.

3. Využití různých materiálů – náborových letáků, profesiogramů, videoprogramů aj.
4. Rozvíjení sebepoznání, stanovení konkrétnějších cílů.
5. Charakteristické znaky učebních oborů, popis, požadavky na uchazeče, shrnutí pracovních činností, podmínek, uplatnění v praxi, pracovních nástrojů, pracovních předmětů, pracovních prostředků, pracovních prostředí jednotlivých povolání.
6. Zprostředkování informací k zajištění volby povolání ve spolupráci s odbornými učiteli, praktickými školami a úřadem práce.
7. Zjišťování vlastních schopností a předpokladů pro vybraná povolání.
8. Získávat dovednosti spojené s vyhledáváním a tříděním informací o volbě povolání.
9. Seznámení s funkcí úřadu práce, trhem práce.
10. Adresy nejbližších učilišť a jejich nabídka učebních oborů.
11. Význam vzdělávání pro budoucí život, možnosti rekvalifikace, doplňování kvalifikace, příbuzné obory.
9. Využití Dnů otevřených dveří v učilištích pro rodiče a žáky, návštěva festivalu Posvit si na budoucnost v DEPU Plzeň.
12. Pomoc při vyplňování přihlášek do učebních oborů.

9. ročník (10 hodin)

Cíle, včetně znalostí, dovedností a postojů uplatňovat především ve výchově k občanství, v pracovních činnostech /dílečné práce, pěstitelské práce, práce v domácnosti/ a v celoročních projektech ŠVP ZŠ a ZŠ speciální.

Zajištění návštěv zástupců odborných učilišť – seznámení s konkrétními požadavky k dalšímu studiu, upevnění správnosti volby a rozhodování. Reálné možnosti přijetí na učební obor. Seznámení s prostředím, ve kterém se žák bude připravovat na povolání – exkurze do učilišť, prohlídka pracovišť, internátů. Seznámení s režimem učilišť, možností dopravy apod.

- i) Třídní schůzky – zajištění informovanosti rodičů o učebních oborech a učilištích.
10. Využití Dnů otevřených dveří v učilištích pro rodiče a žáky, návštěva festivalu Posvit si na budoucnost v DEPU Plzeň.
- j) Využití názorné agitace, brožur, internetu a tisku.
- k) Beseda se staršími žáky, kteří navštěvují některé odborné učiliště nebo už po vyučení pracují.
- l) Sociálně komunikativní dovednosti – řešení problémových situací, konfliktů, šikany mezi učiteli v učilišti a internátu, rasová diskriminace.
- m) Beseda s pracovníci Úřadu práce v Rokycanech – trh práce, funkce úřadu práce, burza práce, inzeráty, nezaměstnanost. Věnovat pozornost dalšímu vzdělávání romské mládeže, vhodný výběr učebních oborů, nezbytnost získání výučního listu pro další uplatnění v životě.
- n) Trh práce – struktura nezaměstnanosti v regionu, prognóza do budoucnosti. Naučit se: vyplňovat dotazníky, napsat žádost o práci, odpověď na inzerát, životopis apod. Telefonický, osobní a písemný kontakt se zaměstnavatelem.
- o) Exkurze – podle možností průběžně během roku.
- p) Pomoc při vyplňování přihlášek do učebních oborů.

Pro žáky ZŠ speciální se doporučuje vybrat jednotlivé aktivity individuálně podle jejich zdravotního stavu. Rodiče žáků informovat o otevíraných učebních oborech. Spolupracovat se SPC, s PPP.

Vyhodnocení:

Třídní učitelé s výchovným poradcem zpracují do červnové pedagogické rady vyhodnocení dosažených cílů tohoto programu a ředitelka školy zapojí hodnocení do výroční zprávy.

Závěr:

Na základě tematického plánu využívat:

Informační letáky z úřadu práce – charakteristika jednotlivých povolání,

Informační a metodické materiály – k dispozici v informačním a poradenském středisku úřadu práce a ve škole v kabinetě VP, seznámení s Atlasem školství.

Informační zdroje:

<http://www.infoabsolvent.cz/>

Základní školské dokumenty k volbě povolání vždy v aktuálním platném znění:

13. Metodický pokyn k zařazení vzdělávací oblasti Výchova k volbě povolání do vzdělávacích programů pro základní vzdělávání, č.j.19485/2001-22
14. Vyhláška 72/2005 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných
15. Vyhláška 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných
16. Vyhláška 353/2016 Sb., přijímací řízení ve střední škole, ve znění pozdějších předpisů
17. Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
18. Školní vzdělávací programy pro ZŠ a ZŠ speciální
19. Soubor pedagogicko-organizačních informací na aktuální školní rok

Tato příloha plánu a její plnění je závazné pro třídní učitele, učitele výchovy k občanství, výchovy ke zdraví, pracovních činností /dílenské práce, práce v domácnosti, pěstitelské práce/.

Výchovný poradce bude koordinovat aktivity související s programem Výchovy k volbě povolání s předprofesní přípravou ve školní praxi.

Zpracovala: Mgr. Renata Hálová, výchovná poradkyně

V Rokycanech dne 31. 8. 2024 (aktualizováno)

MUDr. Ivana Faitová
ředitelka školy

Příloha č. 15

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Začlenění problematiky do vzdělávacího programu ZŠ a ZŠ speciální
(Pokyn MŠMT čj.12050/3-22 a dodatek 13586/03-22)

Ochrana člověka, jeho života a zdraví je jedním z důležitých cílů státní politiky. Nejvyšší legislativní norma České republiky, Ústava České republiky zajišťuje občanům státu záchranu a ochranu jejich životů a ochranu zdraví osob, ochranu jejich majetku a ochranu životního prostředí. Proto je nezbytná znalost správného jednání při různých provozních či radiačních haváriích, při dopravních nehodách nebo živelných pohromách. V této souvislosti je zvláště důležitá praktická znalost svépomoci a první pomoci. Teoretická příprava a praktický výcvik k zvládnutí takových situací prokazatelně snižují následky na zdraví, ekonomické i morální škody za mimořádných situací. Základní znalosti a dovednosti z této oblasti jsou proto žádoucí součástí vzdělávání. Začleňování této problematiky do obsahu vzdělávání je v souladu s připravovanými právními předpisy pro krizové řízení a civilní nouzové plánování, které jsou koncipovány v souladu se začleňováním ČR do NATO a EU.

Při vlastní realizaci na Základní škole, Rokycany, Čechova 40 je nezbytné respektování věkových zvláštností žáků, jejich zdravotního stavu a stupně jejich mentálního postižení. To vše předpokládá promyšlený individuální přístup učitelů k žákům a důkladnou znalost jejich osobnosti.

Vzdělávací programy se doplňují o následující témata:

Téma I: Ochrana člověka za mimořádných situací

Téma II: Živelní pohromy

Téma III: Havárie s únikem nebezpečných látek

Téma IV: Radiační havárie

Téma V: Epidemie, pandemie

Téma VI. Ostatní mimořádná opatření

Téma VII: Zásady poskytování první pomoci

Nedílnou součástí všech těchto témat je teoretické i praktické poskytování první pomoci.

Základní obsah jednotlivých témat:

Téma I: Ochrana člověka za mimořádných situací

A. Základní pojmy (rozpracované podle MV – HZS ČR z března 2003)

- Integrovaný záchranný systém
- Mimořádná událost

- Mimořádná situace
- Krizová situace, krizové stavy
- Havárie
- Živelní pohroma
- Terorismus
- Epidemie, pandemie

B. Zabezpečení ochrany člověka za mimořádných situací

- Stupně povodňové aktivity
- Prevence a likvidace nákaz hospodářských zvířat a epidemií
- Prevence a likvidace jaderných havárií
- Evakuační zavazadlo, prostředky individuální ochrany, prostředky improvizované ochrany povrchu těla a dýchacích orgánů, zásady pro opuštění bytu v případě evakuace, důležitá telefonní čísla tísňového volání

C. Varovné signály a chování po jejich vyhlášení

- Varovný signál „Všeobecná výstraha
- Varovný signál „Katastrofa“
- Varovný signál „Nebezpečí zátopové vlny“
- Varovný signál „Požární poplach“

D. Integrovaný záchranný systém / IZS /

- HZS ČR
- Policie ČR
- ZZS
- Jednotky PO v plošném pokrytí

Téma II: Živelní pohromy

A. Požáry

- Základní informace, příčiny a prevence požárů
- Postup v případě požáru

B. Povodně a zátopy

- Základní informace, míra povodňového nebezpečí
- Ochrana před povodněmi, zásady chování a jednání

C. Sesuvy půdy

- Základní informace
- Ochrana před sesuvy půdy
- Sněhové laviny a ochrana před lavinami

D. Atmosférické poruchy

- Základní informace, vichřice, tornádo, tajfun, sněhové kalamity, bouřky, extrémní teplo
- Ochrana

E. Zemětřesení

- Základní informace (stupnice)
- Ochrana

Téma III: Havárie s únikem nebezpečných látek

A. Základní informace

- Havárie s únikem nebezpečných látek
- Účinky nebezpečných látek (výbušnost, hořlavost, toxicita)
- Šíření nebezpečných látek při haváriích
- Znaky a projevy havárií s únikem nebezpečných látek
- Označování nebezpečných látek
- Zásady chování při haváriích s únikem nebezpečných látek

B. Charakteristika nejrozšířenějších nebezpečných látek, první pomoc

- Chlór, amoniak, oxid siřičitý, etylen, propan-butan, acetylén, benzín, zemní plyn, oxid uhelnatý

Téma IV: Radiační havárie

A. Základní informace

- Provoz jaderných elektráren a jejich jaderná a radiační bezpečnost
- Radioaktivní únik, radiační havárie, ochranné bariéry
- Biologické účinky ionizujícího záření

B. Opatření k ochraně zdraví při radiační havárii

- Havarijní plány
- Varování obyvatelstva
- Ukrytí obyvatelstva
- Evakuace obyvatelstva

Téma V: Epidemie, pandemie, nakažlivé choroby

A. Základní informace

- Zdroj nákazy, cesta přenosu a vnímavý jedinec
- Zastavení epidemie v co nejkratším čase
- Prevence, ochranné a dezinfekční prostředí
- Epidemie Covid 19 (hygienická opatření, ochrana zdraví, testování a očkování)

B. Příloha Krizového plánu / viz Stránky školy/

Téma VI: Ostatní mimořádná opatření

Terorismus

- Základní informace (typy útoku)
- Prevence, jak chránit sebe a své okolí

Migrace obyvatel

- Základní informace
- Prevence, bezpečnostní systém státu

Téma VII: 1. pomoc

Zásady poskytování první pomoci

A. Neodkladná resuscitace (oživování)

- Umělé dýchání, postup
- Nepřímá srdeční masáž, postup

B. První pomoc při krvácení

- Postup při stavění krvácení (tepenné, žilní, vlásečnicové)

C. První pomoc při zlomeninách

- Postup při ošetřování zlomenin (zavřené a otevřené)
- Znehybnění, transport

D. První pomoc při tepelných poraněních

- Popáleniny 1. – 3. stupně, omrzliny
- Postup při ošetřování popálenin
- Postup při ošetřování omrzlin

E. První pomoc při zasažení organismu chemickou látkou

- Poranění způsobená plyny, kapalinami, tlakovou vlnou

G. Postup při hromadném neštěstí

- Důležitá telefonní čísla

Náplň praktického cvičení

- Prohlídka protipožárních prostředků ve škole (hlavní uzávěry)
- Činnost učitele a žáků při vzniku požáru ve škole (únik, opuštění budovy)
- Obsah a použití evakuačního zavazadla

- Příprava prostředků k improvizované ochraně osob
- Praktické chování v případě havárie s únikem nebezpečných látek (nádraží)
- Poskytování první pomoci (obsah a použití lékárničky, odsun ošetřených)
- Prohlídka a exkurze HZS v Rokycanech
- Projektový den s ukázkami práce hasičů

Tématiku zařadí vyučující do jednotlivých předmětů učebního plánu na 1. a 2. stupni základní školy a základní školy – obor speciální a využijí tělovýchovných vycházek, projektových dnů, exkurze, praktická cvičení, hry, soutěže, diskuse, nácvik požadovaného chování. Tématika, CO bude zařazena v každém ročníku v rozsahu 6 vyučovacích hodin. Na základní škole bude tématika probírána v předmětech: Tělesná výchova, Přírodopis, Zeměpis, Výchova ke zdraví, Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda, Cizí jazyk, Chemie, Fyzika. Na základní škole speciální bude tématika probírána v předmětech: Tělesná výchova, Věcné učení, Rozumová výchova.

Velký důraz by měl být kladen na propojenost učiva, pokud je problematika řazena do různých vyučovacích předmětů, a na vytváření mezipředmětových vazeb, které rozšiřují klíčové kompetence žáka. Důležité je rámcové opakování učiva z předchozích ročníků a dále rozšiřování a stupňování znalostí, navazujícím prohlubováním nácviku dovedností, s využitím rozdílných forem a metod výuky (individuální prožitky prohlubují nácvik dovedností). Praktické vyučování umožní žákům využít teoretické poznatky v praxi, ověří a rozšíří jejich znalosti tak, aby žák získal jistotu při provádění praktických činností, byl samostatný, dokázal prakticky použít nabyté znalosti a dovednosti při řešení a plnění praktických úkolů.

V Rokycanech dne 2. 9. 2024

MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy

Zpracovala: Mgr. Iva Balounová

Základní škola, Rokycany, Čechova 40 337 01 Rokycany, tel.: 371723255, 777484 951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz	
ORGANIZAČNÍ ŘÁD ŠKOLY	
ICT PLÁN ŠKOLY	
Vypracoval:	Mgr. Alena Nekulová, učitelka
Schválil:	MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy
Platnost od	1. 9. 2024
Účinnost od	1. 9. 2024
Pedagogická rada	Pedagogická rada projednala dne 28. 8. 2024

Hlavní cíle v oblasti ICT:

- prohlubování uživatelských dovedností a využívání nástrojů Microsoft Office v prostředí Google Workspace, a Google Učebna (všichni PP, AP, žáci a rodiče)
- procvičování uživatelských dovedností s mobilní technikou a pokročilými digitálními pomůckami k získávání dalších digitálních kompetencí pro zařazování do výuky ve všech předmětech, s respektováním individuálních možností, schopností žáků a bezpečností práce se zařízením
- seznámit se možnostmi AI a jejím vhodným využitím pro vzdělávání, ale i případnými riziky a zásadami bezpečné praxe
- využívat mobilní digitální zařízení z projektu Národní plán obnovy – digitální technologie pro znevýhodněné žáky za účelem prevence digitální propasti a přispět k rozvoji ICT myšlení a digitálních kompetencí všech žáků
- využívat pokročilé digitální pomůcky pro moderní výuku a přiměřeně vést žáky k získávání nových poznatků a dovedností v souladu s Novou informatikou ve všech oblastech
- využívat moderní výukové trendy, které se osvědčily v projektu JAK - podpora inovativního vzdělávání žáků ZŠ
- dle možností se zapojit se do další výzvy projektu IROP a modernizovat učebnu VT včetně celého vybavení a uspořádání nové centrální řídicí části datové sítě
- dle dalších možností inovovat nejstarší interaktivní projektor a nahradit jej moderní interaktivní tabulí s projektorem
- modernizovat nebo posílit modemy Wifi sítě
- udržovat kybernetickou bezpečnost školy a dle možností jej také modernizovat
- maximálně efektivně využívat zálohovací server – pro práci pedagogických pracovníků
- v závislosti na finančních možnostech školy postupné doplňování interaktivní techniky a digitálních pomůcek do jdalších učeben.

Dílčí cíle:

- zvyšování digitálních dovedností a orientace žáků v elektronické komunikaci, práci s daty a sdílení výsledků práce
- vhodné zařazování práce s digitální technikou do všech předmětů a rozvíjet tak digitální kompetence
- využívání a zařazování základních uživatelských dovedností s účtem žáka v Google Workspace
- podpora využívání cloudových úložišť

- připomínání pedagogům, žákům i rodičům pravidla bezpečného užívání internetu, osobní bezpečnosti, pravidla pro bezpečné finanční transakce, sociálních sítí a nebezpečí nadužívání digitálních technologií včetně jejího vlivu na zdravotní i psychický vývoj dětí
- rozšiřování školní nabídky výukových programů, a to i v online prostředí, pro zkvalitnění výuky a domácí přípravu
- pokračování v projektu e-bezpečnost
- škola zvažuje změnu správce webových stránek včetně jejich modernizace

Dosažené cíle:

- vybavení tříd potřebným hardwarem, mobilní technikou, pro běžnou součást výuky, která je žákům k dispozici pro případy nemoci nebo domácí přípravy
- bylo dosaženo základní komunikační úrovně a osvojení primárních uživatelských dovedností s mobilní technikou u většiny starších žáků
- pro třídy jsou k dispozici pokročilé digitální pomůcky (3D tiskárna, programovatelné pomůcky - Photon, MicroBit, Ozobot Bit, 3D pera, digitální mikroskopy a vizualizér) to vše pro potřeby běžné školní výuky a podle potřeby je lze využít i k distanční výuce
- pro zvýšení bezpečnosti byly pořízeny 2 nabíjecí boxy Digitus16 k nabíjení mobilních zařízení
- vybavení pedagogů tablety a notebooky s potřebnými programovými nástroji, včetně antivirového SW, pro práci učitele i případnou distanční výuku
- vybavení mobilní technikou pro práci ve výuce je na dobré konkurenční úrovni
- rozšíření výukového SW v online správě od firmy Silcom, přineslo stabilnější a aktuální prostředí do výuky žákům i učitelům a stalo se velmi oblíbeným
- prostředí webových stránek školy odpovídá Zákonu č. 99/2019 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, dle standardu WCAG 2.0 úroveň A a AA

Celkový počet žáků ve škole	87
Celkový počet pedagogických pracovníků včetně vedení školy	24
Počet tříd	9

Stav vybavení školy PC stanicemi, notebooky, tablety:

Vybavení školy (učebny, třídy, kabinety,...)	PC počet	Vřazení do místní sítě (ano/ne)	Notebooky počet	Vřazení do místní sítě (ano/ne)	Tablety počet	Vřazení do místní sítě (ano/ne)
Žákovská zařízení	14	ano	12	ano	76	ano
Učitelská a provozní zařízení	9	ano	14	ano	14	ano
Celkem zařízení	23	-	26	-	90	-

Další technika

Tiskárny
HP LaserJet 1010 – kancelář školy (ekonomka)
HP LaserJet 2200 – učebna VT
3D tiskárna Original PRUSA MK4
Kopírky
Gestetner MP 1500 – kabinet učitelů
Multifunkční tiskárny
HP Color Laser Jet CM1015 MFP – třída s 3. interaktivní tabulí
HP Laser Jet 1536dnf MFP – kabinet VP
HP Laser Jet Profesional M1212nf MFP – třída s interaktivním projektorem
Epson Eco L3260 – pracoviště Mlečice

Canon I Sensys MF729Cx – v ředitelně školy, v kanceláři školy (ekonomka), kabinet VP
Epson Eco L6170 – cvičná kuchyňka
HP LaserJet M140we – externí ekonomka
Epson L 15150 – formát A3, vestibul školy
Projekční zařízení
Datapojektor Benq MP780ST – učebna s interaktivním projektorem
Interaktivní tabule Pro Board78 s projektorem Acer – učebna s 1. interaktivní tabulí
Interaktivní tabule Triptych s projektorem Epson EB-695Wi – učebna s 2. interaktivní tabulí
Interaktivní tabule Pro Board78 s projektorem Acer – učebna se 3. interaktivní tabulí
Projektor Acer X1240 – učebna výpočetní techniky
Další zařízení
2 nabíjecí boxy Digitus16 – společné prostory za vestibulem

Programové vybavení

Programové vybavení má dlouhodobě dobrou uživatelskou úroveň. Ve školním prostředí je používán zakoupený nebo volně šiřitelný SW. Žáci a pedagogičtí pracovníci mají možnost v rámci výuky a nutné přípravy na výuku používat některé z běžně používaných kancelářských programů v prostředí MS Office, grafických editorů, webové prohlížeče a antivirový program.

Druh software	Název
Operační systémy	Windows 10 Pro (okrajově i HOME), Android
Kancelářský balík	Microsoft Office 2007, Microsoft Office 2013, Microsoft Office Standard 2016, Microsoft Office 2019
Antivirový program	Eset NOD32 Antivirus, Eset Endpoint Antivirus
Internetové prohlížeče	Chrome, Opera, Mozilla Firefox, Internet Explorer
Klienti elektronické pošty	Webmail jako sloučást Google Workspace, Mozilla Thunderbird, okrajově Windows Mail
Výukové aplikace	Terasoft, Didakta, Silcom, Steifel, Nová škola aj. software dostupný pod licencí Open Source

Způsob zajištění přípojných míst v budově školy:

Pevné stanice jsou prostřednictvím gigabitové sítě připojeny ke školnímu serveru. V počítačové učebně je připojeno 14 žákovských a 1 učitelský počítač. Stejným způsobem je připojeno i ostatních 7 počítačových stanic pro pedagogické a provozní pracovníky. Všechna přenosná zařízení jsou do sítě připojena prostřednictvím bezdrátového připojení.

Rychlost a způsob připojení školy k internetu:

Celá škola využívá optické připojení CamelNET v rámci krajské komunikační infrastruktury. Zařízení v místní síti jsou k místnímu serveru připojena taktéž gigabitovou sítí.

Zajišťované serverové služby:

Školní server mimo jiné zajišťuje:

- autorizaci uživatelů, přístup k individuálním datům uživatele
- sdílení dat - v rámci serveru využívají žáci, ale i pedagogičtí pracovníci vlastní diskový prostor, sdílená data jsou rozdělena dle potřeby do specifických složek. Vzhledem k typu a účelu požadovaného sdílení jsou nastavena přístupová práva
- tiskový server
- sdílený prostor pro výukového softwaru
- chráněné místní uložiště
- na žákovské části také filtrování webových stránek s nevhodným obsahem.

Informace o dodržování autorského zákona a licenčních ujednání:

Pečlivě dbáme na dodržování licenčních ujednání. Používané programové vybavení je provozováno na základě volných, zakoupených licencí nebo multilicencí.

Ukládání dat

Každému uživateli školní počítačové sítě je zajištěn oddělený a bezpečný prostor pro ukládání dat na síťovém disku. Pedagogičtí pracovníci mají možnost uložit si svá data na přenosné médium.

Webová prezentace školy, mail a datová schránka

Škola využívá doménu <http://www.skolaprakticka.cz>

Adresa elektronické pošty je: ivana.faitova@skolaprakticka.cz a reditelka@skolaprakticka.cz

Datová schránka: nkfxrkp

GDPR – viz přílohy směrnice č. 7, 9, 11**Ochrana dat v elektronické podobě**

Všichni uživatelé školní sítě, včetně žáků, mají svůj pracovní účet, chráněný osobním heslem s nastaveným stupněm oprávnění přístupu.

- a) Matrika je vedena v elektronické podobě v programu Bakaláři na počítači. Archivace celé databáze a pravidelná údržba je zajištěna odbornou firmou, včetně antivirové ochrany. Osoby odpovědné nakládat s citlivými údaji (učitelé, administrátor) jsou poučeni a dodržují bezpečnostní pokyny zabezpečení. Pro uživatele jsou stanovena odlišná oprávnění pro přístup k datům podle spravované části databáze. Předávání údajů z matriky je dáno právními předpisy (statistické výkaznictví), jiným subjektům jsou údaje poskytovány, pokud prokáží oprávněnost svého požadavku (soudy, policie, OSPOD...).
- b) Ke školní matrice se přistupuje z místního počítače v kabinetě výchovné poradkyně. Klíče od kabinetu: Výchovná poradkyně, ICT koordinátor, k dispozici na vyžádání v ředitelně školy.
- c) Účetnictví je vedeno na programu Fenix v samostatném počítači, s přístupovými právy pro jedinou osobu. Pokud účetní doklady (faktury) obsahují osobní údaje žáků či zaměstnanců (např. čerpání FKSP), pak jde o dokumenty, na které se GDPR vztahuje a tyto účetní záznamy jsou uchovávány podle spisového řádu školy.
- d) ICT správce – externí firma
Dodavatelská smlouva obsahuje zejména:
 - prohlášení firmy o schopnosti dostát článku č. 28 GDPR,
 - závazek mlčenlivosti,
 - povinnost zpracovávat pouze údaje sdělené správcem,
 - bez souhlasu správce nevyužívat služby jiného zpracovatele.
- e) Osobní údaje subjektů na webových stránkách je možné používat jen se souhlasem subjektu (jejich zákonných zástupců). S ohledem na charakter tohoto média se souhlas týká především zveřejňování fotografií a videí, a i pokud jsou zveřejněny bez doprovodného textu (jména, třída, či další identifikační údaje). Souhlas musí také zahrnovat zveřejnění osobních údajů v dokumentech prezentovaných na webu – výroční zprávy, autorská díla žáků.
- f) Ve smyslu evropského nařízení ke GDPR jsou všichni, kdo nakládají nejen s elektronickými daty žáků a zaměstnanců školy povinni zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím data, údaje a osobní údaje zaměstnanců školy, citlivé osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišli do styku, shromažďovat pouze nezbytné údaje a osobní údaje, bezpečně je ukládat a chránit před neoprávněným přístupem, neposkytovat je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazovat a dál nezpracovávat.

Závěr

Hlavním cílem následujícího školního roku je zajistit využívání pokročilých digitálních pomůcek pro výuku, aby byl naplněn Dodatek ŠVP – Nová informatika. Využívat dále prostředí Google pro elektronickou komunikační cestu, nejen pro distanční výuku, ale i ve školní mobilní technice. Je snahou zajistit využívání mobilní techniky i pro žáky se sociálním znevýhodněním a snižovat tak digitální propast žáků. Podporovat využívání ICT komplexně ve výuce a dále ji využívat ke sdílení interních informací a společnému plánování. Nabízet elektronickou komunikaci i rodičům. V případě vhodné příležitosti a dostatku finančních prostředků, podnikne škola kroky k modernizaci učebny VT, včetně nového uspořádání řídicí části datové sítě.

Celkovou správu školní sítě a realizaci plánu rozvoje zajišťuje kvalifikovaný technický personál, externí firma, která úzce spolupracuje s vedením školy a s ICT koordinátorem. Škola má plán rozvoje a obnovy ICT. Finanční náklady na jeho zajištění jsou také plánovanou součástí rozpočtu školy.

Škola dlouhodobě vyhledává další vhodné finanční zdroje, což je obtížný a dlouhodobý úkol. Vychází ze získaných zkušeností učitelů, jejich spolupráce, sebevzdělávání, vzájemné podpory, včetně schopnosti tvořivě využívat všech dostupných možností.

Za další důležité úkoly rozvoje ICT služeb ve škole považujeme:

- a) pravidelné doplňování žákovských účtů v Google Workspace pro využívání elektronické interní komunikace
- b) sebevzdělávání uživatelských dovedností v oblasti ICT a jejich předávání
- c) zajišťování kybernetické bezpečnosti školy a v praxi k ní vést všechny uživatele

Vypracovala: Mgr. Alena Nekulová

V Rokycanech 30. 8. 2024

Schválila: MUDr. Ivana Faitová
ředitelka školy

Příloha č. 17

Z á k l a d n í š k o l a, R o k y c a n y, Č e c h o v a 4 0

337 01 Rokycany, tel.: 371723255, 777484951, email: ivana.faitova@skolaprakticka.cz

ZSCech40/289/13

Za přijímání a vyřizování žádostí o poskytnutí informací odpovídá pověřená osoba – ředitelka školy MUDr. Ivana Faitová, tel: 777484951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz
Datová schránka: nkfxrkp

Způsob vyřizování stížností, oznámení a podnětů

1. Přijímání stížností

Stížnost přijímají:

- Statutární orgán školy – ředitelka školy
- Zástupce ředitelky školy
- Výchovná poradkyně - pouze v době nepřítomnosti ředitelky školy a zástupkyně ředitelky školy
- Stížnosti jsou přijímány v písemné nebo ústní podobě, elektronicky i datovou schránkou
- O ústně podané stížnosti musí příjemce ve spolupráci se stěžovatelem sepsat zápis.
- Pokud stěžovatel neuvede místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování, je stížnost kvalifikována jako anonymní.
- Jestliže byla zaslána elektronickou poštou, nikoliv však prostřednictvím zaručeného elektronického podpisu, vyzve příjemce v takovém případě stěžovatele, aby tento údaj do 10 dnů doplnil, neučiní-li tak, nemůže stěžovateli zaslat vyrozumění o vyřízení stížnosti a stížnost je kvalifikována jako anonymní.
- Pokud příjemce ústní stížnost nevyřídí ihned, stěžovatele vyslechne a sepíše o ní písemný zápis (viz výše).
- Z obsahu stížnosti musí být zřejmé, čeho se stěžovatel domáhá a nelze-li toto zjistit, stížnost se bez dalšího odkládá.
- Anonymní stížnost příjemce posoudí s přihlédnutím k obsahu a řeší jako ostatní stížnosti a dle Usnesení vlády č. 298/1988 – se stížnost šetří, pouze pokud je šetřitelná.
- Lhůta k vyřízení stížnosti je 30-denní. V této lhůtě musí obdržet stěžovatel odpověď v písemné nebo elektronické podobě. Tuto lhůtu může statutární orgán o dalších 30 dnů v důsledku vážných provozních důvodů prodloužit.

2. Povinnosti zástupce ředitelky školy

- Eviduje všechny stížnosti došlé škole a zajišťuje jejich správné a včasné vyřízení.
- Vyplňuje evidenční list stížností. (Evidenční list – příloha č. 1 této směrnice.)
- Požádá-li stěžovatel, aby jeho jméno nebylo uváděno, nebo jestliže je to v zájmu správného vyřízení stížnosti, postoupí k vyjádření jen opis stížnosti bez uvedení jména stěžovatele.
- O výsledku šetření vyrozumí stěžovatele ve lhůtě max. do 60 dnů (viz výše). O přijatých opatřeních informuje stěžovatel, pokud o to písemně požádal.
- Kontroluje plnění opatření k odstranění zjištěných nedostatků.
- V případě postoupení stížnosti podle místní a věcné příslušnosti jiné právnické osobě, vyrozumí o tom stěžovatele písemně.
- Veškeré písemnosti související s vyřizováním stížností zakládá s evidenčním listem stížností odděleně od ostatních spisů.
- Jednou ročně vypracuje zprávu o došlých, vyřízených a nevyřízených stížnostech. Tato zpráva je projednána na pedagogické radě.
- Požádá-li stěžovatel o doklad o podání stížnosti, předá mu příslušný tiskopis – příloha č. 2 této směrnice.

3. Postup při vyřizování stížností

- Všechny body stížnosti musí být objektivně prošetřeny a zjištění musí být dokladováno.
- Ve vyřízení stížnosti se uvede, zda byla stížnost jako celek resp. její jednotlivé části důvodná, částečně důvodná nebo nedůvodná.
- V odůvodnění vyřízení se uvede, o jaké skutečnosti příp. právní předpis či vnitřní předpis školy se opírá.
- U důvodných nebo částečně důvodných stížností je nutno přijmout opatření k odstranění zjištěných nedostatků.
- Opatření přijímá zástupkyně ředitelky školy na základě dohody s ředitelkou školy
- Stížnost se pro potřeby evidence považuje za vyřízenou dnem, kdy je vyřízení stížnosti předáno k doručení.
- Má-li stěžovatel za to, že stížnost, kterou podal, nebyla řádně vyřízena, může požádat nadřízeného zaměstnance – ředitelku školy, aby přešetřil způsob vyřízení stížnosti.

- Postup v tomto případě je analogický podle této organizační směrnice.

4. Stížnosti proti rozhodnutím ředitelky školy podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

- a) se podávají ředitelce školy,
- b) odvolacím orgánem je krajský úřad Plzeňského kraje
 - § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád
 - § 165 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon

5. Stížnosti proti podmínkám, průběhu a výsledkům vzdělávání

1. podává se učitelům jednotlivých předmětů, třídním učitelům, výchovnému poradci, ředitelce školy, zřizovateli, České školní inspekci.
2. Česká školní inspekce předá výsledky šetření zřizovateli a zřizovatel informuje Českou školní inspekci o přijatých opatřeních.

6. Stížnosti v oblasti pracovněprávních vztahů

- a) stížnost projednává ředitelka školy se zaměstnancem,
- b) zaměstnanec se může domáhat svých práv u soudu.
(§ 17, zákona č. 262/2002 Sb., zákoník práce, zákon č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon v platném znění, § 24 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce)

V Rokycanech dne 28. 8. 2013

Aktualizace dne 1. 5. 2018

Kontrola dodržování této směrnice: MUDr. Ivana Faitová

Přílohy:

- a) Příloha č. 1 – Evidenční list stížnosti
- b) Příloha č. 2 – Potvrzení o přijetí stížnosti

Příloha č. 1

Z á k l a d n í š k o l a, R o k y c a n y, Č e c h o v a 4 0

337 01 Rokycany, tel.: 371723255, 777484951, email: zvs.rokycany@quick.cz

EVIDENČNÍ LIST STÍŽNOSTI

Evidenční číslo:	
Datum podání stížnosti:	
Stěžovatel: jméno a příjmení adresa	
Datum přijetí stížnosti:	
Obdržel: jméno a příjmení	
Komu byla stížnost postoupena k vyřízení:	
Datum vyřízení stížnosti:	
Důvodnost (D – důvodná, ČD – částečně důvodná, N – nedůvodná)	
Datum vyrozumění stěžovatele o způsobu vyřízení:	
Přijatá opatření:	

Příloha č. 2

Z á k l a d n í š k o l a, R o k y c a n y, Č e c h o v a 4 0

337 01 Rokycany, tel.: 371723255, 777484951, email: zvs.rokycany@quick.cz

POTVRZENÍ O PŘEVZETÍ STÍŽNOSTI

Základní škola, Rokycany, Čechova 40 převzala dne.....

prostřednictvím (*jméno zástupce školy*).....

od pana/paní..... stížnost.

.....

Podpis stěžovatele

.....

Podpis zástupce školy

Razítko školy

Příloha č. 18

Základní škola, Rokycany, Čechova 40 337 01 Rokycany, tel.: 371723255, 777484 951, e-mail: zvs.rokycany@quick.cz	
SMĚRNICE PRO POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	
Č.j.:ZSCech40/77/13	
Vypracovala:	MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy
Schválila:	MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne:	24. 4 2013
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	1. 5. 2013
Poslední aktualizace 1. 9. 2018	

Obecná ustanovení

Směrnice upravuje ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v platném znění, na podmínky školy. Škola je podle tohoto zákona subjekt povinný poskytovat veřejnosti informace vztahující se k jeho působnosti.

1. Žadatel

Žadatelem může být fyzická či právnická osoba, orgán státní správy, která žádá o informaci, bez ohledu na důvod svého zájmu o danou informaci.

2. Informace

Ředitel školy poskytuje informace na základě:

- žádosti
- zveřejněním

Informací, kterou je ředitel školy povinen poskytnout, je faktický údaj týkající se otázky v působnosti ředitele školy, nikoliv však subjektivní komentář, názor, výklad právního předpisu apod.

Zveřejněnou informací je taková informace, která může být vždy znovu vyhledána a získána, zejména vydaná tiskem nebo na jiném nosiči dat umožňujícím zápis a uchování informace, vystavená na úřední desce, nebo způsobem umožňující dálkový přístup (webové stránky školy).

Doprovodnou informací je taková informace, která úzce souvisí s požadovanou informací (například údaj o jejím původu, existenci, počtu, důvodu odepření, době, po kterou důvod odepření trvá a kdy bude znovu přezkoumán).

3. Poskytované informace

3.1 Zveřejnění informací

Ředitel školy zveřejní v sídle školy na veřejně přístupném místě následující informace:

- informace o škole
- ŠVP
- vymezení pravomoci a působnosti ředitele školy
- školní řád
- postup při vyřizování stížností, oznámení a podnětů
- postup při vyřizování žádostí o poskytnutí informace
- výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací
- výroční zprávu o činnosti školy za předcházející rok.

Ředitel školy může zveřejnit uvedené informace také jinými způsoby a může zveřejnit i další informace, které je v souladu se zákonem č.106/1999 Sb. povinen poskytovat. Škola umožní pořízení kopií uvedených informací.

4. Způsob a rozsah zveřejňování informací

Škola zveřejňuje informace těmito způsoby:

- v kanceláři školy
- prostřednictvím osobního jednání se zákonnými zástupci
- na internetových stránkách školy,
- prostřednictvím výroční zprávy ředitele školy
- v organizačním řádu školy
- na informačních nástěnkách
- na úřední desce školy

5. Omezení práva na poskytnutí informace

Škola neposkytne informaci, která

- vypovídá o osobnosti a soukromí fyzické osoby, zejména o jejím rasovém původu, národnosti, politických postojích a členství v politických stranách a hnutích, vztahu k náboženství, o její trestné činnosti, zdraví, sexuálním životě, rodinných příslušnících a majetkových poměrech, pokud tak nestanoví zvláštní zákon nebo s předchozím písemným souhlasem dotčené osoby,
- je označena za obchodní tajemství,
- byla získána od osoby, které informační povinnost zákon neukládá, pokud nesdělila, že s poskytnutím informace souhlasí,
- se týká probíhajícího trestního řízení, rozhodovací činnosti soudů nebo jejíž poskytnutí by bylo porušením ochrany duševního vlastnictví,
- ředitel školy může omezit poskytnutí informace, pokud se jedná o novou informaci, která vznikla při přípravě rozhodnutí; to platí jen do doby, kdy se příprava ukončí pravomocným rozhodnutím

Omezení práva na informace znamená, že ředitel školy poskytne požadované informace včetně doprovodných informací po vyloučení uvedených informací. Odepřít poskytnutí vyloučené informace lze pouze po dobu, po kterou trvá důvod odepření.

6. Vyřizování žádostí o poskytnutí informací

Za přijímání a vyřizování žádostí o poskytnutí informací odpovídá pověřená osoba – ředitelka školy MUDr. Ivana Faitová, tel: 777484951, e-mail: ivana.faitova@skolaprakticka.cz

Datová schránka: nkfxrkp

Žádost o poskytnutí informace se podává ústně (osobně či telefonicky) nebo písemně (doručená poštou, osobně i jiným způsobem, faxem, datovou schránkou, elektronickou poštou).

Pokud žádost o poskytnutí informace směřuje k poskytnutí zveřejněné informace, může ředitel místo požadované informace sdělit jen údaje umožňující vyhledání a získání zveřejněné informace.

V případě ústní žádosti tak učiní neprodleně, v případě písemné žádosti nejpozději do 7 dnů ode dne doručení žádosti. Pokud žadatel trvá na přímém poskytnutí informace, musí mu být poskytnuta.

Není-li žádost vyřízena ústně, poskytne se požadovaná informace písemně, nahlédnutím do spisu (včetně možnosti pořízení kopie).

6.1 Ústní žádost

Ústní žádost lze vyřídit ústně jen s výslovným souhlasem žadatele. Pokud žadatel trvá na písemném vyřízení, vyzve jej ředitel školy k podání žádosti v písemné formě.

6.2 Písemná žádost

Žádosti o poskytnutí informací podané jakoukoli formou jsou přijaty a zaevidovány podatelnou školy, tzn. zapsáním do Knihy pošty. Žádost o poskytnutí již zveřejněné informace (například ve výroční zprávě ředitele školy) se zpravidla vyřídí poskytnutím údajů o zveřejnění. Pokud není ze žádosti zřejmé, že je určena škole jako povinnému subjektu nebo není zřejmé, kdo žádost podal, pověřený pracovník ji bez dalšího odloží.

Pokud je žádost nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována nebo je formulována příliš obecně, ředitel vyzve žadatele ve lhůtě do sedmi dnů ode dne doručení žádosti, aby žádost upřesnil. Neupřesní-li žadatel žádost do 30 dnů ode dne doručení výzvy, rozhodne pověřená osoba o odmítnutí žádosti.

Pokud je požadovaná informace mimo působnost ředitele školy žádost se odloží a odložení žádosti a jeho důvod sdělí do tří dnů žadateli. Ředitel školy nemá za povinnost postoupit žádost příslušnému orgánu.

Ředitel poskytne žadateli informaci nejpozději do 15 dnů ode dne doručení žádosti, případně ode dne upřesnění žádosti. O formě, ve které bude informace poskytnuta, rozhoduje ředitel.

Lhůtu 15 dnů může ředitel prodloužit nejvýše o deset dní pouze z následujících důvodů:

- jedná-li se o vyhledání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti,
- je-li pro poskytnutí informace nezbytná konzultace s jiným orgánem státní správy.

Ředitel školy je povinen písemně informovat žadatele o prodloužení lhůty a důvodech prodloužení, a to ještě před uplynutím lhůty 15 dnů.

Pokud ředitel školy odmítne zcela nebo zčásti poskytnout žadateli informace, vydá o tom ve lhůtě 15 dnů, případně v řádně prodloužené lhůtě rozhodnutí. Rozhodnutí se nevydává v případě odložení věci.

Rozhodnutí je správním rozhodnutím ve smyslu zákona a musí obsahovat následující náležitosti:

- název a sídlo školy,
- číslo jednací a datum vydání rozhodnutí,
- označení žadatele o informaci (jméno a příjmení fyzické osoby, název a sídlo právnické osoby),
- výrok, který obsahuje samotné rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí informace požadované žadatelem,
- odůvodnění, které obsahuje důvod odmítnutí poskytnutí informace, včetně každého omezení práva na informace, s uvedením ustanovení příslušných právních předpisů,
- poučení o odvolání, které obsahuje poučení o místě, formě a době podání odvolání,
- vlastnoruční podpis ředitele školy s uvedením jména, příjmení a funkce,
- jméno, příjmení a funkce pověřeného pracovníka.

Rozhodnutí se doručí do vlastních rukou žadatele.

Pokud žadatel žádá o poskytnutí více informací, z nichž některé jsou vyloučeny, škola přípustné informace poskytne a souběžně rozhodne o odepření vyloučených informací.

Ředitel vede evidenci písemných žádostí o poskytnutí informace. Evidence žádostí obsahuje:

- datum doručení žádosti, věc, číslo jednací,
- jméno, příjmení žadatele (název a sídlo), spojení na žadatele,
- způsob, jakým bylo ve věci postupováno a jak byla žádost vyřízena,
- datum vyřízení žádosti.

V Rokycanech dne 24. 4. 2013
Aktualizace 1. 5. 2018

MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy

Výzva k doplnění žádosti

Základní škola
Čechova 40
Rokycany
337 01

V _____ dne

Panu - paní (žadateli o informaci)

Č.j.: _____ /20..

Výzva k doplnění žádosti

Vážená paní (vážený pane),
podal jste žádost o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Vaše žádost je nesrozumitelná, není z ní zřejmé, jakou informaci požadujete. Proto vás tímto žádám o její doplnění, konkretizaci. Pokud tak neučiníte v zákonné lhůtě do 30 dnů od doručení výzvy, bude vaše žádost v souladu s ustanovení § 14, odst 5 písm. a) zákona č.106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím odmítnuta.

MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy

EVIDENČNÍ LIST ŽÁDOSTI O INFORMACE

Evidenční číslo:	
Datum vyžádání informace	
Jméno a příjmení žadatele, kontakt	
Datum přijetí:	
Datum vyřízení stížnosti:	
Oznámení o vyřízení:	
Poznámky	
Postup	

Školní preventivní strategie

I. Úvod

Školní preventivní strategie vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT-21291/2010-28, Metodického doporučení k prevenci a postihu záškoláctví, č. j. MSMT-780/2024-1 a Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže – Týrané zneužívané a zanedbávané dítě ve škole, č. j. MSMT 3262/2024-1.

II. Současný stav problematiky rizikového chování a cíle školní preventivní strategie

V oblasti prevence a výskytu sociálně patologických jevů naše škola dlouhodobě a systematicky pracuje s žáky a jejich rodinami na eliminaci všech projevů rizikového chování. Stav problematiky a řešení konkrétních situací jsou podrobně řešeny v dokumentech, které obsahuje každoročně aktualizovaný plán práce školy (minimálním preventivní program, program proti šikanování, směrnice k prevenci rizikového chování, krizový plán, plán činnosti školy a plán výchovy k volbě povolání).

Na úseku prevence sociálně patologických jevů nejsou v současnosti zaznamenávány vážné problémy. Výjimku tvoří kouření a záškoláctví. Vysoký počet zameškaných hodin některých žáků je řešen ve spolupráci s rodiči, příslušným odborem MěÚ v Rokycanech a s Policií ČR. Výchovně vzdělávací působení k prevenci sociálně patologických jevů ve škole je dále přizpůsobeno věku a osobnostním zvláštnostem dětí. Je zaměřeno na rozvoj znalostí, dovedností a postojů k posilování sebedůvěry, odolnosti vůči stresu a odmítání všech forem sebestrukce. U žáků je posilován kladný přístup k vlastní osobě, k vlastnímu zdraví, ke společnosti k přírodě a životu vůbec.

III. Personální zajištění prevence

a) Výchovný poradce

Koordinuje aktivity školy. Konzultuje s třídními učiteli aktuální problémy. Sleduje dlouhodobě žáky, u kterých se projevují osobnostní, rodinné, vztahové a vzdělávací obtíže. Výchovný poradce navrhuje opatření. Konzultuje s vedením školy trvalé neúspěchy v učení, potíže v komunikaci, porušování pravidel stanovených ve školním řádu, informuje o možnostech další odborné péče a pomoci.

b) Metodik prevence

Vytváří minimální preventivní program, program proti šikanování, směrnici k prevenci rizikového chování a krizový plán. Organizuje preventivní aktivity školy a spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Vytváří časový a personální harmonogram návštěv externích spolupracovníků ve škole a naopak koordinuje účast žáků školy na preventivních aktivitách konaných mimo školu. Eviduje případný výskyt sociálně patologických jevů, svolává výchovné komise, jedná s úřady, jež pomáhají problematice jevy řešit. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

c) Pedagogové

Věnují se rozvoji sociálních dovedností u žáků. Provádějí průběžné hodnocení žáků a třídy. Na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy. Jsou v kontaktu s rodiči žáků – osobně, telefonicky, na třídních schůzkách nebo využívají další možnosti komunikace. Jsou dále v kontaktu s metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy.

d) Vedení školy

Sleduje a hodnotí efektivitu prevence rizikového chování. V kontextu celé školy provádí organizační a personální opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. V případě potřeby se účastní pohovorů s rodiči, svolává výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, popř. příslušných úřadů a odborných institucí.

IV. Cíle školní preventivní strategie

a) dlouhodobé

- rozvoj a podpora sociálních dovedností
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- informovanost
- využívání bohaté škály projektů primární prevence
- eliminace jakýchkoli projevů rizikového chování

b) střednědobé

- vytváření, využívání a distribuce metodických materiálů
- spolupráce mezi rodinou a školou
- spolupráce s organizacemi, které se věnují primární prevenci
- pravidelné vzdělávání pedagogických pracovníků

c) krátkodobé

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- podchycení a řešení všech projevů rizikového chování

Hlavním cílem působení v oblasti primární prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování, způsob života v míře přiměřené jeho věku:

- schopné dělat samostatná a správná rozhodnutí,
- odolné vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi,
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek,
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám a nevhodnému chování,
- schopné řešit nebo nalézt pomoc při řešení problémů.

Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- záškoláctví,
- užívání návykových látek, především alkoholu a tabáku, dále anabolik, medikamentů a jiných látek,
- kriminality, delikvence, vandalismu, krádeží a jiných forem násilného chování,
- násilí a šikanování, kyberšikany
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,
- extremismu-xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu,
- homofobie – nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou
- subkultur,
- netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling),
- hazardního hraní,
- diváckého násilí,
- rizikového sexuálního chování,
- komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- týrání a zneužívání dětí v rodině, domácí násilí,
- sebepoškozování
- psychických krizí,
- poruch příjmu potravy,
- rizikového chování v dopravě,
- sekt a sociálně patologických náboženských hnutí.

V. Cílová skupina

Cílovou skupinu tvoří všichni žáci školy. Při realizaci primární prevence jsou respektována specifika práce plynoucí z jejich mentálního, tělesného a smyslového postižení, poruch autistického spektra, specifických vývojových poruch chování či kombinace vad. Dále je zvlášť přihlíženo k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí.

Pedagogové, především metodik prevence a výchovný poradce, jsou dále vzdělávání. Nové poznatky si vzájemně zprostředkovávají.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče, intenzivní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako tabakismus nebo záškoláctví.

VI. Způsob realizace

Preventivní témata jsou nejčastěji realizována v oblasti přírodovědné, společenskovední, rodinné a občanské výchovy. Konkrétní témata jsou zařazena v předmětech prvouka, věcné učení, přírodověda, přírodopis, vlastivěda, výchova k občanství, výchova ke zdraví, tělesná výchova, chemie, komunikační a sociální dovednosti.

Prevence závislostí je reflektována také ve školních projektech zařazených do školního vzdělávacího programu (Ekologický den, Den tolerance a spolupráce, Den Země, Vánoční setkání, Vítání jara, Den dětí, Domácí práce a dovedné ruce, Den plný her).

Na realizaci minimální preventivní strategie se podílejí externí subjekty. Přesný rozpis včetně termínů a způsobů realizace je zahrnut do plánu práce pro aktuální školní rok. Mezi spolupracující organizace jsou zařazeny:

- Pedagogicko-psychologické poradny ,
- speciálně pedagogická centra,
- Klub Akcent pro děti a mládež,
- Policie ČR,
- odborní lékaři,
- Probační a mediační služba Rokycany,
- Úřad práce v Rokycanech,
- HZS v Rokycanech,
- SZÚ Plzeň.

VII. Financování

Všechny preventivní aktivity zahrnuté v plánu činnosti školy jsou poskytovány zdarma. Průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků a vybavování školní knihovny odbornou literaturou je hrazeno ze státního rozpočtu.

VIII. Vyhodnocení preventivní strategie

Komplexní hodnocení preventivní strategie je školním preventivou prováděno pravidelně jedenkrát ročně.

Průběžné hodnocení probíhá po celý školní rok. Podílí se na něm všichni pedagogičtí pracovníci. Zahrnuje zhodnocení výskytu rizikového chování na škole, kázně, prospěchu žáků a všech forem sociálně patologických jevů. Z jednání se zákonnými zástupci jsou pořizovány písemné záznamy. TU a metodik prevence seznamuje se zjištěnými skutečnostmi vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče žáků. Vyhodnocována jsou i pravidelná dotazníková šetření mapující problematiku kouření a zneužívání návykových látek.

V Rokycanech dne 31. 8. 2024

Zpracovala Mgr. Renata Hálová

MUDr. Ivana Faitová, ředitelka školy